

**PREDLOG
(EVA 2025-2430-0011)**

Na podlagi tretjega odstavka 117. člena in šestega odstavka 121. člena Zakona o letalstvu (ZLet-1) (Uradni list RS, št. 85/24) ministrica za infrastrukturo izdaja

**PRAVILNIK
o javnih letališčih**

**I. poglavje
SPLOŠNE DOLOČBE**

**1. člen
(vsebina)**

(1) Ta pravilnik določa tehnične, tehnološke in organizacijske zahteve za aerodrome, obveznosti upravljavca javnega letališča, posebnosti in izjeme v zvezi z aerodromi ter pogoje in zahteve glede upravljanja aerodroma, priročnika aerodroma in dokumentacije, podatkov in informacij o aerodromu, izvajanja nalog in služb ter vzdrževanja aerodroma za javna letališča.

(2) Ne glede na prejšnji odstavek se ta pravilnik ne uporablja za aerodrome, ki se certificirajo v skladu s predpisi Evropske unije.

**2. člen
(pomen izrazov in kratic)**

(1) Izrazi, uporabljeni v tem pravilniku, pomenijo:

1. »aerodrom« je opredeljeno območje na kopnem ali vodi, na nepremični, nepremični vodni ali plavajoči konstrukciji, vključno z vsemi objekti, napravami in opremo, ki se nahajajo na takem območju, ki je v celoti ali delno namenjena za uporabo za prihode, odhode in premike zrakoplovov po površini;
2. »javno letališče« pomeni letališče, ki je v skladu z Zakonom o letalstvu (Uradni list RS, št. 85/24; v nadaljnjem besedilu: zakon) določeno kot javno letališče;
3. »kakovost podatkov« je stopnja ali raven zanesljivosti, da predloženi podatki izpolnjujejo zahteve uporabnika podatkov, kar zadeva točnost, ločljivost in celovitost (ali enakovredno raven zanesljivosti), sledljivost, pravočasnost, popolnost in obliko;
4. »koda razmer na vzletno-pristajalni stezi (RWYCC)« (angl. runway condition code) je število, ki ga je treba uporabiti v poročilu o razmerah na vzletno-pristajalni stezi (RCR) in s katerim se opiše učinek razmer na vzletno-pristajalni stezi na pojemek letala in nadzor letala glede na prečno os;
5. »letalska informacijska služba (AIS)« je služba ustanovljena za posredovanje letalskih informacij in letalskih podatkov, potrebnih za varno, redno in učinkovito zračno navigacijo na določenem območju;
6. »letalski podatki« so letalska dejstva, koncepti ali navodila, ki so predstavljeni v primerni obliki za sporočanje, razlago ali procesiranje;
7. »manevrska površina« (angl. manoeuvring area) je del aerodroma, ki se uporablja za vzletanje, pristajanje in vožnjo zrakoplova po tleh, razen ploščadi;
8. »nadmorska višina aerodroma« pomeni nadmorsko višino najvišje točke pristajalnega območja;
9. »navigacijske službe zračnega prometa (ANS)« so službe zračnega prometa (ATS), komunikacijske, navigacijske in nadzorne službe (CNS), meteorološke službe (MET) in letalske informacijske službe (AIS);
10. »niz podatkov« je opredeljiva zbirka podatkov;
11. »območje premikanja« (angl. movement area) je del aerodroma, ki se uporablja za vzletanje, pristajanje in vožnjo zrakoplovov po tleh, ter ga sestavljajo manevrska površina in ploščad oziroma ploščadi;
12. »obvestilo letalcem (NOTAM)« je sporočilo, ki se razpošilja s telekomunikacijskimi sredstvi in vsebuje informacije v zvezi z vzpostavitvijo, stanjem ali spremembo objektov, naprav, opreme in

- sistemov, storitev, postopkov ali v zvezi z nevarnostmi, s katerimi mora biti osebje, ki ga letalske operacije zadevajo, nujno pravočasno seznanjeno;
13. »letalska informativna okrožnica (AIC)« je obvestilo z informacijami, ki ne zadostujejo za izdajo NOTAM ali vključitev v AIP, vendar se nanašajo na varnost letenja, navigacijo v zračnem prometu ali na tehnične, upravne ali zakonodajne zadeve;
 14. »oprema aerodroma« je kateri koli instrument, oprema, mehanizem, aparatura, pribor, programska oprema ali dodatna oprema, ki se uporablja ali je namenjena za uporabo v podporo varnemu upravljanju zrakoplovov na aerodromu;
 15. »osnova vzletno-pristajalne steze« (angl. runway strip) je opredeljeno območje, vključno z vzletno-pristajalno stezo in potjo ustavljanja, če je zagotovljeno, namenjeno:
 - a) zmanjšanju tveganja škode na zrakoplovu, ki zapelje z vzletno-pristajalne steze,
 - b) zaščiti zrakoplova, ki preleti vzletno-pristajalno stezo med vzletnimi ali pristajalnimi operacijami;
 16. »označevalnik« (angl. marker) je predmet, postavljen nad ravno tal za označitev ovire ali oris meje;
 17. »oznaka« (angl. marking) je znak ali skupina znakov na površini območja premikanja, ki so namenjeni posredovanju letalskih sporočil;
 18. »oznaka lokacije ICAO« je oznaka določena v najnovejši veljavni izdaji ICAO Doc 7910 z naslovom "Oznake lokacije", ki jo je potrdila in objavila ICAO;
 19. »ploščad« pomeni opredeljeno območje, namenjeno namestitvi zrakoplova za vstop ali izstop potnikov, natovarjanje pošte ali tovora, polnjenje goriva, parkiranje ali vzdrževanje;
 20. »pogoji dovoljenja za obratovanje aerodroma« so:
 - a) oznaka lokacije ICAO;
 - b) pogoji za operacije (VFR/IFR, dan/noč);
 - c) vzletno-pristajalna steza z razpoložljivimi dolžinami;
 - č) zagotovljen tip vzletno-pristajalne steze (instrumentalna ali neinstrumentalna) in vrsta prileta;
 - d) referenčna koda aerodroma;
 - e) obseg operacij zrakoplovov z višjo črko referenčne kode aerodroma;
 - f) zagotavljanje služb upravljanja ploščadi;
 - g) raven zaščite reševanja in gašenja;
 21. »poročilo o razmerah na vzletno-pristajalni stezi (RCR)« (angl. runway condition report) je celovito standardizirano poročilo o razmerah na površini vzletno-pristajalne steze in njihovih učinkih na pristajalno in vzletno zmogljivost letala, opisanih s kodo razmer na vzletno-pristajalni stezi (RWYCC);
 22. »postajališče za zrakoplov« (angl. aircraft stand) je določeno območje na ploščadi, ki se uporablja za parkiranje zrakoplova;
 23. »postopki pri zmanjšani vidljivosti« so postopki, ki se uporabijo na aerodromu, da se zagotovijo varne operacije prileta ali vzleta na vzletno-pristajalni stezi z vidljivostjo vzdolž vzletno-pristajalne steze (RVR) manj kot 550 metrov oziroma višino odločitve manj kot 60 metrov (200 čevljev);
 24. »produkt letalskih informacij« so letalski podatki in letalske informacije, ki se zagotavljajo kot digitalni nabor podatkov ali kot standardizirane predstavitve v tiskanih ali elektronskih medijih. Produkti letalskih informacij vključujejo:
 - a) zbornik letalskih informacij (AIP) s spremembami in dopolnitvami;
 - b) letalske informativne okrožnice (AIC);
 - c) letalske navigacijske karte;
 - č) obvestila letalcem (NOTAM);
 - d) digitalne nize podatkov;
 25. »razmere na vzletno-pristajalni stezi« so opis razmer na površini vzletno-pristajalne steze, ki se uporabi v poročilu o razmerah na vzletno-pristajalni stezi (RCR) in s katerim se zagotovi podlaga za določitev kode razmer na vzletno-pristajalni stezi (RWYCC) za namene zmogljivosti letala. Za opis razmer na vzletno-pristajalni stezi se uporabljajo naslednji izrazi:
 1. »suha« vzletno-pristajalna steza, pomeni, da na površini vzletno-pristajalne steze na predvidenem območju za uporabo ni vidne vlage in površina ni kontaminirana,
 2. »mokra« vzletno-pristajalna steza pomeni, da je površina vzletno-pristajalne steze prekrita z vidno vlago ali vodo z globino do vključno 3 mm na predvidenem območju za uporabo,
 3. »spolzka, mokra« vzletno-pristajalna steza pomeni mokra vzletno-pristajalna steza, za katero je bilo ugotovljeno poslabšanje značilnosti trenja na površini precejšnjega dela steze,
 4. »kontaminirana« vzletno-pristajalna steza pomeni vzletno-pristajalno stezo, katere velik del površine (na ločenih predelih ali ne) je v okviru zahtevane dolžine in širine za uporabo prekrit z eno ali več snovmi, navedenimi med deskriptorji razmer na površini vzletno-pristajalne steze, ki so:

- a) zbiti sneg (angl. compacted snow) je sneg, stisnjen v tako trdno maso, da pnevmatike letala pri obratovalnih tlakih in obremenitvah ne bodo povzročile pomembnega dodatnega stiskanja ali nastanka kolesnic na površini,
 - b) suh sneg (angl. dry snow) je sneg, iz katerega ni mogoče izdelati snežne kepe,
 - c) zmrzal (angl. frost) so ledeni kristali, ki nastanejo iz vlage v zraku, na površini, katere temperatura je pri zmrzišču ali nižja; zmrzal se razlikuje od ledu po tem, da se kristali razvijajo neodvisno, zato je tekstura bolj zrnata,
 - č) led (angl. ice) je voda, ki je zmrznila, ali zbiti sneg, ki se je spremenil v led v hladnih in suhih razmerah,
 - d) plundra (angl. slush) je sneg, ki vsebuje toliko vode, da bo ta odtekla iz njega, če ga primemo v roke, ali se bo razbrizgala, če nanj močneje stopimo,
 - e) stoječa voda (angl. standing water) je voda z globino, večjo od 3 mm,
 - f) moker led (angl. wet ice) je led, na katerem stoji voda, ali led, ki se tali,
 - g) mokri sneg (angl. wet snow) je sneg, ki vsebuje dovolj vode, da je iz njega mogoče izdelati dobro stisnjeno, trdno snežno kepo, iz katere ni mogoče iztisniti vode;
26. »razpoložljive dolžine« (angl. declared distances) na vzletno-pristajalni stezi so:
- »razpoložljiva dolžina za vzletni zalet (TORA)« (angl. take-off run available), ki pomeni dolžino vzletno-pristajalne steze, ki je deklarirana kot razpoložljiva in primerna za talni zalet letala pri vzletu,
 - »razpoložljiva dolžina za vzletanje (TODA)« (angl. take-off distance available), ki pomeni seštevek razpoložljive dolžine za vzletni zalet in dolžine čistine, če ta obstaja,
 - »razpoložljiva dolžina za vzletni zalet in poti ustavljanja (ASDA)« (angl. accelerate-stop distance available), ki pomeni seštevek razpoložljive dolžine za vzletni zalet in dolžine poti ustavljanja, če ta obstaja,
 - »razpoložljiva dolžina za pristajanje (LDA)« (angl. landing distance available), ki pomeni dolžino vzletno-pristajalne steze, za katero je bilo deklarirano, da je na voljo in primerna za vožnjo po tleh za letalo pri pristajanju;
27. »sistem upravljanja varnosti (SMS)« (angl. safety management system) pomeni sistematičen pristop k upravljanju varnosti, vključno s potrebnimi organizacijskimi strukturami, odgovornostmi, politikami in postopki;
28. »služba zračnega prometa (ATS)« (angl. air traffic service) je splošni izraz, ki zajema službo informacij za letenje (FIS), službo kontrole zračnega prometa (ATC), svetovalno službo zračnega prometa in službo za alarmiranje;
29. »Tehnična navodila za varen zračni prevoz nevarnega blaga« so najnovejša veljavna izdaja ICAO Doc 9284-AN/905 z naslovom »Tehnična navodila za varen zračni prevoz nevarnega blaga« vključno z dodatkom in vsemi dopolnitvami, ki jih je potrdila in objavila ICAO;
30. »tuj predmeti in delci (FOD)« (angl. foreign object debris) so predmeti na območju premikanja, ki nimajo operativne ali letalske funkcije in lahko pomenijo nevarnost za operacije zrakoplova;
31. »upravljavec javnega letališča« pomeni pravno osebo, ki v skladu zakonom, ki ureja letalstvo, izvaja obratovanje javnega letališča ter je za to dejavnost registrirana in je pridobila dovoljenje za obratovanje aerodroma;
32. »vidljivost vzdolž vzletno-pristajalne steze (RVR)« (angl. runway visual range) je razdalja, pri kateri pilot zrakoplova na sredinski črti vzletno-pristajalne steze lahko vidi talne oznake na stezi ali luči, ki označujejo stezo ali njeno sredinsko črto;
33. »vizualni pripomočki« (angl. visual aids) so kazalniki in signalne naprave, oznake, luči, signali in označevalniki ali njihove kombinacije;
34. »vozna steza« (angl. taxiway) je določena pot na kopenskem aerodromu, namenjena vožnji zrakoplovov po tleh in povezovanju enega dela aerodroma z drugim, in vključuje:
- a) »vozna stezo do postajališča za zrakoplov«, ki pomeni del ploščadi, ki je določen za vozno stezo in je namenjen izključno dostopu do postajališča za zrakoplov;
 - b) »vozna stezo na ploščadi«, ki pomeni del sistema voznih stez, ki se nahaja na ploščadi in zagotavlja neposredno vozno stezo za prečkanje ploščadi,
 - c) »vozna stezo za hitri izhod«, ki pomeni vozno stezo, ki je pod ostrim kotom povezana z vzletno-pristajalno stezo in projektirana tako, da letalom, ki so pristala, omogoča zavijanje pri hitrostih, večjih od tistih, ki se dosegajo na drugih izhodnih voznih stezah, s čimer se skrajša čas zasedenosti vzletno-pristajalne steze;
35. »vzletno-pristajalna steza« (angl. runway) je določeno pravokotno območje na kopenskem aerodromu, pripravljeno za pristajanje in vzletanje zrakoplovov;
36. »zahteva glede kakovosti podatkov (DQR)« (angl. data quality requirement) je opredelitev značilnosti podatkov (tj. točnost, ločljivost, celovitost, sledljivost, pravočasnost, popolnost in oblika);

37. »zbornik letalskih informacij (AIP)« (angl. aeronautical information publication) je publikacija, ki jo izda organ države ali se izda z dovoljenjem organa države ter vsebuje letalske informacije trajnega značaja, ki so pomembne za varen, reden in tekoč zračni promet;

(2) Kratice v tem pravilniku pomenijo:

1. »AIP« je zbornik letalskih informacij;
2. »AIS« je letalska informacijska služba;
3. »ATS« je služba zračnega prometa;
4. »FOD« so tuji predmeti in delci;
5. »ICAO« je Mednarodna organizacija za civilno letalstvo;
6. »NOTAM« je obvestilo letalcem.

(3) Ostali izrazi, uporabljeni v tem pravilniku, pomenijo enako kot izrazi, opredeljeni v:

- zakonu,
- Prilogi I Uredbe Komisije (EU) št. 139/2014 z dne 12. februarja 2014 o določitvi zahtev in upravnih postopkov v zvezi z aerodromi v skladu z Uredbo (ES) št. 216/2008 Evropskega parlamenta in Sveta (UL L št. 077 z dne 14. 2. 2014, str. 1), zadnjič spremenjene z Delegirano uredbo Komisije (EU) 2022/2074 z dne 20. julija 2022 o spremembi Uredbe (EU) št. 139/2014 glede opredelitve SNOWTAM (UL L št. 280 z dne 28. 10. 2022, str. 4; v nadaljnjem besedilu: Uredba 139/2014/EU) in
- Poglavlju A, Delu CS ADR-DSN.A.002 – Definitions, zadnje izdaje Certifikacijskih specifikaciji (CS-ADR-DSN) Agencije Evropske unije za varnost v letalstvu (EASA).

3. člen

(uporaba aerodroma z zrakoplovi, ki presegajo odobrene projektne značilnosti aerodroma)

(1) Upravljavec javnega letališča lahko, na podlagi predhodne odobritve Javne agencije za civilno letalstvo Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: agencija), dovoli uporabo aerodroma ali delov aerodroma zrakoplovu, katerega kodna črka ali zunanji razpon koles glavnega podvozja presega projektne značilnosti aerodroma, določene v dovoljenju za obratovanje aerodroma oziroma v pogojih tega dovoljenja. Predhodna odobritev ni potrebna v primeru zrakoplova v sili.

(2) Upravljavec javnega letališča v zahtevo za predhodno odobritev agencije za zrakoplove iz prejšnjega odstavka vključi oceno vpliva relevantnih značilnosti zrakoplova na infrastrukturo aerodroma, njegove objekte, opremo in obratovanje ter obratno iz seznama:

1. razpon kril;
2. zunanji razpon koles glavnega podvozja;
3. medosna razdalja;
4. dolžina trupa;
5. širina trupa;
6. višina trupa;
7. geometrija nosu;
8. višina repa;
9. navpična razdalja med konico krila in tlemi;
10. pogled iz pilotske kabine;
11. razdalja od položaja oči pilota do nosnega podvozja letala;
12. razporeditev glavnega podvozja;
13. krmilni sistem podvozja;
14. največja masa zrakoplova;
15. geometrija podvozja, tlak v pnevmatikah in klasifikacijske vrednosti zrakoplova;
16. značilnosti motorja;
17. največja zmogljivost za prevoz potnikov in goriva;
18. zmogljivost med letom.

4. člen

(odstopanja)

(1) V primeru odstopanja obstoječe infrastrukture aerodroma od tehničnih specifikacij iz 38. člena tega pravilnika upravljavec javnega letališča agenciji predloži izvedbeni načrt z obdobjem izvajanja ukrepov za zmanjšanje tveganj ter podporno oceno varnosti, s katero dokazuje, da je s predvidenimi

ukrepi mogoče omejiti tveganja tako, da se zagotovi zadovoljiva stopnja letalske varnosti. Agencija odobri izvedbeni načrt in določi obdobje njegove veljavnosti.

(2) V primeru umeščanja nove infrastrukture aerodroma, ki zaradi fizičnih, topografskih ali podobnih omejitev, povezanih z lokacijo letališča, posebnih značilnosti projektiranja letališča ali če je iz izkušenj dokazano, da je bila na letališču s podobnimi značilnostmi zaradi izpolnjevanja te zahteve varnost ogrožena, odstopa od tehničnih specifikacij iz 38. člena tega pravilnika, upravljavec javnega letališča v vlogi predloži podporno oceno varnosti in predlaga posebne pogoje. S posebnimi pogoji se dokazuje, da se z njihovo uporabo omejijo tveganja tako, da se zagotovi zadovoljiva stopnja letalske varnosti in vsebujejo tehnične specifikacije, omejitve in postopke, ki jih mora upoštevati upravljavec javnega letališča.

(3) Podporna ocena varnosti iz prvega in drugega odstavka tega člena mora vsebovati najmanj:

1. uvod,
2. opis metod in tehnik, uporabljenih pri izdelavi podporne ocene varnosti,
3. ugotavljanje tveganj,
4. analizo tveganja in ovrednotenje tveganj,
5. pogoje in ukrepe za zmanjšanje tveganj,
6. grafične prikaze (npr. načrti, skice),
7. zaključek,
8. kazalo grafov, tabel in slik,
9. razlago pojmov, kratic in krajšav,
10. vire,
11. seznam prilog.

(4) Podporna oceno varnosti in posebne pogoje iz tega člena potrdi agencija v okviru obravnave posameznega odstopanja.

(5) Odobritev, ki jo za odstopanja iz tega člena izda agencija, se priloži dovoljenju za obratovanje aerodroma.

II. poglavje

PRIROČNIK AERODROMA IN DOKUMENTACIJA

5. člen

(priročnik aerodroma)

(1) Upravljavec javnega letališča pripravi in vzdržuje priročnik aerodroma.

(2) Priročnik aerodroma zajema vsebine, določene z zakonom. Vsebina priročnika aerodroma mora odražati skladnost objektov, naprav in služb na aerodromu z zahtevami iz tega pravilnika, ter ne sme biti v nasprotju z dovoljenjem za obratovanje aerodroma. V priročniku aerodroma so vključene tudi vse informacije, potrebne za varno uporabo, izvajanje operacij in vzdrževanje aerodroma ter informacije glede opreme aerodroma, in okolice aerodroma, kot so območja omejene rabe, območja nadzorovane rabe ter druga območja, povezana z aerodromom.

(3) Priročnik aerodroma se lahko izda v ločenih delih.

(4) Upravljavec javnega letališča zagotovi, da ima celotno osebje aerodroma in osebje drugih relevantnih organizacij neoviran dostop do delov priročnika aerodroma, ki se nanašajo na njihove naloge in obveznosti.

(5) Upravljavec javnega letališča:

1. pregleduje vsebino priročnika aerodroma, ga dopolnjuje in po potrebi spremeni;
2. v priročniku aerodroma vključi vse spremembe in popravke, ki jih zahteva agencija in
3. celotno osebje aerodroma in druge zadevne organizacije seznanj s spremembami priročnika aerodroma, ki se nanašajo na njihove naloge in obveznosti.

(6) Upravljavec javnega letališča mora načrtovane spremembe in dopolnitve priročnika aerodroma najmanj 30 dni pred predvidenim datumom začetka veljavnosti predložiti agenciji. Kadar se spremembe nanašajo na področja, za katera se v skladu s predpisi na področju letalstva zahteva predhodna odobritev agencije, upravljavec javnega letališča zagotovi, da spremembe in popravki ne začnejo veljati pred pridobitvijo te odobritve.

(7) Ne glede na prejšnji odstavek se v primeru, da so spremembe ali popravki potrebni zaradi varnosti, le-ti lahko objavijo ali začnejo uporabljati takoj, če je bila oddana vloga za zahtevano odobritev.

(8) Upravljavec javnega letališča zagotovi, da se vse informacije, vzete iz drugih odobrenih dokumentov, in vse njihove spremembe ustrezno upoštevajo v priročniku aerodroma.

(9) Upravljavec javnega letališča zagotovi, da:

1. priročnik aerodroma podpiše odgovorni vodja aerodroma;
2. je priročnik aerodroma natisnjen ali na voljo v elektronski obliki ter da ga je mogoče zlahka popraviti;
3. je priročnik aerodroma v slovenskem jeziku;
4. se pri urejanju priročnika aerodroma uporablja sistem upravljanja različic, informacije o tem pa so razvidne v priročniku aerodroma in
5. priročnik aerodroma upošteva načela človeških dejavnikov ter je strukturiran na način, ki omogoča lažjo pripravo, uporabo in pregled.

(10) Upravljavec javnega letališča na aerodromu hrani vsaj en popoln in veljaven izvod priročnika aerodroma.

6. člen **(dostop do dokumentacije)**

(1) Upravljavec javnega letališča na zahtevo agencije zagotovi dostop do priročnika aerodroma in druge dokumentacije, ki se nanaša na obratovanje aerodroma, vključno z njihovimi spremembami.

7. člen **(upravljanje in hramba dokumentacije)**

(1) Upravljavec javnega letališča vzpostavi sistem upravljanja in hrambe dokumentacije, ki zajema vse dejavnosti upravljavca javnega letališča, ki se izvajajo v skladu z zakonom in tem pravilnikom. Sistem vključuje postopke v zvezi z upravljanjem dokumentacije in njeno hrambo ter zagotavlja sledljivost in dostopnost informacij.

(2) Sistem upravljanja in hrambe dokumentacije mora biti opisan v priročniku aerodroma.

(3) Dokumentacija se hrani na način, ki zagotavlja zaščito pred poškodbami, spreminjanjem in krajo.

(4) Dokumentacija se hrani najmanj pet let, za spodaj navedeno dokumentacijo pa velja:

1. tehnične specifikacije za pridobitev dovoljenja za obratovanje aerodroma in veljavno dovoljenje za obratovanje aerodroma se hranita ves čas veljavnosti dovoljenja za obratovanje aerodroma;
2. dogovori z drugimi organizacijami se hranijo do konca veljavnosti dogovorov;
3. priročniki za opremo ali sisteme, ki se uporabljajo na aerodromu, se hranijo toliko časa, dokler se uporabljajo na aerodromu;
4. poročila o presoji varnosti se hranijo do konca trajanja sistema, postopka oziroma dejavnosti;
5. dokumentacija o usposabljanju osebja, kvalifikacijah in izpolnjevanju zdravstvenih zahtev ter dokumentacija v zvezi s preverjanjem strokovnosti se hrani najmanj štiri leta po koncu zaposlitve;
6. veljavna različica evidence o nevarnostih se hrani ves čas veljavnosti dovoljenja za obratovanje aerodroma;
7. dovoljenja za vožnjo in potrdila o znanju jezika, kadar so ta zahtevana, se hranijo vsaj štiri leta po koncu zaposlitve osebe ali preklicu ali razveljavitvi dovoljenja za vožnjo ;
8. dovoljenja za vozila in evidence o vzdrževanju vozil upravljavca javnega letališča se hranijo vsaj štiri leta po umiku vozila iz obratovanja.

(5) Upravljavec javnega letališča mora pri obravnavi dokumentacije, ki se nanaša na osebe upoštevati določbe zakona glede registra osebja v letalstvu ter v zvezi z obravnavo osebnih podatkov upoštevati veljavni zakon, ki ureja varstvo osebnih podatkov.

III. poglavje

PODATKI O AERODROMU IN INFORMACIJE

8. člen

(podatki o aerodromu in prenos podatkov)

(1) Upravljavec javnega letališča:

1. opredeli, dokumentira in hrani podatke o aerodromu in razpoložljivih službah in
2. zagotovi podatke o aerodromu in razpoložljivih službah uporabnikom in AIS.

(2) Podatki iz prejšnjega odstavka vključujejo najmanj:

1. referenčno točko aerodroma;
2. nadmorsko višino aerodroma, izmerjeno z natančnostjo 0,5 metra;
3. nadmorsko višino vzletno-pristajalne steze, izmerjeno z natančnostjo:
 - 0,5 metra za vzletno-pristajalno stezo za nenatančni prilet, in sicer na vsakem pragu in koncu vzletno-pristajalne steze ter v primeru večjih višinskih odstopanj tudi na vmesnih točkah vzletno-pristajalne steze;
 - 0,25 metra za vzletno-pristajalno stezo za natančni prilet, in sicer na pragu in koncu vzletno-pristajalne steze ter na najvišji točki cone dotika;
4. referenčno temperaturo aerodroma v stopinjah celzija, ki se meri kot mesečno povprečje najvišjih dnevnih temperatur tistega meseca v letu z najvišjo povprečno mesečno temperaturo. Kot referenčna temperatura se upošteva podatek pet letnega povprečja;
5. dimenzije aerodroma in druge relevantne informacije, ki zajemajo podatke o vzletno-pristajalni stezi in območjih ob njej, drugih območjih premikanja, območjih pristojnosti enote službe kontrole zračnega prometa (ATC), čistini, vizualnih pripomočih in drugi opremi (oznake, označevalniki, osvetlitev, elementi instrumentalnega pristajalnega sistema) in radionavigacijskih sredstvih;
6. značilnosti in trdnost tlakovanih površin na območjih premikanja;
7. lokacijo točke za preverjanje višinomera;
8. razpoložljive dolžine na vzletno-pristajalni stezi (TORA, TODA, ASDA, LDA), izračunane z natančnostjo 1 metra;
9. podatke o stanju območij premikanja in povezanih objektov iz 16. člena tega pravilnika;
10. informacije o kapacitetah in postopkih za odstranitev nedelujočih zrakoplovov;
11. informacije v zvezi z ravno zaščito, ki jo zagotavlja reševalna in gasilska služba;
12. informacije o sistemu za indikacijo strmine za vizualni prilet.

(3) Podatki, ki se nanašajo na geografski položaj (koordinate) referenčne točke aerodroma, praga vzletno-pristajalne steze, sredinske črte vozni stez in postajališč za zrakoplove ter ovir se merijo in sporočajo enoti AIS v stopinjah, minutah, sekundah in stotinkah.

(4) Upravljavec javnega letališča zagotovi elektronski prenos letalskih podatkov.

9. člen

(skupni referenčni sistemi)

Upravljavec javnega letališča za potrebe navigacije v zračnem prometu uporablja:

1. svetovni geodetski sistem iz leta 1984 (World Geodetic System 1984, WGS-84) kot horizontalni referenčni sistem;
2. podatek o povprečni morski gladini (MSL) kot vertikalni referenčni sistem in
3. gregorijanski koledar in koordinirani univerzalni čas (UTC) kot časovna referenčna sistema.

10. člen

(referenčna koda aerodroma)

(1) Referenčna koda aerodroma se določi za namene načrtovanja aerodroma. Pri določitvi referenčne kode aerodroma se upoštevajo značilnosti zrakoplovov, za katere bo aerodrom namenjen.

(2) Referenčna koda aerodroma je sestavljena iz dveh kodnih elementov, in sicer številčne in črkovne kode, kot je opredeljeno v tretjem in četrtem odstavku tega člena.

(3) Številčna koda se določi tako, da se iz spodnje tabele izbere številka, ki ustreza najvišji vrednosti referenčne dolžine terena za zrakoplov, kateremu je vzletno-pristajalna steza namenjena.

Kodni element 1	
Številčna koda	Referenčna dolžina terena za zrakoplov
1	Manj kot 800 metrov
2	Od 800 metrov do manj kot 1200 metrov
3	Od 1200 metrov do manj kot 1800 metrov
4	Nad 1800 metrov

(4) Črkovna koda se določi tako, da se iz spodnje tabele izbere črka, ki ustreza največjemu razponu kril zrakoplova, izmed zrakoplovov, katerim je aerodrom namenjen.

Kodni element 2	
Črkovna koda	Razpon kril
A	Manj kot 15 metrov
B	Od 15 metrov do manj kot 24 metrov
C	Od 24 metrov do manj kot 36 metrov
D	Od 36 metrov do manj kot 52 metrov
E	Od 52 metrov do manj kot 65 metrov
F	Od 65 metrov do manj kot 80 metrov

(5) Podatki o referenčni dolžini terena za zrakoplov in razponu kril za posamezen tip zrakoplova so navedeni v najnovejši veljavni izdaji ICAO Doc 9157 z naslovom "Priročnik za načrtovanje aerodromov – 1. del: Vzletno-pristajalne steze" in »2. del: Vozna steza, ploščadi in postajališča za zrakoplove«, ki jo je potrdila in objavila ICAO.

11. člen

(zahteve glede kakovosti letalskih podatkov)

Upravljevec javnega letališča sklene formalne dogovore z organizacijami, s katerimi izmenjuje letalske podatke ali letalske informacije, ter zagotovi naslednje:

1. vsi podatki v zvezi z aerodromom in razpoložljivimi službami se zagotavljajo z zahtevano kakovostjo. Zahteve glede kakovosti podatkov (DQR) morajo biti izpolnjene pri ustvarjanju podatkov in med njihovim prenosom;
2. točnost letalskih podatkov, kot je določena v katalogu letalskih podatkov iz Dodatka 1 k Prilogi III (del ATM/ANS.OR) Izvedbene uredbe Komisije (EU) 2017/373 z dne 1. marca 2017 o skupnih zahtevah za izvajalce storitev upravljanja zračnega prometa/izvajanja navigacijskih služb zračnega prometa in drugih funkcij omrežja za upravljanje zračnega prometa ter njihov nadzor, razveljavitvi Uredbe (ES) št. 482/2008, izvedbenih uredb (EU) št. 1034/2011, (EU) št. 1035/2011 in (EU) 2016/1377 ter spremembi Uredbe (EU) št. 677/2011 (UL L št. 62 z dne 8. 3. 2017, str. 1), zadnjič spremenjena z Izvedbeno uredbo Komisije (EU) 2025/343 z dne 17. februarja 2025 o spremembi Uredbe (EU) št. 1332/2011 in Izvedbene uredbe (EU) 2017/373 v zvezi s sistemi za izogibanje trčenjem v zraku (UL L št. 2025/343 z dne 18. 2. 2025, v nadaljnjem besedilu: Izvedbena uredba 2017/373/EU);
3. celovitost letalskih podatkov se vzdržuje ves čas obdelave podatkov, od ustvarjanja do prenosa, na podlagi razvrščanja po celovitosti, opredeljene v katalogu letalskih podatkov. Poleg tega se vzpostavijo postopki, s katerimi se zagotovi:
 - a) da ne pride do okvare rutinskih podatkov v času njihove obdelave;
 - b) da v nobeni fazi celotnega postopka ne pride do okvare bistvenih podatkov. Po potrebi se vključijo tudi dodatni postopki za obravnavo potencialnih tveganj v celotni strukturi sistema, da se zagotovi celovitost letalskih podatkov tudi na tej ravni;
 - c) da v nobeni fazi celotnega postopka ne pride do okvare ključnih podatkov, pri čemer se vključijo tudi dodatni postopki za zagotavljanje celovitosti, da se v celoti zmanjšajo učinki

napak, ki so s temeljito analizo celotne strukture sistema opredeljene kot potencialna tveganja za celovitost letalskih podatkov;

4. ločljivost letalskih podatkov je sorazmerna z dejansko točnostjo letalskih podatkov;
5. sledljivost letalskih podatkov;
6. pravočasnost letalskih podatkov, vključno z vsemi omejitvami obdobja veljavnosti;
7. popolnost letalskih podatkov;
8. ustreznost oblike posredovanih letalskih podatkov z opredeljenimi zahtevami.

12. člen

(izmenjava informacij med upravljavcem javnega letališča in izvajalcem AIS)

(1) Upravljavec javnega letališča v sodelovanju z izvajalci AIS zagotovi, da tem izvajalcem AIS sproti posreduje aktualne informacije, pomembne za izvajanje operacij na aerodromu, s čimer jim omogoči, da lahko zagotavljajo posodobljene informacije pred letom in izpolnijo potrebo po informacijah med letom. V ta namen, upravljavec javnega letališča sporoča:

1. informacije o razmerah na aerodromu, informacije o odstranjevanju nedelujočih zrakoplovov, zagotavljanju reševalne in gasilske kategorije aerodroma ter stanju sistema za indikacijo strmine za vizualni prilet;
2. operativni status povezanih objektov, služb in navigacijskih pripomočkov na aerodromu in
3. vse druge informacije, za katere meni, da so pomembne za delovanje aerodroma.

(2) Pred uvedbo spremembe, v zvezi s katero je treba objaviti letalske informacije, upravljavec javnega letališča upošteva čas, ki ga AIS potrebuje za pripravo, izdelavo in objavo ustreznega gradiva za objavo sprememb.

(3) Kadar upravljavec javnega letališča izvajalcem AIS sporoča spremembe ali podatke, ki vplivajo na vsebino letalskih kart ali elektronskih navigacijskih sistemov, mora pri tem upoštevati vnaprej določene, mednarodno dogovorjene datume objave informacij preko sistema za urejanje letalskih informacij in njihov nadzor (AIRAC).

13. člen

(zaznavanje in obravnava napak v letalskih podatkih)

(1) Upravljavec javnega letališča pri ustvarjanju, obdelavi ali prenosu letalskih podatkov k izvajalcu AIS:

1. zagotovi, da se med prenosom in shranjevanjem letalskih podatkov uporabljajo digitalne tehnike zaznave napak v podatkih, da se prispeva k doseganju ustreznih ravni celovitosti podatkov in
2. zagotovi, da je prenos letalskih podatkov zaščiten s primernim avtentikacijskim postopkom, ki prejemnikom omogoča potrditev, da je letalske podatke ali informacije posredoval pooblaščen vir.

(2) V primeru zaznanih napak v letalskih podatkih upravljavec javnega letališča zagotovi, da:

1. se napake, odkrite med ustvarjanjem letalskih podatkov in po njihovem prejetju, obravnavajo, odpravijo ali razrešijo in
2. se zagotovi prednost obravnave napak na ključnih in bistvenih letalskih podatkih.

14. člen

(metapodatki)

Upravljavec javnega letališča zagotovi, da metapodatki vključujejo vsaj:

1. identifikacijo organizacij ali subjektov, ki opravljajo katera koli dejanja pri ustvarjanju, prenosu ali obdelavi letalskih podatkov;
2. izvedena dejanja;
3. datum in čas izvedbe dejanja.

15. člen

(NOTAM)

(1) Upravljavec javnega letališča v primerih, podrobneje določenih v četrtem odstavku tega člena, ustvari NOTAM in ga v objavo posreduje izvajalcu AIS. NOTAM, ki ga ustvari upravljavec javnega letališča, se nanaša na:

1. informacije o vzpostavitvi, stanju ali spremembi katerega koli objekta, službe, postopka ali nevarnosti, če je pravočasno poznavanje navedenega bistvenega pomena za osebje, ki sodeluje pri letalskih operacijah ali
2. začasne informacije, ki imajo kratkotrajno veljavnost ali se nanašajo na hitro sprejete, operativno pomembne in trajne spremembe ali dolgotrajne začasne spremembe, razen v primeru obsežnega besedila oziroma grafičnih prikazov.

(2) Za izdajanje NOTAM upravljavec javnega letališča določi in izvaja postopke, ki vsebujejo najmanj:

1. načine in sredstva za izdajo NOTAM ob upoštevanju dogovora, ki ga v zvezi z izdajo NOTAM sklene z izvajalcem AIS. Postopki morajo vključevati navedbo osebja upravljavca javnega letališča, pooblaščenega za ustvarjanje NOTAM, kar mora biti navedeno tudi v dogovoru z izvajalcem AIS;
2. primere, v katerih NOTAM ustvari upravljavec javnega letališča in situacij, v katerih NOTAM ustvari drug subjekt;
3. primere, v katerih je pred izdajo NOTAM potrebna koordinacija med upravljavcem javnega letališča in agencijo ter način obveščanja agencije;
4. navodila osebju za pripravo dokumentacije za ustvarjanje NOTAM;

(3) Upravljavec javnega letališča določi osebje aerodroma, ki je ustrezno usposobljeno za ustvarjanje NOTAM in zagotavljanje informacij izvajalcu AIS, s katerim ima upravljavec javnega letališča sklenjen dogovor. Vsi drugi člani osebja, katerih naloge vključujejo uporabo NOTAM, morajo biti za to ustrezno usposobljeni.

(4) Upravljavec javnega letališča ustvari NOTAM, kadar je treba zagotoviti informacije o:

1. vzpostavitvi ali zaprtju aerodroma ali vzletno-pristajalne steze ali pomembnih sprememb v njunem obratovanju;
2. vzpostavitvi ali prenehanju opravljanja služb na aerodromu ali pomembnih sprememb njihovega delovanja;
3. nerazpoložljivosti rezervnih in sekundarnih sistemov, ki imajo neposreden operativni vpliv;
4. uvedbi ali umiku vizualnih pripomočkov ali njihovih sprememb;
5. prekinitvi ali ponovni vzpostavitvi večjih komponent sistemov razsvetljave na aerodromu;
6. vzpostavitvi ali prenehanju postopkov glede navigacijskih služb zračnega prometa (ANS), za katere je pristojen upravljavec javnega letališča, ali njihovih sprememb;
7. pojavu ali odpravi večjih napak ali ovir na manevrskih površinah;
8. spremembah ali omejitvah glede razpoložljivosti goriva, olja in kisika;
9. vzpostavitvi, prenehanju ali ponovni vzpostavitvi delovanja svetilnikov nevarnosti (angl. Hazard beacon) v zračnem prometu;
10. načrtovani uporabi laserjev, prikazov laserjev in iskalnih luči v okolici aerodroma, če je verjetno, da bo to škodilo vidu pilotov;
11. postavitvi, odstranitvi ali spremembi ovir na območjih vzleta, vzpenjanja, neuspelega prileta, prileta ter na vzletno-pristajalni stezi;
12. spremembi reševalne in gasilske kategorije aerodroma;
13. prisotnosti, odpravi ali spremembah nevarnih razmer zaradi snega, plundre, ledu, radioaktivnih materialov, strupenih snovi, nanosov vulkanskega pepela ali vode na območju premikanja;
14. razmerah na vzletno-pristajalni stezi ali njenemu delu, kadar opis razmer vključuje "spolzko, mokro" (angl. slippery wet);
15. zaprtju vzletno-pristajalne steze zaradi del ali informacij o časovnem zamiku, potrebnem za zagotovitev razpoložljivosti vzletno-pristajalne steze;
16. prisotnosti nevarnosti, ki vpliva na zračni promet, vključno s prisotnostjo prostoživečih živali, ovir in večjih dogodkov.

(5) Pri ustvarjanju NOTAM upravljavec javnega letališča zagotovi naslednje:

1. NOTAM se ustvari dovolj časa vnaprej, da lahko strani, na katere vpliva sprememba, sprejmejo vse zahtevane ukrepe, razen v primeru nerazpoložljivosti objektov, služb in navigacijskih pripomočkov na aerodromu, izpusta radioaktivnih snovi, strupenih snovi in v primeru drugih nepredvidljivih dogodkov;

2. v NOTAM, s katerim se sporoča nerazpoložljivost objektov, služb in navigacijskih pripomočkov na aerodromu, se navede tudi ocena obdobja nerazpoložljivosti ali časa, ko se pričakuje ponovna razpoložljivost;
3. v treh mesecih od izdaje NOTAM se informacije v njem vključijo v zadevne produkte letalskih informacij;
4. v treh mesecih od izdaje dolgotrajnega začasnega NOTAM se informacije v njem vključijo v dopolnitev AIP;
5. kadar NOTAM s predvidenim datumom konca veljavnosti nepričakovano prekorači trimesečno obdobje, se ustvari nadomestni NOTAM, razen če se pričakuje, da bo stanje trajalo še nadaljnje obdobje več kot treh mesecev; v tem primeru upravljavec javnega letališča zagotovi objavo navedenih informacij v dopolnitvi AIP.

(6) Poleg zahtev iz prejšnjega odstavka je treba pri ustvarjanju NOTAM upoštevati tudi naslednje:

1. razen kot je določeno v točki 4. tega odstavka, vsak NOTAM, vsebuje veljavne informacije navedene v obliki zapisa NOTAM;
2. besedilo NOTAM je sestavljeno iz izrazov ali enotnih okrajšav frazeologije, ki se uporablja za NOTAM, dopolnjujejo pa jih okrajšave ICAO, oznake, identifikatorji, označevalniki, klicni znaki, frekvenca, številke in preprosto besedilo;
3. NOTAM se ustvari v angleščini ali slovenskem jeziku, kot je dogovorjeno z izvajalcem AIS;
4. informacije o snegu, plundri, ledu, zmrzali, stoječi vodi ali vodi, povezani z navedenimi kontaminanti na območju premikanja se razpošiljajo s SNOWTAM in vsebujejo informacije v vrstnem redu, kot je naveden v obliki zapisa SNOWTAM;
5. če NOTAM vsebuje napako, se ustvari NOTAM z novo številko, ki nadomesti napačni NOTAM, ali pa se napačni NOTAM prekliče in se ustvari nov NOTAM;
6. kadar se ustvari NOTAM, s katerim se prekliče ali nadomesti predhodni NOTAM:
 - a) se navedeta serija in številka/leto predhodnega NOTAM;
 - b) so oznake lokacije ICAO in vsebini obeh NOTAM enaki;
7. z novim NOTAM se prekliče ali nadomesti le en NOTAM;
8. vsak NOTAM obravnava le en predmet in eno stanje v zvezi z njim;
9. NOTAM mora biti čim krajši in sestavljen tako, da je njegov pomen jasen brez vpogleda v drug dokument;
10. NOTAM, ki vsebuje trajne informacije ali dolgotrajne začasne informacije, vsebuje ustrezne sklice na AIP ali dopolnitev AIP;
11. za oznako lokacije ICAO se ne sme uporabljati skrajšana oblika takšne oznake.

(7) Upravljavec javnega letališča po objavi NOTAM, ki ga je ustvaril, pregleda njegovo vsebino, da zagotovi njeno točnost, in poskrbi za razpošiljanje informacij vsemu relevantnemu osebju aerodroma in organizacijam na letališču.

(8) Upravljavec javnega letališča vodi dokumentacijo o ustvarjenih in izdanih NOTAM ter o usposabljanju osebja v zvezi z NOTAM.

16. člen

(poročanje o stanju območij premikanja)

Upravljavec javnega letališča spremlja razmere in stanje na območjih premikanja in povezanih objektih in napravah skladno s 53. členom tega pravilnika ter enotam AIS in ATS poroča o zadevah, ki bi lahko imele vpliv na operacije zrakoplovov in aerodroma, zlasti glede naslednjega:

1. gradbenih ali vzdrževalnih del;
2. grobih ali poškodovanih površin na vzletno-pristajalni stezi, vozni stezi ali ploščadi;
3. vode, snega, plundre, ledu, zmrzali;
4. kemikalij ali drugih kontaminantov iz tekočin za preprečevanje zaledenitve oziroma razledenitev;
5. snežnih nanosov ali snežnega prša,
6. drugih začasnih nevarnosti, vključno s parkiranimi zrakoplovi;
7. okvar ali nepravilnega delovanja dela ali vseh vizualnih pripomočkov na aerodromu;
8. okvar sistema napajanja z električno energijo.

17. člen

(ocena razmer in dodelitev kode razmer na vzletno-pristajalni stezi)

Kadar so na površini vzletno-pristajalne steze prisotni kontaminanti iz 3. točke prejšnjega člena, upravljavec javnega letališča vedno:

1. dodeli kodo razmer na vzletno-pristajalni stezi (RWYCC) na podlagi vrste in globine kontaminanta ter temperature;
2. opravi pregled vzletno-pristajalne steze v primeru morebitne spremembe razmer na površini vzletno-pristajalne steze zaradi meteoroloških razmer ter oceni navedene razmere in dodeli novo kodo razmer na vzletno-pristajalni stezi (RWYCC);
3. ponovno izvede postopek ocene kode razmer na vzletno-pristajalni stezi (RWYCC), kadar
 - a) je bila določena koda razmer RWYCC 2 ali več in je bila na podlagi posebnega poročila pilota vsaj dvakrat zapored sporočena slaba (»POOR«) učinkovitost zaviranja na vzletno-pristajalni stezi ali
 - b) je bila na podlagi posebnega poročila pilota vsaj enkrat sporočena manj kot slaba (»LESS THAN POOR«) učinkovitost zaviranja na vzletno-pristajalni stezi. V tem primeru upravljavec javnega letališča preuči tudi možnost prekinitve operacij na vzletno-pristajalni stezi do izboljšanja razmer.

18. člen

(poročanje o razmerah na površini vzletno-pristajalne steze)

(1) Kadar se zaradi vode, snega, plundre, leda ali zmrzali pomembno spremenijo razmere na površini vzletno-pristajalne steze, upravljavec javnega letališča poroča o razmerah na površini vzletno-pristajalne steze za vsako tretjino steze, pri čemer uporabi poročilo o razmerah na vzletno-pristajalni stezi (RCR).

(2) Poročilo o razmerah na vzletno-pristajalni stezi (RCR) vključuje kodo razmer na vzletno-pristajalni stezi (RWYCC), pokritost s kontaminantom in njegovo globino ter opis razmer na vzletno-pristajalni stezi, za katerega se uporabijo naslednji izrazi:

1. »ZBIT SNEG« (angl. COMPACTED SNOW);
2. »SUHO« (angl. DRY);
3. »SUH SNEG« (angl. DRY SNOW);
4. »SUH SNEG NA ZBITEM SNEGU« (angl. DRY SNOW ON TOP OF COMPACTED SNOW);
5. »SUH SNEG NA LEDU« (angl. DRY SNOW ON TOP OF ICE);
6. »ZMRZAL« (angl. FROST);
7. »LED« (angl. ICE);
8. »SPOLZKO, MOKRO« (angl. SLIPPERY WET);
9. »PLUNDRA« (angl. SLUSH);
10. »STOJEČA VODA« (angl. STANDING WATER);
11. »VODA NA ZBITEM SNEGU« (angl. WATER ON TOP OF COMPACTED SNOW);
12. »MOKRO« (angl. WET);
13. »MOKER LED« (angl. WET ICE);
14. »MOKER SNEG« (angl. WET SNOW);
15. »MOKER SNEG NA ZBITEM SNEGU« (angl. WET SNOW ON TOP OF COMPACTED SNOW);
16. »MOKER SNEG NA LEDU« (angl. WET SNOW ON TOP OF ICE);
17. »KEMIČNO OBDELANO« (angl. CHEMICALLY TREATED);
18. »RAZSUTI PESEK« (angl. LOOSE SAND).

(3) Poročanje iz prvega odstavka tega člena se izvaja, dokler vzletno-pristajalna steza ni več kontaminirana. Ko se to zgodi, upravljavec javnega letališča izda poročilo o razmerah na vzletno-pristajalni stezi (RCR) in v njem navede, da je vzletno-pristajalna steza mokra ali suha, kakor je ustrezno.

(4) Meritve trenja se ne sporočajo.

(5) Ko je vzletno-pristajalna steza ali njen del spolzek in moker (»SLIPPERY WET«), da upravljavec javnega letališča take informacije na voljo uporabnikom aerodroma. Za to ustvari NOTAM in opiše lokacijo zadevnega dela.

19. člen **(sistem upravljanja)**

(1) Upravljavec javnega letališča vzpostavi in vzdržuje sistem upravljanja, katerega del je tudi sistem upravljanja varnosti (SMS).

(2) Sistem upravljanja vključuje:

1. jasno opredeljene pristojnosti in odgovornosti v organizaciji upravljavca javnega letališča, vključno z neposredno odgovornostjo za varnost s strani posloводства;
2. varnostno politiko, ki jo je podpisal odgovorni vodja aerodroma in vsebuje opis splošnih načel upravljavca javnega letališča v zvezi z varnostjo;
3. postopek, ki zagotavlja odkrivanje nevarnosti pri izvajanju operacij na aerodromu;
4. postopek za zagotavljanje analiz, ocenjevanja in ublažitve tveganj za varnost izvajanju operacij na aerodromu;
5. sredstva za preverjanje varnostne učinkovitosti organizacije upravljavca javnega letališča v zvezi s kazalniki varnostne učinkovitosti in cilji varnostne učinkovitosti sistema upravljanja varnosti ter za potrditev učinkovitosti nadzora nad varnostnimi tveganji;
6. postopek za:
 - a) ugotavljanje sprememb v organizaciji upravljavca javnega letališča, sistemu upravljanja in sprememb na aerodromu ali glede njegovega obratovanja, ki bi lahko vplivale na vzpostavljene procese, postopke in službe;
 - b) opis ukrepov za zagotavljanje varnostne učinkovitosti pred uvedbo sprememb, in
 - c) odpravo ali spremembo nadzora nad varnostnimi tveganji, kadar ta ni več potreben ali učinkovit zaradi sprememb v operativnem okolju aerodroma;
7. postopke za pregled sistema upravljanja iz prejšnjega odstavka, opredelitev vzrokov za nezadostno učinkovitost sistema upravljanja varnosti, določitev posledic takšne nezadostne učinkovitosti v operacijah in odpravo ali ublažitev takšnih vzrokov;
8. program usposabljanja, ki zagotavlja, da je vse osebje, ki je vključeno v operativne naloge na aerodromu, reševanje in gašenje, vzdrževanje in upravljanje aerodroma, usposobljeno za opravljanje nalog, povezanih s sistemom upravljanja varnosti;
9. način in postopke informiranja osebja glede zagotavljanja varnosti, ki zagotavlja, da je osebje v celoti seznanjeno s sistemom upravljanja varnosti, zagotavlja prenos informacij, ki so ključnega pomena za varnost, in pojasnjuje, zakaj se izvajajo določeni varnostni ukrepi in zakaj se varnostni postopki uvajajo ali spreminjajo;
10. uskladitev sistema upravljanja varnosti z načrtom aerodroma za odzivanje v nujnih primerih ter uskladitev načrta aerodroma za odzivanje v nujnih primerih z načrti odzivanja v nujnih primerih v tistih organizacijah, s katerimi se upravljavec javnega letališča povezuje pri zagotavljanju storitev in služb na aerodromu, in
11. funkcijo spremljanja skladnosti organizacije z veljavnimi zahtevami in ustreznosti postopkov; spremljanje skladnosti vključuje sistem povratnih informacij o ugotovitvah za odgovornega vodjo, da bi se po potrebi zagotovilo izvajanje popravilnih ukrepov.

(3) Upravljavec javnega letališča dokumentira vse ključne postopke sistema upravljanja.

(4) Sistem upravljanja je sorazmeren z velikostjo organizacije in njenimi dejavnostmi, ob upoštevanju nevarnosti in tveganj pri teh dejavnostih.

20. člen **(upravljanje letalskih podatkov in letalskih informacij)**

(1) Upravljavec javnega letališča v okviru svojega sistema upravljanja izvaja in vzdržuje sistem upravljanja kakovosti, ki zajema naslednje dejavnosti:

1. dejavnosti v zvezi z letalskimi podatki in
2. dejavnosti zagotavljanja letalskih informacij.

(2) Upravljavec javnega letališča kot del svojega sistema upravljanja vzpostavi sistem varovanja letalskih podatkov in informacij, da zagotovi varovanje operativnih podatkov, ki jih prejema, pripravlja in drugače uporablja, tako, da je dostop do določenih operativnih podatkov omejen le na pooblaščen osebe.

(3) Sistem varovanja letalskih podatkov in informacij, ki ga izvaja upravljavec javnega letališča opredeljuje:

1. postopke v zvezi z oceno in ublažitvijo tveganja glede varovanja letalskih podatkov, spremljanjem in izboljšanjem varovanja, pregledi varovanja ter razširjanjem pridobljenih novih spoznanj;
2. sredstva za odkrivanje kršitev glede varovanja letalskih podatkov in opozarjanje osebja z ustreznimi opozorili glede varovanja;
3. sredstva za obvladovanje posledic kršitev glede varovanja letalskih podatkov ter določitev ukrepov in postopkov za zmanjšanje tveganja, s katerimi se prepreči ponovna kršitev.

(4) Upravljavec javnega letališča zagotovi varnostno preverjanje svojega osebja glede varovanja letalskih podatkov.

21. člen (pogodbene dejavnosti)

(1) Upravljavec javnega letališča zagotovi, da če kateri koli del svoje dejavnosti odda v izvajanje, oddana služba, oprema ali sistem izpolnjuje ustrezne zahteve.

(2) Upravljavec javnega letališča zagotovi, da ima agencija dostop do organizacije, ki je kateri koli del dejavnosti obratovalca prevzela v izvajanje, da preveri stalno skladnost z ustreznimi zahtevami.

22. člen (varnostni programi in odbor za varnost na aerodromu)

(1) Upravljavec javnega letališča v okviru svojega sistema upravljanja vzpostavi, izvaja in vodi varnostne programe za spodbujanje in krepitev varnosti, vključno z varnostjo vzletno-pristajalne steze, ter izmenjavo informacij, pomembnih za varnost, z vsemi ustreznimi organizacijami, ki opravljajo dejavnosti ali izvajajo službe na aerodromu. Upravljavec javnega letališča vsaj enkrat letno pregleda učinkovitost svojih varnostnih programov.

(2) V okviru varnostnih programov iz prejšnjega odstavka upravljavec javnega letališča vzpostavi in vodi odbor za varnost na aerodromu ter je odgovoren za njegovo delovanje.

(3) Ne glede na določbo prejšnjega odstavka vzpostavitev posebnega odbora za varnost na aerodromu ni nujna, kadar upravljavec javnega letališča lahko doseže, da se v okviru vzpostavljenih postopkov in organizacijske strukture izvajajo vse naloge in funkcije ter izpolnjujejo zahteve iz tega člena.

(4) Upravljavec javnega letališča zahteva, da v odboru za varnost na aerodromu sodelujejo vse ustrezne organizacije, ki opravljajo dejavnosti ali izvajajo službe na aerodromu. Kadar posamezne dejavnosti izvajajo službe, organizirane v okviru upravljavca javnega letališča, v odboru sodelujejo te službe. Organizacije oziroma službe v odboru sodelujejo prek imenovanih predstavnikov, ki imajo ustrezno in primerno operativno strokovno znanje, pomembno za področje dela odbora za varnost na aerodromu. Organizacije in službe, ki sodelujejo v odboru so na primer:

1. organizacije in službe, ki izvajajo operacije na aerodromu,
2. vzdrževalne službe aerodroma,
3. izvajalci ATS,
4. operatorji zrakoplovov, ki na aerodromu izvajajo zračni promet,
5. reševalna in gasilska služba na aerodromu,
6. služba za zmanjševanje nevarnosti, ki jih povzročajo divje živali,
7. služba za upravljanje ploščadi, kadar je ta organizirana,
8. izvajalec storitev zemeljske oskrbe.

(5) Odbor za varnost na aerodromu podpira upravljavca javnega letališča pri prepoznavanju, oceni in zmanjševanju operativnih varnostnih tveganj, povezanih z varnostjo vzletno-pristajalnih stez in drugih območij premikanja ter drugih tveganj, relevantnih za varnost izvajanja operacij na aerodromu. Naloge odbora za varnost na aerodromu vključujejo zlasti:

1. obravnava in zmanjševanje varnostnih tveganj v zvezi z:

- a. vdori na vzletno-pristajalno stezo (»runway incursions«) in izleti z vzletno-pristajalne steze (»runway excursions«),
 - b. začasnimi ali trajnejšimi zaporami vzletno-pristajalne steze,
 - c. nepooblaščenimi operacijami s sistemi brezpilotnih zrakoplovov na letališču ali v njegovi bližini,
 - d. varnostjo ploščadi in manevrskih površin, vključno s preprečevanjem FOD in spoštovanjem pravil vožnje;
2. podporo upravljavcu javnega letališča pri ocenjevanju potrebe pri določitvi žariščnih točk (»hot spots«) in pregledu ustreznosti informacij, objavljenih v AIP;
 3. spremljanje in ocenjevanje števila, vrste in resnosti varnostnih dogodkov na območjih premikanja s poudarkom na vzletno-pristajalni stezi ter sprejemanje poročil in statističnih podatkov o nesrečah in incidentih ter predlaganje rešitev;
 4. pomoč pri preverjanju ustreznosti postopkov komunikacije med enotami ATS, piloti in operativnimi službami aerodroma oziroma vozniki vozil ter prepoznavanje potrebnih izboljšav;
 5. redno ocenjevanje ustreznosti vizualnih pripomočkov na vzletno-pristajalni stezi in voznih stezah v različnih vremenskih in svetlobnih pogojih, zagotavljanje njihove jasnosti, pravilne postavitve in nedvoumnosti ter prepoznavanje morebitnih težav v zvezi s tem v zasnovi aerodroma;
 6. podporo upravljavcu javnega letališča pri razširjanju varnostnih priporočil in dobrih praks, pridobljenih iz preiskav nesreč in incidentov ter operativnih izkušenj, z namenom zmanjševanja tveganj;
 7. promocijo aktivnosti za povečanje zavedanja o pomenu varnosti na aerodromu, vključno z upoštevanjem pravil na ploščadi in programi usposabljanja;
 8. razvoj in promocijo pravil za varno izvajanje operacij, vključno s podporo pri oblikovanju novih ali posodobljenih varnostnih navodil, postopkov in dobrih praks;
 9. svetovanje pri ukrepih za odstranjevanje snega in ledu ter zmanjševanje tveganj v zvezi s FOD na območjih premikanja;
 10. podajanje mnenj o predlaganem izvajanju del na aerodromu ali spremembah na območjih premikanja ter zagotavljanje, da ti ne povzročajo novih varnostnih tveganj;
 11. zagotavljanje izmenjave dobrih praks za preprečevanje varnostnih incidentov na vzletno-pristajalni stezi in ploščadih.

(6) Upravljavec javnega letališča vsaj enkrat letno sklicuje sestanke odbora za varnost na aerodromu. Pogostost sestankov se določi na podlagi:

- a) gostote prometa na aerodromu,
- b) kompleksnosti načrta aerodroma,
- c) vrste operacij zrakoplovov,
- d) dogodkov na aerodromu v zvezi z varnostjo in morebitnih tveganj, opredeljenih pri njihovi analizi;

(7) Predlogi in ukrepi odbora za varnost na aerodromu se evidentirajo v akcijskem načrtu in spremljajo, da se zagotovi njihovo pravočasno izvajanje.

23. člen

(usklajevanje varnostnih postopkov z drugimi organizacijami)

Upravljavec javnega letališča zagotovi, da:

1. njegov sistem upravljanja obravnava usklajevanje in povezovanje z varnostnimi postopki drugih organizacij, ki opravljajo dejavnosti ali izvajajo službe na aerodromu in
2. imajo organizacije iz prejšnje točke vzpostavljene varnostne postopke za izpolnjevanje veljavnih zahtev ter zahtev, ki so določene v priročniku aerodroma. V ta namen upravljavec javnega letališča vzpostavi postopke za spremljanje in izvaja preverjanje teh organizacij

V. poglavje

OBVEZNOSTI UPRAVLJAVCA JAVNEGA LETALIŠČA

24. člen

(obveznosti upravljavca javnega letališča - splošno)

(1) Upravljavec javnega letališča je odgovoren za varno obratovanje in vzdrževanje aerodroma v skladu s:

1. tem pravilnikom in drugimi veljavnimi letalskimi predpisi;
2. pogoji dovoljenja za obratovanje aerodroma;
3. vsebino priročnika aerodroma in
4. drugimi priročniki za vzdrževanje objektov, naprav in sredstev, ki so na voljo na aerodromu.

(2) Obratovalec aerodroma zagotovi, da so vse informacije v zvezi z varnostjo zrakoplovov vključene v priročnik aerodroma ter objavljene v AIP ali na drug ustrezen način prenesene relevantnim subjektom. Te informacije morajo obvezno vključevati:

1. morebitna odstopanja od veljavnih zahtev iz tega pravilnika;
2. odstopanja, za katera je agencija sprejela enakovredno stopnjo varnosti, ter
3. posebne pogoje in omejitve glede uporabe aerodroma iz 3. in 4. člena tega pravilnika.

(3) Če na aerodromu pride do nevarnih razmer, upravljavec javnega letališča nemudoma sprejme vse potrebne ukrepe, da zagotovi, da zrakoplovi ne uporabljajo tistih delov aerodroma, za katere je ugotovljeno, da ogrožajo varnost.

(4) Upravljavec javnega letališča za zagotovitev varnega upravljanja zrakoplovov na aerodromu neposredno ali prek dogovorov s tretjimi osebami zagotavlja in vzdržuje vizualne in nevizualne pripomočke, meteorološko opremo in vso drugo opremo, sorazmerno z vrsto operacij, ki se izvajajo na aerodromu.

25. člen

(omogočanje dostopa pristojnim organom)

Upravljavec javnega letališča za preveritev skladnosti z veljavnimi zahtevami in tehničnimi specifikacijami omogoči dostop pristojnim organom:

1. do vseh objektov, dokumentov, podatkov, postopkov ali drugega gradiva v zvezi z njegovo dejavnostjo, ki je predmet dovoljenja za obratovanje aerodroma, in
2. za izvajanje ali sodelovanje pri vseh ukrepih, stalnih nadzorih, nadzorih nad izvajanjem letalskih predpisov in drugih posebnih oblikah nadzorov ali nalogah, za katere agencija meni, da so potrebne.

26. člen

(izvedba varnostnih ukrepov)

Upravljavec javnega letališča izvede vse varnostne ukrepe, vključno z direktivami o varnosti.

27. člen

(poročanje o dogodkih)

(1) Upravljavec javnega letališča v okviru sistema upravljanja vzpostavi in vzdržuje sistem poročanja o dogodkih, vključno z obveznim in prostovoljnim poročanjem. Sistem poročanja je del priročnika aerodroma in mora izpolnjevati veljavne zahteve iz Uredbe (EU) št. 376/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 3. aprila 2014 o poročanju, analizi in spremljanju dogodkov v civilnem letalstvu, spremembi Uredbe (EU) št. 996/2010 Evropskega parlamenta in Sveta ter razveljavitvi Direktive 2003/42/ES Evropskega parlamenta in Sveta in uredb Komisije (ES) št. 1321/2007 in (ES) št. 1330/2007 (UL L št. 122 z dne 24. 4. 2014, str. 18), spremenjene z Uredbo (EU) 2018/1139 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 4. julija 2018 o skupnih pravilih na področju civilnega letalstva in ustanovitvi Agencije Evropske unije za varnost v letalstvu ter spremembi uredb (ES) št. 2111/2005, (ES) št. 1008/2008, (EU) št. 996/2010, (EU) št. 376/2014 ter direktiv 2014/30/EU in 2014/53/EU Evropskega parlamenta in Sveta ter razveljavitvi uredb (ES) št. 552/2004 in (ES) št. 216/2008 Evropskega parlamenta in Sveta ter Uredbe Sveta (EGS) št. 3922/91 (UL L št. 212 z dne 22. 8. 2018, str. 1), (v nadaljnjem besedilu: Uredba 376/2014/EU). Sistem poročanja med drugim vključuje:

1. opis veljavnih zahtev za poročanje;
2. opis mehanizma za poročanje, vključno z obrazci, sredstvi in roki za poročanje;
3. ukrepe za zagotovitev zaupnosti poročevalca in varstva osebnih podatkov ter
4. odgovornosti organizacij in osebja, odgovornih za poročanje.

(2) Upravljavec javnega letališča predloži poročilo agenciji in kateri koli drugi organizaciji, ki jo je v skladu s predpisi EU treba obvestiti, o katerem koli dogodku ali stanju v zvezi z varnostjo, ki ogroža ali ki bi lahko, če se ne obravnava ali odpravi, ogrozilo zrakoplov, osebe v njem ali katero koli drugo osebo, ter zlasti o vsaki nesreči ali resnem incidentu.

(3) Poleg poročil iz prejšnjega odstavka upravljavec javnega letališča agenciji in organizaciji, odgovorni za projektiranje opreme aerodroma, poroča o vseh motnjah v delovanju, tehničnih okvarah, prekoračitvah tehničnih omejitev, dogodkih ali drugih neobičajnih okoliščinah, ki so ali bi lahko ogrozile zrakoplov, osebe v njem ali katero koli drugo osebo in niso povzročile nesreče ali resnega incidenta.

(4) Poročila iz prejšnjega odstavka se ob upoštevanju določb Uredbe 376/2014/EU:

1. pripravijo čim prej, vendar najkasneje v 72 urah od takrat, ko se je upravljavec javnega letališča seznanil z dogodkom ali stanjem, na katero se poročilo nanaša, razen če to preprečijo izjemne okoliščine;
2. pripravijo v obliki in na način, ki ju določi agencija, ter
3. vsebujejo vse ustrezne informacije o stanju, s katerim je upravljavec javnega letališča seznanjen.

(5) Upravljavec javnega letališča za poročila iz tretjega odstavka tega člena predloži tudi poročilo o nadaljnjih ukrepih, v katerem navede podrobnosti o ukrepih, ki jih namerava sprejeti za preprečitev podobnih dogodkov v prihodnosti. Poročilo o nadaljnjih ukrepih se predloži takoj, ko so navedeni ukrepi opredeljeni, in se:

1. pošlje zadevnim subjektom, ki so prejeli prvotno poročilo v skladu s tem členom;
2. pripravi v obliki in na način, ki ju določi agencija.

28. člen **(sistem poročanja o varnosti)**

(1) Upravljavec javnega letališča, zaradi spodbujanja varnosti na aerodromu in varne uporabe aerodroma, vzpostavi in izvaja sistem poročanja o varnosti za vse osebe in organizacije, ki opravljajo svoje dejavnosti ali izvajajo službe na aerodromu. Upravljavec javnega letališča sklene dogovore o poročanju tudi z vsemi drugimi organizacijami, ki opravljajo dejavnosti ali izvajajo službe na aerodromu in katerih dejavnosti ali proizvodi bi lahko vplivali na varnost zrakoplovov.

(2) Upravljavec javnega letališča v skladu s 3. točko drugega odstavka 19. člena tega pravilnika:

1. zahteva, da osebe in organizacije iz prejšnjega odstavka uporabljajo sistem poročanja o varnosti za lažje zbiranje podrobnosti o nesrečah, resnih incidentih ali dogodkih, in
2. zagotovi, da se sistem poročanja o varnosti lahko uporablja za prostovoljno poročanje o vseh okvarah, napakah in varnostnih tveganjih, ki bi lahko vplivali na varnost.

(3) Sistem poročanja o varnosti varuje identiteto osebe, ki poroča, spodbuja prostovoljno poročanje in vključuje možnost anonimnega pošiljanja poročil.

(4) Upravljavec javnega letališča:

1. evidentira vsa poslana poročila;
2. analizira in preuči poročila z namenom obravnave varnostnih pomanjkljivosti in opredelitve trendov;
3. zagotovi, da vse organizacije, ki na aerodromu opravljajo svoje dejavnosti ali izvajajo službe, ki so povezane z varnostnimi vidiki, sodelujejo pri analizi takšnih poročil in da se izvajajo vsi opredeljeni zaščitni oziroma preventivni ukrepi;
4. po potrebi opravi preiskave poročil in
5. se vzdrži pripisovanja krivde v skladu z načeli kulture pravičnosti.

29. člen **(preprečevanje požara)**

(1) Upravljavec javnega letališča vzpostavi postopke in določi odgovornosti, s katerimi prepove:

1. kajenje na območju premikanja, drugih operativnih območjih aerodroma in območjih aerodroma, na katerih se skladišči gorivo ali drug vnetljiv material;
2. netenje odprtega ognja ali izvajanje dejavnosti, ki bi lahko privedle do nevarnosti požara, na:
 - a) območju aerodroma, na katerem se skladišči gorivo ali drug vnetljiv material;

- b) območju premikanja ali drugih operativnih območjih aerodroma, razen če to odobri upravljavec javnega letališča.

(2) V postopkih iz prejšnjega člena se določijo tudi ukrepi za zagotavljanje požarne varnosti, kadar se na podlagi odobritve izvajajo aktivnosti (npr. vzdrževanje), ki bi lahko vključevale tveganja za nastanek požara.

30. člen **(uživanje alkohola in drugih psihoaktivnih substanc)**

(1) Upravljavec javnega letališča določi pravila glede uživanja alkohola, drugih psihoaktivnih substanc in zdravil, ki vplivajo na psihofizične sposobnosti, in sicer za:

1. vse osebe, vključeno v operacije aerodroma, reševanje, gašenje in vzdrževanje aerodroma ne glede na to ali je zaposleno pri upravljavcu javnega letališča ali drugi organizaciji in
2. osebe brez spremstva, ki na območju premikanja ali drugem operativnem območju aerodroma opravljajo dejavnosti, katere ne sodijo med dejavnosti iz prejšnje točke, ne glede na to ali so zaposlene pri upravljavcu javnega letališča ali drugi organizaciji.

(2) Pravila iz prejšnjega odstavka morajo vključevati zahteve, da te osebe:

1. ne uživajo alkohola med svojim delovnim časom in
2. ne opravljajo nalog pod vplivom alkohola, drog in drugih prepovedanih psihoaktivnih substanc ali kakršnih koli zdravil, ki vplivajo na njihove psihofizične sposobnosti na način, ki ogroža varnost.

31. člen **(zagotavljanje kakovosti goriva)**

(1) Upravljavec javnega letališča preveri, ali imajo organizacije, ki skladiščijo in točijo gorivo v zrakoplove, vzpostavljene postopke, ki zrakoplovom zagotavljajo neonesnaženo gorivo ustrezne specifikacije. Ti postopki vključujejo:

1. vzdrževanje naprav in sredstev za shranjevanje in točenje goriva na način, ki zagotavlja primerno kakovost goriva;
2. označevanje takšnih naprav in sredstev na način, ki ustreza razredu goriva;
3. vzorčenje goriva na ustreznih stopnjah med shranjevanjem in točenjem goriva zrakoplovom ter vodenje dokumentacije vzorčenj in
4. manipulacijo z gorivi, ki jih lahko izvaja le ustrezno usposobljeno osebje.

(2) Določbe iz prejšnjega odstavka se smiselno uporabljajo za alternativna goriva.

32. člen **(varnost del na aerodromu)**

(1) Operator aerodroma vzpostavi in izvaja postopek za upravljanje operativne varnosti aerodroma med deli na območjih premikanja.

(2) V postopku iz prejšnjega odstavka se določijo in dokumentirajo odgovornosti glede:

1. pooblastila za izvedbo del;
2. izvajanja vseh predlaganih sprememb operativnih objektov;
3. datuma in časa, ko bodo operacije v objektih omejene ali prekinjene;
4. metod, s katerimi bodo take spremembe objavljene;
5. nadzora in kontrole med izvajanjem del;
6. skladnosti z vsemi ustreznimi varnostnimi predpisi za območje premikanja.

(3) Postopek upravljanja operativne varnosti aerodroma med deli vsebuje naslednje elemente:

1. postopek načrtovanja del s katerim se zagotovi ustrezno načrtovanje in koordinacijo del ter v katerega morajo biti vključeni vsi relevantni subjekti, na katere bodo načrtovana dela vplivala;
2. postopek za oceno varnosti načrtovanih sprememb operacij ali sistemov aerodroma; ocena varnosti se izvede predhodno in v koordinaciji s subjekti na katere spremembe vplivajo;
3. postopek odobritve del, vključno z dokumentom o odobritvi del, ki ga upravljavec javnega letališča pred začetkom del preda izvajalcu del in vključuje odobritve ter pogoje izvajanja del;

4. postopek za objavo informacij v zvezi z deli;
5. postopek za vzpostavitev delovišča in ponovno uvedbo operacij po zaključku del, vključno z ustrežno označitvijo nedelujočih območij v skladu s tehničnimi specifikacijami;
6. postopek za spremljanje, nadzor in kontrolo del.

(4) Kadar so zaradi del potrebne operacije s skrajšano dolžino vzletno-pristajalne steze, operator aerodroma oblikuje in izvede postopek za take operacije.

33. člen **(spremljanje okolice aerodroma)**

(1) Upravljavec javnega letališča na aerodromu in v njegovi okolici spremlja:

1. območja omejene rabe in območja nadzorovane rabe, kot je določeno v skladu s pogoji za izdajo dovoljenja za obratovanje aerodroma, ter druga območja, povezana z aerodromom, da bi lahko v okviru svojih pristojnosti sprejel ustrezne ukrepe za zmanjšanje tveganj, povezanih s poseganji v ta območja;
2. označevanje in osvetlitev ovir in
3. nevarnosti, povezane s človeškimi dejavnostmi in uporabo zemljišč, da bi lahko sprejel ukrepe, ki so v njegovi pristojnosti. Te nevarnosti vključujejo:
 - a) ovire in možnost nastanka turbulenc, ki jih povzročajo te ovire;
 - b) uporabo nevarnih, nejasnih in zavajajočih luči;
 - c) bleščanje, ki ga povzročajo velike in močno odsevne površine;
 - d) vire nevidnega sevanja ali prisotnost premikajočih se ali nepremičnih predmetov, ki lahko motijo delovanje letalskih komunikacijskih, navigacijskih in nadzornih sistemov ali nanje negativno vplivajo, ter
 - e) druge vire svetlobe v bližini letališča, ki lahko ogrozijo varnost zrakoplovov in jih je treba odpraviti, zasloniti ali kako drugače spremeniti, da se odpravi vir nevarnosti.

(2) Upravljavec javnega letališča vzpostavi postopke za zmanjšanje tveganj, povezanih z ovirami, dogodki in drugimi dejavnostmi na spremljanih območjih, ki bi lahko vplivali na varnost pri izvajanju operacij zrakoplovov na aerodromu oziroma pri letenju na aerodrom ali z njega.

34. člen **(izdajanje dovoljenj za voznike vozil)**

(1) Za vožnjo vozila na katerem koli delu območja premikanja ali drugih operativnih območjih aerodroma je potrebno dovoljenje, ki ga vozniku izda upravljavec javnega letališča. Dovoljenje za vožnjo se izda osebi, ki:

1. ima dodeljene naloge, ki vključujejo vožnjo na takih območjih;
2. ima veljavno vozniško dovoljenje in drugo dovoljenje, če je potrebno za upravljanje specializiranih vozil;
3. je uspešno končala ustrezen program usposabljanja za vožnjo in dokazala usposobljenost v skladu z drugim odstavkom tega člena;
4. je dokazala znanje jezika v skladu z 41. členom tega pravilnika, če namerava navedena oseba voziti vozilo po manevrskih površinah; in
5. jo je delodajalec usposabljal za uporabo posamezne vrste vozila, predvidenega za uporabo na aerodromu.

(2) Upravljavec javnega letališča vzpostavi in izvaja program usposabljanja za vožnjo za voznike, katerih delovne naloge vključujejo vožnjo po ploščadi ali drugih operativnih območjih, razen manevrskih površin, in program usposabljanja za voznike, katerih delovne naloge vključujejo vožnjo po manevrskih površinah. Program usposabljanja:

1. je ustrezen glede na značilnosti in operacije aerodroma, funkcije in naloge, ki jih voznik opravlja ter območja aerodroma, za katera se vozniku izda dovoljenje;
2. vključuje:
 - a) ustrezno dolgo teoretično in praktično usposabljanje vsaj na naslednjih področjih:
 - splošno o dovoljenju za vožnjo;
 - osebne odgovornosti voznika;
 - standardi vozil, operativne zahteve in postopki aerodroma;
 - komunikacije;

- radiotelefonijska za voznike, ki izvajajo naloge na manevrski površini;
 - človeške zmogljivosti;
 - seznanitev z operativnim okoljem;
- b) ocenjevanje teoretične in praktične usposobljenosti voznikov.

(3) V dovoljenju za vožnjo, izdanem v skladu s prvim odstavkom tega člena, so navedeni deli območja premikanja ali druga operativna območja aerodroma, na katerih lahko voznik vozi.

(4) Ne glede na prvi odstavek tega člena lahko upravljavec javnega letališča osebi, ki nima dovoljenja za voznika vozil, dovoli začasno vožnjo vozila na območju premikanja ali drugih operativnih območjih aerodroma, če:

1. ima navedena oseba veljavno vozniško dovoljenje in drugo dovoljenje, potrebno za upravljanje specializiranih vozil;
2. navedeno vozilo spremlja voznik, ki ga upravlja voznik, ki ima dovoljenje v skladu s prvim odstavkom tega člena.

(5) Upravljavec javnega letališča:

1. vzpostavi sistem in izvaja postopke za:
 - a) izdajo dovoljenj za vožnjo in začasno odobritev vožnje vozil;
 - b) zagotavljanje, da vozniki, ki jim je bilo izdano dovoljenje za vožnjo, še naprej izpolnjujejo zahteve iz prvega odstavka tega člena;
 - c) spremljanje izpolnjevanja vseh zahtev glede vožnje, ki veljajo za aerodrom, s strani voznikov, ter sprejemanje ustreznih ukrepov, vključno z začasnim odvzemom in preklicem dovoljenj za vožnjo ali dovoljenj za začasno vožnjo vozila;
2. vodi dokumentacijo v zvezi z izvajanjem zahtev iz tega člena.

(6) Osebe, za katero se v skladu z zakonom zahteva pridobitev licence za opravljanje nalog v zvezi z oskrbo zrakoplovov, potnikov in tovora na letališču in drugih nalog, pomembnih za varnost zračnega prometa, mora poleg dovoljenja iz tega člena pridobiti tudi potrdilo v skladu s predpisom, ki ureja licenciranje letališkega strokovnega osebja.

35. člen **(izdajanje dovoljenj za vozila)**

(1) Vsako vozilo, ki se uporablja na območju premikanja ali drugih operativnih območjih aerodroma mora imeti dovoljenje za vozilo, ki ga izda upravljavec javnega letališča. Dovoljenje se lahko izda, če se vozilo uporablja pri dejavnostih, povezanih z obratovanjem aerodroma, ter:

1. je pripravljeno za uporabo in primerno za predvideno operacijo;
2. izpolnjuje zahteve glede označevanja in osvetlitve iz 45. člena tega pravilnika;
3. je opremljeno z radijsko postajo, ki omogoča dvosmerno komunikacijo na ustrezni frekvenci ATS in vseh drugih potrebnih frekvencah, če je predvideno za operacije na manevrskih površinah ali drugih operativnih območjih, na katerih je potrebna komunikacija z enoto ATS ali drugimi operativnimi enotami aerodroma;
4. je opremljeno z radarskim odzivnikom ali drugo opremo za podporo nadzoru, če je predvideno za operacije na manevrskih površinah, aerodrom pa je opremljen s sistemom za vodenje in kontrolo premikanja po površini, za delovanje katerega je potrebna uporaba radarskega odzivnika ali druge opreme za podporo nadzoru, nameščena na vozilih;
5. je opremljeno s posodobljeno karto manevrskih površin aerodroma, če je vozilo predvideno za operacije na manevrskih površinah. Karta mora biti primerne velikosti in nameščena na dostopnem mestu v vozniški kabini.

(2) Dovoljenje, izdano v skladu s prejšnjim odstavkom:

1. vsebuje navedbo delov območja premikanja ali drugih operativnih območjih, na katerih se vozilo lahko uporablja;
2. velja, dokler so izpolnjene zahteve iz prejšnjega odstavka;
3. mora biti nameščeno na vidnem mestu v vozilu.

(3) Upravljavec javnega letališča omeji število vozil, za katera se izda dovoljenje za operacije na območju premikanja in drugih operativnih območjih aerodroma, na najmanjše število, potrebno za varno in učinkovito obratovanje aerodroma.

(4) Če je vozilo v skladu s 3. točko prvega odstavka tega člena opremljeno z radijsko postajo, upravljavec javnega letališča vozilu dodeli klicni znak, ki:

1. ne povzroča zmede glede identitete vozila;
2. ustreza funkciji vozila;
3. je za vozila, ki se uporabljajo na manevrskih površinah, usklajen z enoto ATS in se sporoči ustreznim organizacijam na aerodromu,
4. je nameščen na vidnem mestu v vozniški kabini, skupaj z informacijami o radijskih frekvencah, ki se uporabljajo za komunikacijo.

(5) Ne glede na prvi odstavek tega člena lahko upravljavec javnega letališča vozilu, ki ima dovoljenje, vendar ni opremljeno z radijsko postajo oziroma radarskim odzivnikom, dovoli občasno izvajanje operacij na območjih aerodroma, na katerih se takšna oprema zahteva, pod pogojem, da:

1. navedeno vozilo vselej spremlja drugo vozilo, ki izpolnjuje zahteve iz 3. do 5. točke prvega odstavka tega člena;
2. spremno vozilo izpolnjuje zahteve glede označevanja in osvetlitve iz 45. člena tega pravilnika;
3. se ne uporabljajo postopki pri zmanjšani vidljivosti, če naj bi se spremljano vozilo uporabljalo na manevrskih površinah;

(6) Ne glede na prvi odstavek tega člena lahko upravljavec javnega letališča vozilu, ki nima dovoljenja, dovoli začasno uporabo na območju premikanja ali drugih operativnih območjih aerodroma, pod pogojem, da:

1. se z vizualnim pregledom navedenega vozila ugotovi, da njegovo stanje ne ogroža varnosti;
2. navedeno vozilo vselej spremlja drugo vozilo, ki izpolnjuje zahteve iz prvega odstavka tega člena.

(7) Upravljavec javnega letališča:

1. določi in izvaja postopke za:
 - a) izdajo dovoljenj za vozila ter začasnih dovoljenj za vstop vozil na aerodrom in operacije z vozili;
 - b) spremljanje vozil, ki jih je treba spremljati v skladu s petim in šestim odstavkom tega člena
 - c) dodelitev klicnih znakov vozilom;
 - d) spremljanje skladnosti vozil s tem členom ter sprejemanje ustreznih ukrepov, vključno z začasnim odvzemom in preklicem dovoljenj za vozila ali dovoljenj za začasne operacije z vozilom;
2. vodi ustrezno dokumentacijo o izdanih dovoljenjih za vozila.

36. člen

(zahteve glede objektov in območij)

(1) Upravljavec javnega letališča zagotovi, da so njegovemu osebju ali osebju, ki je zaposleno pri organizacijah, katerim je oddal v izvajanje operativne službe ali službe vzdrževanja aerodroma, na voljo ustrezni in primerni objekti, oprema in podatki, ki omogočajo izvajanje nalog in aktivnosti teh služb v skladu z veljavnimi zahtevami.

(2) Upravljavec javnega letališča določi ustrezna območja na aerodromu, ki se uporabljajo za skladiščenje nevarnega blaga, ki se prevaža prek aerodroma. Pogoji skladiščenja nevarnega blaga zagotavljajo:

1. ločevanje nevarnega blaga v skladu s Tehničnimi navodili za varen zračni prevoz nevarnega blaga,
2. objekt zagotavlja pogoje za preprečitev kakršne koli škode na nevarnem blagu.

37. člen

(prenehanje obratovanja aerodroma)

Upravljavec javnega letališča, ki namerava prenehati obratovanje aerodroma:

1. o tem čim prej, vendar najmanj 3 mesece pred prenehanjem obratovanja, pisno obvesti agencijo in izvajalca AIS;
2. vrne dovoljenje za obratovanje aerodroma agenciji na datum prenehanja obratovanja in
3. zagotovi, da se sprejmejo ustrezni ukrepi za preprečevanje nenamerne uporabe aerodroma z zrakoplovi, vključno z namestitvijo predpisanih oznak na vzletno-pristajalni stezi, razen če agencija odobri uporabo aerodroma za druge namene.

VI. poglavje **TEHNIČNE, TEHNOLOŠKE IN ORGANIZACIJSKE ZAHTEVE**

38. člen **(tehnične specifikacije)**

(1) Za tehnične specifikacije se neposredno uporablja zadnja izdaja Certifikacijskih specifikacij (CS ADR-DSN) Evropske agencije za letalsko varnost (EASA) in specifikacija vizualnih talnih signalov iz poglavja 3.2 Izvedbene uredbe Komisije (EU) št. 923/2012 z dne 26. septembra 2012 o določitvi skupnih pravil zračnega prometa in operativnih določb v zvezi z navigacijskimi službami in postopki zračnega prometa ter spremembi Izvedbene uredbe (EU) št. 1035/2011 in uredb (ES) št. 1265/2007, (ES) št. 1794/2006, (ES) št. 730/2006, (ES) št. 1033/2006 in (EU) št. 255/2010 (UL L št. 281 z dne 13. 10. 2012, str. 1), zadnjič spremenjene z Izvedbeno uredbo Komisije (EU) 2024/404 z dne 30. januarja 2024 o spremembi Izvedbene uredbe (EU) št. 923/2012 v zvezi s posodobitvami ustreznih določb ICAO, dokončanjem postopka ob odpovedi radijske komunikacije in črtanjem dodatka k Prilogi k navedeni uredbi (UL L 404 z dne 11. 4. 2024, str. 1; v nadaljevanju: Izvedbena uredba 923/2012/EU).

(2) Za posamezni aerodrom se uporabljajo tehnične specifikacije iz CS ADR-DSN, ki so relevantne glede na referenčno kodo aerodroma, določeno v skladu z 10. členom tega pravilnika in vrsto letalskih operacij.

39. člen **(osebje upravljavca javnega letališča)**

(1) Upravljavec javnega letališča imenuje odgovornega vodjo aerodroma, ki je odgovoren za vzpostavitev in vzdrževanje učinkovitega sistema upravljanja.

(2) Upravljavec javnega letališča imenuje osebo ali osebe, odgovorne za upravljanje in nadzor:

1. operativnih služb na aerodromu in
2. vzdrževanja aerodroma.

(3) Upravljavec javnega letališča imenuje osebo ali skupino oseb, ki so odgovorne za razvoj, vzdrževanje in vsakodnevno izvajanje sistema upravljanja varnosti. Te osebe opravljajo naloge neodvisno od drugih vodij v organizaciji, imajo neposreden dostop do odgovornega vodje aerodroma in ustreznega vodstva na področju varnostnih vprašanj in odgovarjajo odgovornemu vodji aerodroma.

(4) Upravljavec javnega letališča zagotovi dovolj usposobljenega osebja, da se načrtovane naloge in dejavnosti lahko izvajajo v skladu z veljavnimi zahtevami. Potrebe v zvezi z osebjem in njihovimi kvalifikacijami se opredelijo v priložniku aerodroma.

(5) Upravljavec javnega letališča, ob upoštevanju kompleksnosti organizacije, zagotovi zadostno število nadzornikov osebja za izvajanje načrtovanih nalog in dejavnosti.

(6) Upravljavec javnega letališča zagotovi, da je osebje, ki je vključeno v operacije, vzdrževanje in upravljanje aerodroma, usposobljeno v skladu s programom usposabljanja.

40. člen **(usposabljanja in preverjanja strokovnosti osebja)**

(1) Upravljavec javnega letališča vzpostavi in izvaja program usposabljanja za osebje na aerodromu, da zagotovi njegovo stalno usposobljenost ter poznavanje ustreznih pravil in postopkov za obratovanje aerodroma ter povezavo funkcij in nalog osebja z obratovanjem celotnega aerodroma. Usposabljanja se izvajajo najmanj v 36 mesečnem intervalu in ne glede na nivo funkcije zajemajo:

1. osebje, vključeno v obratovanje, vzdrževanje in upravljanje aerodroma (npr. nadzorniki, vodje, vodstvo aerodroma, odgovorni vodja aerodroma), in
2. osebje, ki brez spremstva izvaja naloge na območjih premikanja in drugih operativnih območjih aerodroma.

(2) Upravljavec javnega letališča zagotovi, da je osebje drugih organizacij, ki opravljajo dejavnosti ali izvajajo službe na aerodromu, z dovoljenjem za dostop do območja premikanja in drugih operativnih območij aerodroma brez spremstva, ustrezno usposobljeno in izpolnjuje pogoje za tak dostop brez spremstva.

(3) Usposabljanje osebja iz prvega odstavka tega člena in prejšnjega odstavka:

1. vključuje začetno, periodično, osvežitveno in nadaljevalno usposabljanje;
2. ustreza funkcijam in nalogam osebja;
3. vključuje veljavne operativne postopke in zahteve aerodroma ter področje vožnje.

(4) Upravljavec javnega letališča zagotovi, da je osebje iz prvega in drugega odstavka tega člena uspešno končalo začetno usposabljanje pred izdajo dovoljenja:

1. za samostojno opravljanje nalog;
2. za dostop do območja premikanja in drugih operativnih območij aerodroma brez spremstva.

(5) Začetno usposabljanje vključuje ustrezno dolgo teoretično in praktično usposabljanje ter oceno usposobljenosti osebja po izvedbi usposabljanja.

(6) Upravljavec javnega letališča za to, da bi lahko osebje iz prvega in drugega odstavka tega člena nadalje opravljalo svoje naloge samostojno ter dostopalo do območja premikanja in drugih operativnih območij aerodroma brez spremstva, zagotovi stalno usposobljenost osebja, in sicer z izvajanjem:

1. periodičnega usposabljanja v presledkih, pri čemer od končanja začetnega usposabljanja ne mine več kot 36 mesecev. Če se periodično usposabljanje izvede v zadnjih treh koledarskih mesecih presledka, se začne novo obdobje presledka šteti od datuma poteka prvotnega presledka;
2. osvežitvenega usposabljanja pred opravljanjem nalog brez nadzora ali dovoljenjem za dostop do območja premikanja in drugega operativnega območja aerodroma brez spremstva v primeru odsotnosti z dela, ki traja najmanj 12 in največ 18 zaporednih mesecev. V primeru odsotnosti, ki traja več kot 18 zaporednih mesecev, osebje ponovno opravi začetno usposabljanje;
3. nadaljevalnega usposabljanja, ki se izvede po potrebi, zaradi sprememb operativnega okolja ali dodeljenih nalog.

(7) Upravljavec javnega letališča vzpostavi in izvaja sistem preverjanja strokovnosti za osebje iz prvega odstavka tega člena in zagotovi, da je osebje iz drugega odstavka tega člena izkazalo usposobljenost za izvajanje svojih nalog, s čimer se zagotavlja stalna usposobljenost osebja in poznavanje pravil in postopkov, pomembnih za izvajanje funkcij in nalog.

(8) Preverjanje strokovnosti iz prejšnjega odstavka se izvaja v presledkih, ki ne presegajo 36 mesecev od zaključka začetnega usposabljanja.

(9) Upravljavec javnega letališča zagotovi, da:

1. so za izvajanje usposabljanja izbrani ustrezno usposobljeni in izkušeni inštruktorji, za ocenjevanje in preverjanja strokovnosti pa ustrezno usposobljeni in izkušeni ocenjevalci;
2. se za izvajanje usposabljanja in po potrebi tudi za preverjanja strokovnosti uporabijo primerni prostori, sredstva in oprema.

(10) Upravljavec javnega letališča določi in zagotavlja postopke za izvajanje usposabljanj in preverjanj strokovnosti ter:

1. v okviru sistema iz 7. člena tega pravilnika hrani ustrezna dokazila o usposobljenosti, usposabljanju in preverjanju strokovnosti da dokaže skladnost s to zahtevo;
2. na zahtevo omogoči, da so ta dokazila na voljo osebam, na katere se nanašajo;
3. če osebo zaposli drug delodajalec, na zahtevo omogoči, da so ta dokazila o zadevni osebi na voljo novemu delodajalcu.

41. člen **(znanje jezika)**

(1) Oseba, ki mora v skladu s 34. členom tega pravilnika dokazati znanje jezika, dokaže vsaj operativno raven znanja (Nivo 4) v skladu s preglednico iz Priloge 1, ki je sestavni del tega pravilnika,

in sicer za uporabo frazeologije in preprostega jezika za slovenski jezik in angleški jezik, če poteka komunikacija v angleškem jeziku.

(2) Pri preverjanju znanja jezika je treba izkazati usposobljenost za:

1. učinkovito sporazumevanje v glasovnih situacijah in v situacijah "iz oči v oči";
2. točno in jasno sporazumevanje o splošnih in z delom povezanih temah;
3. uporabo ustreznih načinov sporazumevanja za izmenjavo sporočil ter prepoznavanje in reševanje nesporazumov v splošnem ali z delom povezanim kontekstu;
4. uspešno reševanje jezikovnih izzivov, ki jih povzročijo zapleti ali nepričakovan razvoj dogodkov med rutinskim delom ali sporazumevanjem, ki je osebi sicer poznano in
5. uporabo narečja ali naglasa, razumljivega letalski skupnosti.

(3) Znanje jezika se dokaže v sklopu preverjanja strokovnosti iz prejšnjega člena ali s potrdilom, ki ga izda organizacija, ki je opravila oceno, in na katerem so navedeni jezik ali jeziki, raven ali ravni znanja ter datum ocenjevanja.

(4) Razen pri osebah, ki so izkazale strokovno raven znanja (Nivo 6), se znanje jezika znova oceni:

1. najmanj vsaka štiri leta od datuma ocenjevanja, če je bila izkazana operativna raven znanja (Nivo 4);
2. najmanj vsakih šest let od datuma ocenjevanja, če je bila izkazana napredna raven znanja (Nivo 5).

(5) Znanje jezika se dokaže z ocenjevalno metodo, ki vključuje:

1. postopek ocenjevanja;
2. kvalifikacije ocenjevalcev, ki ocenjujejo znanje jezika;
3. pritožbeni postopek.

(6) Upravljavec javnega letališča omogoči jezikovno usposabljanje, da ohrani potrebno raven znanja jezikov svojega osebja.

42. člen

(predaja aktivnosti – zagotavljanje operativnih informacij)

(1) Upravljavec javnega letališča določi in izvaja postopke za predajo operativnih aktivnosti med osebjem, vključenim v operacije in vzdrževanje aerodroma, da zagotovi, da se osebju, ki prevzema delovne naloge zagotovijo operativne informacije, povezane z njihovimi nalogami. Ti postopki vključujejo vsaj:

1. primopredajne postopke ob menjavi izmene znotraj iste funkcije (npr. med osebjem iste operativne službe), prenos delovne naloge na drugo osebo znotraj iste izmene ter prenos aktivnosti med različnimi funkcijami (npr. iz vzdrževalnih k operativnim službam);
2. primere, ko se načrtovana aktivnost (npr. manj zahtevno vzdrževanje) ne zaključi v času predvidene menjave izmene, ali pa se izvaja katera koli druga neredna dejavnost; in
3. zagotavljanje potrebnega časa za ustrezno pripravo odhajajočega in prihajajočega osebja.

(2) Upravljavec javnega letališča določi in izvaja postopke, ki omogočajo, da druge organizacije, ki opravljajo dejavnosti ali izvajajo službe na aerodromu, sproti pridobijo operativne informacije, povezane z aerodromom, ki lahko vplivajo na izvajanje nalog osebja teh organizacij.

43. člen

(komunikacija na manevrskih površinah)

(1) Vozila, ki se nahajajo na manevrskih površinah aerodroma in enota ATS komunicirajo v skladu z veljavnimi postopki za glasovno komunikacijo iz oddelka 14 Priloge k Izvedbeni uredbi 923/2012/EU.

(2) Upravljavec javnega letališča po uskladitvi z izvajalcem ATS določi postopke komunikacije, vključno s:

1. frekvencami in jezikom ali jeziki, ki se uporabljajo pri komunikaciji med enoto ATS in vozili, ki so predvidena za izvajanje operacij na manevrski površini ali izvajajo operacije na njej;

2. komunikacijo med enoto ATS in pešci, ki nameravajo izvajati operacije na manevrski površini ali izvajajo operacije na njej;
3. sporočanjem pomembnih informacij v zvezi z aerodromom, ki lahko vplivajo na varnost operacij na manevrski površini, z uporabo radijske komunikacije;
4. signali in drugimi komunikacijskimi sredstvi, ki jih je treba uporabljati pri vseh stopnjah vidljivosti v primeru odpovedi radijske komunikacije med enoto ATS in vozili ali pešci na manevrski površini.

(3) Za signale, ki se uporabljajo v skladu s 4. točko prejšnjega odstavka, se uporabljajo svetlobni signali, ki jih oddaja aerodromski kontrolni stolp in imajo naslednji pomen:

- utripajoč zelen signal pomeni »Dovoljenje za prečkanje pristajalnega območja ali premik na vozno stezo;
- stalen rdeč signal pomeni »Zaustavite«;
- utripajoč rdeč signal pomeni »Umaknite se s pristajalnega območja ali vozne steze in bodite pozorni na zrakoplove«;
- utripajoč bel signal pomeni »Zapustite manevrsko površino v skladu z lokalnimi navodili«.

(4) V izrednih razmerah ali če se signali iz prejšnjega odstavka ne upoštevajo, aerodromski kontrolni stolp za signaliziranje uporabi sistem razsvetljave na vzletno-pristajalni stezi ali vozni stezah, če je tak sistem na voljo. Kot signal se uporabijo utripajoče luči na vzletno-pristajalni stezi ali vozni stezi, ki pomeni »Zapustite vzletno-pristajalno stezo in bodite pozorni na svetlobni signal s stolpa«.

44. člen (operacije z vozili)

(1) Voznik vozila na manevrski površini upravlja vozilo:

1. samo v skladu z dovoljenjem in navodili, ki jih je izdala enota ATS,
2. v skladu z vsemi obveznimi navodili glede na oznake in znake, razen če enota ATS dovoli drugače, in
3. v skladu z vsemi obveznimi navodili, danimi z lučmi.

(2) Voznik vozila na manevrski površini upošteva naslednja pravila prednosti:

1. intervencijska vozila na nujni vožnji imajo prednost pred vsemi drugimi vozili;
2. ob upoštevanju določb iz prejšnje točke in če enota ATS ne izda drugačnih navodil, za vožnjo po manevrskih površinah veljajo tudi naslednja pravila:
 - a) zrakoplovi, ki pristajajo, vzletajo ali vozijo po tleh imajo prednost pred vsemi drugimi vozili;
 - b) vozila, ki vlečejo zrakoplov, imajo prednost pred vozili, ki ne vlečejo zrakoplova;
 - c) ostala vozila, ki ne vlečejo zrakoplova, upoštevajo medsebojno prednost v skladu z navodili enote ATS;

(3) Za izvajanje operacij na manevrski površini mora voznik vozila upoštevati naslednja pravila glede komunikacije:

1. pred vstopom na manevrsko površino vzpostavi zadovoljivo dvosmerno radijsko komunikacijo z enoto ATS na ustrezni frekvenci in stalno posluša radijsko zvezo na dodeljeni frekvenci;
2. pred vstopom na manevrsko površino pridobi dovoljenje enote ATS in izvaja operacije samo v skladu z njenim dovoljenjem. Ne glede na tako dovoljenje je za vstop na vzletno-pristajalno stezo ali njeno osnovo ali spremembo odobrene operacije potrebno dodatno izrecno dovoljenje enote ATS;
3. po prejemu navodil enote ATS ponovi (angl. »read back«) dele glasovno posredovanih navodil, ki so pomembni za varnost. Navodila za vstop na vzletno-pristajalno stezo, vozno stezo ali osnovo vzletno-pristajalne steze ter zaustavitev pred njimi, njihovo prečkanje in izvajanje operacij na njih se vselej ponovijo;
4. po prejemu navodil enote ATS ponovi ali potrdi ostala navodila, ki niso navodila iz prejšnje točke, na način, ki jasno kaže, da so bila razumljena in bodo izpolnjena.

(4) Če voznik vozila, s katerim se izvajajo operacije na manevrski površini, ni prepričan o položaju vozila glede na manevrsko površino:

1. enoto ATS obvesti o okoliščinah, vključno z zadnjim znanim položajem;
2. če enota ATS ne izda drugačnih navodil, hkrati zapusti vzletno-pristajalno stezo, vozno stezo ali drug del manevrske površine in se čim hitreje oddalji na varno razdaljo;
3. po ukrepih iz 1. in 2. točke tega odstavka ustavi vozilo.

(5) Kadar se vzletno-pristajalna steza uporablja za pristanek ali vzlet zrakoplova, voznik vozila na manevrski površini:

1. pri operacijah z vozilom na osnovi vzletno-pristajalne steze ohrani do steze razdaljo, kakršna je za to stezo določena z mestom čakanja pred vzletno-pristajalno stezo ali drugim mestom čakanja na cesti;
2. ne izvaja operacij z vozilom na:
 - a) delu osnove vzletno-pristajalne steze za koncem vzletno-pristajalne steze;
 - b) varnostnih območjih konca vzletno-pristajalne steze;
 - c) čistini, če je na voljo, na razdalji, na kateri bi ogrožal zrakoplov v zraku.

(6) Pri izvajanju operacij na ploščadi voznik vozila, opremljenega z radijsko postajo, če se tako zahteva na aerodromu, pred vstopom na ploščad vzpostavi zadovoljivo dvosmerno komunikacijo s pristojno enoto, ki jo je imenoval upravljavec javnega letališča in stalno posluša radijsko zvezo na dodeljeni frekvenci.

(7) Voznik vozila na ploščadi upravlja vozilo:

1. v skladu z dovoljenjem pristojne enote, ki jo je imenoval upravljavec javnega letališča, in navodili, ki jih je izdala navedena enota;
2. v skladu z vsemi obveznimi navodili glede na oznake in znake, razen če pristojna enota, ki jo je imenoval upravljavec javnega letališča, ne dovoli drugače;
3. v skladu z vsemi obveznimi navodili, danimi z lučmi;
4. na način, da zagotovi prednost intervencijskemu vozilu na nujni vožnji in zrakoplovu, ki vozi po tleh ali bo pravkar začel vožnjo po tleh ali se premika s pomočjo vozila za vleko zrakoplovov;
5. na način, da zagotovi prednost drugim vozilom v skladu s pravili vožnje, ki jih določi upravljavec javnega letališča.

(8) Na vseh območjih premikanja in drugih operativnih območjih aerodroma voznik pri upravljanju vozila:

1. upošteva določene omejitve hitrosti in poti vožnje;
2. ne opravlja motečih dejavnosti ali dejavnosti, ki odvrta pozornost od vožnje;
3. izpolnjuje zahteve glede komunikacije in upošteva operativne postopke iz priročnika aerodroma.

(9) Voznik vozila, ki spremlja drugo vozilo, zagotovi, da voznik spremljanega vozila upravlja vozilo v skladu z danimi navodili.

(10) Parkiranje vozil je dovoljeno samo na za to predvidenih območjih, ki jih določi upravljavec javnega letališča.

(11) Upravljalnik javnega letališča določi in izvaja postopke, s katerimi zagotovi, da vozniki, ki izvajajo operacije na območjih premikanja in drugih operativnih območjih aerodroma, izpolnjujejo zahteve iz tega člena.

45. člen

(označevanje in osvetlitev vozil in sredstev)

(1) Upravljalnik javnega letališča zagotovi, da so vozila in druga premična sredstva, razen zrakoplovov, na območju premikanja:

1. (a) označena z enotno jasno vidno barvo, po možnosti rdečo ali rumeno-zeleno za reševalna vozila in rumeno za ostala vozila, ali
(b) označena z zastavami s kockastim vzorcem, nameščenimi okoli, na vrhu ali okoli najvišjega roba vozila in ne smejo dodatno povečati nevarnosti. Zastave ne smejo biti krajše od 0,9 metra na vsaki strani, pri čemer je stranica vsakega kvadrata najmanj 0,3 metra. Barve vzorca morajo biti kontrastne med seboj in z ozadjem, na katerem bodo vidne. Uporabita se oranžna in bela ali rdeča in bela, razen kadar se ti barvi zlijeta z ozadjem;
2. osvetljena z lučmi nizke intenzivnosti za osvetlitev ovir, katerih vrsta in značilnosti ustrezajo njihovi funkciji, če se vozila in aerodrom uporabljajo ponoči ali pri zmanjšani vidljivosti. Barva luči je, kot sledi:
 - a) utripajoča modra za vozila, povezana z nujnimi primeri ali varnostjo;
 - b) utripajoča rumena za druga vozila, vključno z vozili za zemeljsko vodenje zrakoplovov;

- c) neprekinjena rdeča za predmete z omejeno mobilnostjo.

(2) Ne glede na določbe prejšnjega odstavka, se iz zahtev iz prejšnjega odstavka lahko izvzamejo vozila in sredstva za oskrbo zrakoplovov, ki se uporabljajo izključno na ploščadi. To izjemo določi upravljavec javnega letališča.

46. člen **(sistem za vodenje in nadzor gibanja po površini)**

(1) Upravljavec javnega letališča zagotovi, da je na aerodromu na voljo sistem za vodenje in kontrolo premikanja po površini (v nadaljnjem besedilu: sistem SMGCS). Sistem SMGCS mora:

1. upoštevati projektne značilnosti ter operativne in meteorološke razmere na aerodromu, pa tudi načela človeških dejavnikov. Te značilnosti vključujejo:
 - a) gostoto zračnega prometa na aerodromu,
 - b) morebitno uporabo aerodroma pri zmanjšani vidljivosti,
 - c) potrebo po dodatni pomoči pilotom pri orientaciji pri gibanju na območjih premikanja,
 - d) kompleksnost aerodroma,
 - e) gibanje drugih vozil;
2. biti projektiran tako, da pomaga pri preprečevanju:
 - a) nenamernih vdorov zrakoplovov in vozil na vzletno-pristajalno stezo in
 - b) trčenj med zrakoplovi ter med zrakoplovi in vozili ali predmeti na katerem koli delu območja premikanja; in
3. biti podprt z ustreznimi sredstvi in postopki.

(2) Vizualni pripomočki, ki so del sistema SMGCS, morajo biti skladni s tehničnimi specifikacijami iz 38. člena tega pravilnika.

(3) Upravljavec javnega letališča v okviru sistema za vodenje in kontrolo premikanja po površini v sodelovanju z izvajalcem ATS oceni potrebo po določitvi standardnih poti za vožnjo zrakoplovov po tleh na aerodromu. Če so standardne poti določene, upravljavec javnega letališča:

1. zagotovi, da so ustrezne in primerne za promet na aerodromu, zasnovane in predvidene operacije aerodroma ter ustrezno opredeljene;
2. izvajalcu AIS zagotovi ustrezne informacije za objavo v AIP.

(4) Če morajo zrakoplovi zaradi delovanja sistema za vodenje in kontrolo premikanja po površini na območju premikanja uporabljati radarski odzivnik, se upravljavec javnega letališča uskladi z izvajalcem navigacijskih služb zračnega prometa (ANS) glede naslednjega:

1. ustreznih operativnih postopkov za radarski odzivnik, ki jih morajo upoštevati operatorji zrakoplovov;
2. zagotavljanja ustreznih informacij izvajalcu AIS za objavo v AIP.

47. člen **(vleka zrakoplovov)**

(1) Upravljavec javnega letališča ob uskladitvi z izvajalcem ATS vzpostavi in izvaja postopke za izvajanje vleke zrakoplovov ter določi poti, ki jih je treba zaradi zagotavljanja varnosti uporabljati med vleko zrakoplovov na območjih premikanja. Pri določitvi poti je treba upoštevati značilnosti zrakoplova in njegovo združljivost z značilnostmi aerodroma.

(2) Postopki iz prejšnjega odstavka zajemajo najmanj:

1. komuniciranje glede zahteve za vleko in odobritve vleke;
2. postopke manevriranja med vleko, vključno s smermi obračanja pri vleki zrakoplovov s postajališča za zrakoplov ter omejitve glede na tip zrakoplova;
3. ukrepe za nadzor drugega prometa na ploščadi med izvajanjem vleke zrakoplova;
4. usklajevanje z enoto ATS in enoto služb upravljanja ploščadi, če sta različni, ob upoštevanju njunih območij odgovornosti;
5. postopke komunikacije in usklajevanja, ki se med izvajanjem vleke uporabljajo med izvajalcem vleke in enoto ATS oziroma enoto služb upravljanja ploščadi, če sta različni;
6. zahtevo, da imajo vlečeni zrakoplovi med vleko prižgane luči v skladu z določbami točke SERA.3215 Priloge k Izvedbeni uredbi 923/2012/EU;

7. primere, v katerih je treba med izvajanjem vleke zagotavljati dodatno vodenje (npr. s pomočjo dodatnega opazovalca na izpostavljenih delih zrakoplova), da se zagotovi varni odmik zrakoplova od ovir;
8. primere, v katerih je potrebna uporaba vozil za zemeljsko vodenje zrakoplovov («follow-me»);
9. postopke za varno vleko zrakoplovov v neugodnih vremenskih ali meteoroloških razmerah, vključno z morebitno omejitvijo takih operacij ali zavrnitvijo njihove odobritve.

48. člen **(nočne operacije)**

(1) Če se na aerodromu izvajajo operacije v nočnem času, upravljavec javnega letališča ob uskladitvi z izvajalcem ATS vzpostavi in izvaja postopke za izvajanje nočnih operacij ter zagotovi, da so na razpolago sredstva, potrebna za varno izvajanje nočnih operacij.

(2) Sredstva iz prejšnjega odstavka vključujejo vizualne pripomočke ter objekte, naprave ali druga sredstva, namenjena nočnim operacijam. Upravljavec javnega letališča zagotovi, da so navedena sredstva ustrezno nameščena, delujoča in vzdrževana ter skladna s tehničnimi specifikacijami iz 38. člena tega pravilnika.

49. člen **(operacije v zimskih razmerah)**

(1) Kadar se pričakuje, da bo aerodrom obratoval v razmerah, ko se lahko na območju premikanja nabira sneg, plundra ali led, upravljavec javnega letališča vzpostavi in izvaja načrt za izvajanje operacij v zimskih razmerah. Upravljavec javnega letališča v okviru načrta:

1. uvede postopke za uporabo sredstev za odstranjevanje leda in zmrzali ali preprečevanje njunega nastanka ali izboljšanje značilnosti trenja na površini vzletno-pristajalne steze;
2. kolikor je razumno in izvedljivo, zagotovi fizično odstranitev snega, plundre ali ledu z vzletno-pristajalne steze in drugih delov območja premikanja, predvidenih za uporabo pri operacijah zrakoplovov.

(2) Upravljavec javnega letališča ob posvetovanju z relevantnimi službami (npr. enota ATS, reševalna in gasilska služba) v okviru načrta opredeli prednostni vrstni red odstranjevanja snega, plundre ali ledu z območij premikanja, kadar odstranjevanje ni mogoče hkrati z vseh delov območij premikanja. Pri tem mora biti zagotovljena prednostna obravnava vzletno-pristajalne steze.

(3) Kemična sredstva za odstranjevanje ali preprečevanje nastanka ledu ali zmrzali na območjih premikanja ali za izboljšanje lastnosti trenja vzletno-pristajalne steze se lahko uporabijo, kadar razmere kažejo, da bi bila njihova uporaba lahko učinkovita, pri čemer je treba zagotoviti, da nanos takšnih sredstev ne povzroči večje spolzkosti površin. Upravljavec javnega letališča zagotovi, da so uporabljena takšna kemična sredstva, ki ne povzročajo škodljivih učinkov na zrakoplove, tlakovane površine na območjih premikanja ali okolje.

(4) Upravljavec javnega letališča zagotovi, da se v AIP objavijo informacije v zvezi z:

1. razpoložljivostjo opreme za odstranitev snega
2. vrsto materialov (npr. kemičnih sredstev), ki se uporabljajo za obdelavo površin območja premikanja.

50. člen **(operacije pri zmanjšani vidljivosti)**

(1) Upravljavec javnega letališča zagotovi, da ima aerodrom ustrezno opremo in objekte ter v sodelovanju z izvajalcem ATS vzpostavi in izvaja postopke za zagotovitev varnih razmer za izvajanje letaliških operacij pri zmanjšani vidljivosti, kadar je predvideno, da se bodo na aerodromu izvajale takšne operacije.

(2) Postopki iz prejšnjega odstavka vključujejo merila za pripravo, začetek in prenehanje izvajanja teh postopkov. Merila temeljijo na podatkih o vidljivosti vzdolž vzletno-pristajalne steze (RVR) in

podatkih o višini baze oblakov ter upoštevajo značilnosti aerodroma, njegovo kompleksnost in gostoto prometa.

(3) V času izvajanja letaliških operacij pri zmanjšani vidljivosti mora biti gibanje oseb in vozil na območjih premikanja omejeno na najmanjši potreben obseg.

(4) Upravljavec javnega letališča izvajalcu AIS zagotovi informacije za objavo v AIP o postopkih za izvajanje operacij pri zmanjšani vidljivosti ter obvešča izvajalca AIS in izvajalca ATS o vseh spremembah statusa aerodromske opreme in objektov, ki vplivajo na operacije pri zmanjšani vidljivosti.

(5) Postopke za izvajanje operacij pri zmanjšani vidljivosti in njihove spremembe mora predhodno odobriti agencija.

51. člen **(operacije v neugodnih vremenskih razmerah)**

(1) Upravljavec javnega letališča ob uskladitvi z izvajalcem ATS in drugimi relevantnimi deležniki vzpostavi in izvaja postopke za izvajanje operacij v neugodnih vremenskih razmerah ter zagotovi, da so na razpolago sredstva, potrebna za varno izvajanje teh operacij.

(2) Postopki iz prejšnjega odstavka morajo biti zasnovani tako, da zmanjšujejo tveganja, ki jih pri izvajanju operacij na aerodromu predstavljajo neugodne vremenske razmere (npr. močan veter, močan dež ali nevihte), vključno z možnostjo začasne prekinitve operacij na aerodromu.

52. člen **(nadzor nad pešci)**

(1) Upravljavec javnega letališča, v sodelovanju s službo oziroma organom na aerodromu, pristojnim za varovanje, vzpostavi in izvaja postopke za omejitev dostopa oseb na območja premikanja in druga operativna območja aerodroma, pri čemer:

1. omeji dostop do teh območij samo na osebe, ki zaradi izvajanja svojih nalog potrebujejo tak dostop;
2. zagotovi, da imajo osebe iz prejšnje točke dovoljenje za dostop do takih območij brez spremstva samo, če so opravile ustrezno usposabljanje in dokazale svojo usposobljenost v skladu z določbami 40. člena tega pravilnika;
3. izvaja nadzor nad gibanjem oseb na ploščadi, vključno s potniki.

(2) Upravljavec javnega letališča v okviru postopkov iz prejšnjega odstavka zagotovi, da so potniki, ki se pri vkrcavanju ali izkrcavanju z zrakoplova peš gibajo po ploščadi vedno spremljani s strani usposobljenega in kompetentnega osebja ter, da:

1. ne prehajajo pod krili zrakoplova ali pod odprtini za gorivo ter v bližini motorjev oziroma propelerjev ali rotorjev zrakoplova;
2. se ves čas nahajajo na varni razdalji od ostalih vozil, ki izvajajo operacije na ploščadi, električnih kablov, cevi za gorivo in druge opreme;
3. se uporabljajo vnaprej določene poti gibanja potnikov po ploščadi;
4. so zaščiteni pred zrakoplovi, ki izvajajo operacije, vključno z učinki njihovih motorjev, ter dejavnostmi vozil ali drugimi dejavnostmi.

(3) Upravljavec javnega letališča v okviru postopkov iz prvega odstavka tega člena vključujejo postopke za urejen in varen vstop na manevrske površine aerodroma za osebe, katerega naloge vključujejo dostop in izvajanje nalog na manevrskih površinah brez vozila. Takšno osebje:

1. mora imeti pri izvajanju operacij na manevrski površini ustrezno opremo, vključno z odsevnimi oblačili, sredstvi za orientacijo ter sredstvi za dvosmerno komunikacijo z enoto ATS in zadevno enoto upravljavca javnega letališča;
2. pred vstopom na manevrsko površino pridobi dovoljenje enote ATS. Ne glede na tako dovoljenje je za vstop na vzletno-pristajalno stezo ali njeno osnovo ali spremembo odobrene operacije potrebno dodatno izrecno dovoljenje enote ATS;
3. ne vstopa na manevrske površine, ko se izvajajo postopki pri zmanjšani vidljivosti.

(4) Postopki iz prejšnjega odstavka morajo biti usklajeni z izvajalcem ATS in vključujejo najmanj informacije o:

1. osebju, ki se mu lahko dovoli vstop brez vozila na manevrske površine aerodroma in za kakšen namen,
2. vstopnih točkah na manevrske površine,
3. času v dnevni in pogojih minimalne vidljivosti, ob katerih je dovoljen dostop oseb brez vozila na manevrske površine,
4. postopkih za komunikacijo z enoto ATS pred vstopom na manevrske površine po njem ter komunikacijo z ustrezno enoto upravljavca javnega letališča,
5. postopkih v primeru odpovedi radijske komunikacije in
6. pravih prednosti med pešci, vozili in zrakoplovi.

53. člen

(spremljanje in pregledi območja premikanja in povezanih objektov)

(1) Upravljavec javnega letališča spremlja razmere in stanje na območjih premikanja in operativni status povezanih objektov in naprav ter ustreznim izvajalcem ATS in AIS poroča o operativnih zadevah iz 16. člena tega pravilnika, ki so bodisi začasne ali trajne narave.

(2) Spremljanje iz prejšnjega odstavka se izvaja z rednimi pregledi območij premikanja in sicer vsaj enkrat dnevno za aerodrome z referenčno kodo 1 ali 2 oziroma vsaj dvakrat dnevno za aerodrome z referenčno kodo 3 ali 4.

(3) Poleg rednih pregledov iz prejšnjega odstavka se pregled vzletno-pristajalne steze izvede tudi vsakič, kadar bi zaradi meteoroloških pogojev lahko prišlo do bistvene spremembe stanja površine vzletno-pristajalne steze.

(4) Kadar so pri pregledu območij premikanja ugotovljene kakršne koli posebnosti in okoliščine, ki bi lahko vplivale na zagotavljanje varnosti, je treba zagotoviti, da se po odpravi teh posebnosti in okoliščin izvede ponovni pregled, s katerim se potrdi dejansko stanje.

(5) O izvajanju pregledov se vodi dnevnik, ki ga izpolni oseba, ki izvede pregled. Dnevnik pregledov vsebuje informacije o datumu in času oziroma intervalih pregledov, osebi, ki je izvedla pregled in o ugotovljenih posebnostih in drugih opažanjih.

54. člen

(nadzor nad tujimi predmeti in delci - FOD)

(1) Upravljavec javnega letališča vzpostavi in izvaja sistem nadzora nad FOD in od organizacij, ki opravljajo dejavnosti ali izvajajo službe na aerodromu, zahteva, da pri njem sodelujejo.

(2) Upravljavec javnega letališča v okviru sistema nadzora nad FOD:

1. poskrbi za ozaveščenost in sodelovanje osebja, pri čemer zagotovi, da je osebje uspešno končalo ustrezno usposabljanje in dokazalo usposobljenost, v skladu z določbami 40. člena tega pravilnika;
2. vzpostavi in izvaja ukrepe za preprečevanje pojavnosti FOD;
3. določi in izvaja postopke za:
 - a) odkrivanje FOD, vključno s spremljanjem in pregledi območja premikanja ali sosednjih območij, v skladu s časovnim načrtom pregledov in vsakič, ko je tak pregled potreben zaradi dejavnosti, vremenskih pojavov ali dogodkov, zaradi katerih se lahko pojavi FOD;
 - b) takojšnje odstranitev, zbiranje in odlaganje FOD ter zagotovitev vseh potrebnih in ustreznih sredstev;
 - c) čimprejšnje obveščanje operatorjev zrakoplovov v primeru identificiranih delov zrakoplovov.

(3) Upravljavec javnega letališča zbira in analizira podatke in informacije za opredelitev virov FOD in trendov v zvezi z njim ter izvaja korektivne in preventivne ukrepe za izboljšanje učinkovitosti sistema.

55. člen
(načrt aerodroma za nujne primere)

- (1) Upravljavec javnega letališča pripravi in izvaja načrt aerodroma za nujne primere, ki:
1. je ustrezen glede na:
 - a) organizacijske, tehnične in tehnološke značilnosti aerodroma,
 - b) tip zrakoplovov, ki običajno izvajajo operacije na aerodromu,
 - c) vrsto prometa, ki se izvaja na aerodromu,
 - d) druge dejavnosti, ki se izvajajo na aerodromu;
 2. je usklajen z drugimi subjekti, ki delujejo na letališču (na primer izvajalec storitev ATM/ANS, policija, carinski organ, inšpekcijske službe, služba nujne medicinske pomoči);
 3. zagotavlja usklajeno izvajanje vseh aktivnosti, ki se izvajajo v okviru odzivanja v nujnih primerih na aerodromu ali v njegovi okolici,
 4. določa postopke za redno preskušanje ustreznosti načrta in pregled rezultatov, da bi se izboljšala njegova učinkovitost in
 5. upošteva načela človeških dejavnikov, da se zagotovi optimalen odziv vseh organizacij, ki sodelujejo pri odzivanju v nujnih primerih.

- (2) Načrt aerodroma za nujne primere vsebuje najmanj:
1. vrste nujnih primerov, ki so obravnavane v načrtu,
 2. organizacije, službe in institucije, vključene v načrtovanje in izvedbo načrta,
 3. podrobnosti o aerodromu in lokalnih načrtih za odzivanje v nujnih primerih,
 4. odgovornosti in vlogo vseh vključenih subjektov, vključno z operativnim centrom aerodroma za odzivanje v nujnih primerih in mobilno poveljniško točko, za vsako vrsto nujnih primerov,
 5. način sodelovanja in usklajevanja z nacionalnim organom, pristojnim za zaščito in reševanje,
 6. opis postopkov za usklajevanje odziva različnih drugih organizacij na aerodromu ali v njegovi okolici, ki bi lahko dodatno pomagale pri odzivanju v nujnih primerih,
 7. informacije o imenih in kontaktnih podatkih služb oziroma oseb, ki jih je treba kontaktirati v primeru posamezne vrste nujnega primera in
 8. mrežni zemljevid letališča in njegove neposredne okolice.

(3) Kadar se lokacija letališča nahaja v bližini vode, močvirnatih območij ali zahtevnega terena, mora načrt aerodroma za nujne primere, poleg vsebin iz prejšnjega odstavka, vključevati tudi razpoložljivost in usklajevanje s specializiranimi reševalnimi službami, opremljenimi in usposobljenimi za delovanje na takšnih območjih. V ta namen načrt vsebuje:

1. seznam specializiranih služb in način njihove vključitve v aktivnosti odzivanja v nujnih primerih,
2. kontaktne podatke odgovornih oseb teh služb, ki jih je treba kontaktirati v nujnih primerih,
3. postopke usklajevanja z njimi pri odzivanju v nujnih primerih in
4. vključitev teh služb v izvedbo preskušanj iz šestega odstavka tega člena.

(4) Pri pripravi načrta aerodroma za nujne primere je za določitev razpoložljivih možnosti ukrepanja v nujnih primerih treba upoštevati značilnosti območij, nad katerimi se izvajajo priletne in odletne operacije, in sicer na razdalji do 1 000 metrov od praga vzletno-pristajalne steze.

(5) Upravljavec javnega letališča v načrtu aerodroma za nujne primere predvidi delovanje operativnega centra za odzivanje v nujnih primerih ter mobilne poveljniške točke, ki se vzpostavita v primeru letalskih nesreč in incidentov in izvajata nalogo centralizirane koordinacije odzivanja ob takšnih dogodkih na aerodromu. Upravljavec javnega letališča zagotovi, da:

1. so operativnemu centru na voljo tehnična, komunikacijska in druga sredstva, potrebna pri izvajanju njegovih nalog;
2. se funkcija operativnega centra izvaja skozi celoten obratovalni čas aerodroma, pri čemer se naloge operativnega centra lahko izvajajo v okviru obstoječe službe na aerodromu;
3. je v nujnih primerih, kadar je to potrebno, na kraju dogodka mogoče vzpostaviti mobilno poveljniško točko kot del funkcije operativnega centra. Mobilna poveljniška točka se vzpostavi glede na potrebe odzivanja pri posameznem dogodku in glede na značilnosti aerodroma ter izvaja lokalno koordinacijo organizacij, ki so udeležene pri odzivanju na dogodek. Mobilna poveljniška točka mora imeti na voljo vsa potrebna sredstva, vključno z neposredno komunikacijsko povezavo z operativnim centrom in vsemi organizacijami, ki sodelujejo v odzivanju na dogodek.
4. je določena oseba, ki v nujnih primerih prevzame vodenje operativnega centra in oseba, ki prevzame vodenje mobilne poveljniške točke, kadar se ta vzpostavi;

(6) Postopki za redno preskušanje iz tretje točke prvega odstavka tega člena se izvajajo v obliki izvedbe vaj odzivanja v nujnih primerih ter se na podlagi rezultatov vaj ali po izvedbi dejanskega odzivanja na dogodek odpravijo vse ugotovljene pomanjkljivosti. Vaje se lahko izvedejo na način:

1. celovite vaje odzivanja v nujnih primerih na aerodromu na najmanj vsaki dve leti in vmesnih delnih vaj, da se zagotovi odprava pomanjkljivosti, ugotovljenih ob izvedbi celovite vaje, ali
2. vrste modularnih preskusov, ki se začnejo v prvem letu in zaključijo s celovito vajo odzivanja v nujnih primerih na aerodromu, ki se izvede najmanj vsaka tri leta.

VII. poglavje SLUŽBE NA AERODROMU

56. člen (izvajanje služb)

(1) Upravljavec javnega letališča zagotavlja na aerodromu neposredno ali posredno naslednje obvezne službe, kot jih določa zakon, in sicer:

1. reševalna in gasilska služba,
2. služba za odstranjevanje zrakoplovov v okvari,
3. služba za vzdrževanje in nadzor objektov in naprav,
4. služba za zmanjšanje nevarnosti, ki jih povzročajo divje živali,
5. služba za upravljanje ploščadi,
6. služba za zemeljsko oskrbo zrakoplovov.

(2) Poleg obveznih služb iz prejšnjega odstavka na javnih letališčih glede na namen letališča in ob upoštevanju letalskih operacij lahko delujejo tudi:

1. izvajalec storitev ATM/ANS, v skladu z zahtevami Izvedbene uredbe 2017/373/EU;
2. policija, na letališčih, na katerih se izvaja mednarodni zračni promet ali se na podlagi področnih predpisov vzpostavi mejni prehod ali je v skladu s temi predpisi predvidena prisotnost policije na letališču;
3. carinski organ, na letališčih, na katerih se izvaja mednarodni zračni promet ali je s področnimi predpisi predvideno izvajanje nalog carinskega organa;
4. inšpekcijske službe (na primer zdravstvena, veterinarska, fitopatološka služba), kadar je s predpisi, ki urejajo posamezno vrsto inšpekcijskega nadzora in delovanje inšpekcijskih služb predvideno izvajanje nalog teh služb;
5. nujna medicinska pomoč na letališčih, na katerih se izvaja mednarodni zračni promet in je zaradi števila potnikov, lokalne dostopnosti zdravstvenih storitev ali na podlagi ocene tveganja za izredne dogodke zagotavljanje službe za nujno medicinsko pomoč primerno.

(3) Službe iz prvega odstavka tega člena in obseg njihovega zagotavljanja ter izvajanje nalog in sodelovanje s subjekti iz prejšnjega odstavka upravljavec javnega letališča opredeli v priložniku aerodroma.

(4) Ne glede na določbe prvega in drugega odstavka tega člena lahko upravljavec javnega letališča določi omejena časovna obdobja, ko posamezne obvezne službe ni na voljo ali je na voljo v omejenem obsegu. V teh obdobjih se lahko na aerodromu izvajajo le nekomercialne operacije in specializirane operacije. Upravljavec javnega letališča zagotovi objavo informacij o tem v AIP.

57. člen (reševalna in gasilska služba)

(1) Upravljavec javnega letališča na aerodromu zagotavlja izvajanje reševalne in gasilske službe, pri čemer zagotovi, da:

1. so na aerodromu zagotovljeni primerni objekti in oprema za izvajanje reševanja in gašenja;
2. so pravočasno na voljo ustrezna oprema, sredstva za gašenje in zadostno osebje;
3. je osebje za reševanje in gašenje primerno usposobljeno, opremljeno in ustrezno pripravljeno za delovanje v okolju aerodroma;

4. vse osebe reševalne in gasilske službe, od katerih se lahko zahteva, da posredujejo v letalskih nujnih primerih, redno dokazuje zdravstveno sposobnost za zadovoljivo izvajanje svojih nalog ob upoštevanju vrste dejavnosti in
5. reševalna in gasilska služba dosega predpisan odzivni čas za prihod na kraj nesreče, ki ni daljši od treh minut.

(2) Izpolnjevanje zahtev iz prejšnjega odstavka upravljavec javnega letališča zagotavlja v skladu s predpisom, ki podrobneje ureja reševalno in gasilsko službo na javnem letališču.

(3) Usposabljanje osebja reševalne in gasilske službe se izvaja v skladu s predpisom, ki ureja licenciranje letališkega strokovnega osebja ter v skladu s 40. členom tega pravilnika.

(4) Za začasno znižanje ravni zaščite, ki jo na aerodromu zagotavljata reševalna in gasilska služba, zaradi nepredvidenih okoliščin, se ne zahteva predhodna odobritev agencije.

(5) Informacije v zvezi z ravno zaščito, ki jo zagotavlja reševalna in gasilska služba se objavijo v zborniku letalskih informacij.

58. člen

(služba za odstranjevanje zrakoplovov v okvari)

(1) Upravljavec javnega letališča pripravi načrt za odstranitev nedelujočega zrakoplova na območju premikanja ali ob njem in imenuje koordinatorja aerodroma za izvedbo načrta. Načrt temelji na vrsti zrakoplovov, katerih operacije se običajno pričakujejo na aerodromu.

(2) Načrt odstranitve nedelujočega zrakoplova vključuje:

1. kontaktne podatke (telefonska številka, elektronski naslov) koordinatorja aerodroma za operacije za odstranitev nedelujočega zrakoplova na območju premikanja ali ob njem;
2. odgovornosti, ukrepe in načine komuniciranja za vsako vključeno organizacijo, in sicer obratovalca aerodroma, operatorja zrakoplova ali njegovega predstavnika ter izvajalca služb zračnega prometa. Določijo se vsaj odgovornosti v zvezi z odstranitvijo nedelujočega zrakoplova ali njegovega dela, obveščanjem pristojnih organov o dogodku ter ohranitvijo zrakoplova, pošte, tovora in dokumentacije;
3. seznam opreme in seznam osebja na aerodromu ali v njegovi bližini, ki je na voljo v ta namen, vključno z lokacijo in tipom opreme in predvidenim časom, potrebnim za dostavo opreme na aerodrom, kadar se ta nahaja na drugi lokaciji;
4. vse dogovore za hiter prejem opreme za odstranjevanje zrakoplovov, ki je na voljo na drugih letališčih, kadar se oprema zagotovi na tak način.

(3) Podatki iz 1. točke prejšnjega odstavka morajo biti na zahtevo na voljo operatorjem zrakoplovov.

(4) Informacije o zmogljivosti za odstranitev nedelujočega zrakoplova na območju premikanja ali ob njem se objavijo v AIP. Zmogljivost se lahko izrazi z največjim tipom zrakoplova, za katerega je aerodrom opremljen, da ga lahko odstrani.

59. člen

(služba za vzdrževanje in nadzor objektov in naprav)

(1) Upravljavec javnega letališča na aerodromu zagotavlja izvajanje službe za vzdrževanje in nadzor objektov in naprav, pomembnih za zagotavljanje varnega izvajanja operacij na aerodromu.

(2) Služba za vzdrževanje in nadzor objektov in naprav izvaja vzdrževanje v skladu z VIII. poglavjem tega pravilnika ter druge naloge glede na organizacijske značilnosti upravljavca javnega letališča. Te naloge se lahko nanašajo na zagotavljanje skladnosti naprav, opreme in objektov aerodroma s tehničnimi specifikacijami ter izpolnjevanje zahtev iz tega pravilnika glede:

1. zagotavljanja varnosti del na aerodromu,
2. označevanja in osvetlitve vozil,
3. izvajanja nalog, povezanih z odstranjevanjem kontaminantov na območjih premikanja na aerodromu,

4. spremljanja okolice aerodroma ter spremljanja in pregledi območij premikanja in povezanih in povezanih objektov,
5. delovanja sistema za vodenje in nadzor gibanja po površini,
6. nadzora nad FOD.

60. člen

(služba za zmanjševanje nevarnosti, ki jih povzročajo divje živali)

(1) Upravljavec javnega letališča vzpostavi in izvaja sistem upravljanja s tveganji, ki jih na aerodromu povzročajo divje živali, v okviru katerega:

1. stalno ocenjuje nevarnost trkov s prostoživečimi živalmi na aerodromu in v njegovi okolici;
2. vzpostavi sredstva in postopke ter izvaja aktivnosti za zmanjšanje nevarnosti trkov zrakoplovov s prostoživečimi živalmi na aerodromu in
3. obvesti agencijo, če ocena nevarnosti trkov s prostoživečimi živalmi pokaže, da v okolici aerodroma obstajajo razmere, ki bi lahko povzročile nevarnost trka s prostoživečimi živalmi.

(2) Sistem upravljanja tveganj iz prejšnjega odstavka obravnava območje 13 km od referenčne točke aerodroma in mora vključevati vsaj naslednje:

1. določitev osebja na aerodromu, ki je:
 - a) odgovorno za razvoj in izvajanje sistema upravljanja tveganj;
 - b) odgovorno za nadzor vsakodnevnih aktivnosti nadzora nad divjimi živalmi, analizira zbrane podatke in izvaja ocene tveganj za razvoj ter izvajanje sistema upravljanja tveganj;
 - c) usposobljeno in kvalificirano za zaznavanje in beleženje prisotnosti ptic oziroma drugih divjih živali, ocenjuje stopnjo tveganja ter odvrča nevarne ptice in divje živali;
2. postopek za zbiranje in evidentiranje podatkov o trkih ter prisotnosti živih ptic in drugih divjih živali ter poročanje agenciji o tovrstnih dogodkih;
3. postopek za analizo podatkov in oceno tveganja zaradi ptic in drugih divjih živali z namenom razvoja omilitvenih, proaktivnih in reaktivnih ukrepov, vključno z metodologijo ocenjevanja tveganj;
4. postopek za odstranjevanje nevarnih ptic in drugih divjih živali;
5. postopek sodelovanja z drugimi pristojnimi organi in lokalnimi skupnostmi, da se zagotovi informiranost letališča o razvojnih aktivnostih, ki bi lahko povzročile dodatno tveganje zaradi ptic (npr. žetev pridelkov, setev, oranje, vzpostavitev kopenskih ali vodnih površin, lov in podobno).

(3) Ocenjevanje nevarnosti iz 1. točke prvega odstavka se izvaja:

1. na podlagi podatkov o preteklih trkih z divjimi živalmi po posameznih vrstah živali in podatkov o pristnosti posameznih vrst divjih živali, števila osebkov in drugih značilnosti, ki jih zbira sam in pridobiva od letalskih prevoznikov, osebja letališča in drugih virov;
2. z upoštevanjem števila trkov za vsako posamezno vrsto in stopnje poškodb, ki nastanejo kot posledica teh trkov ter
3. z osredotočanjem ukrepov na tiste vrste, ki imajo največjo prisotnost in predstavljajo največje tveganje.

(4) Upravljavec javnega letališča spremlja stanje in izvaja dejavnosti za odpravo ali preprečevanje nastajanja smeti, odlagališč odpadkov ali katerega koli vira, ki bi privabil živali na letališče ali v njegovi okolici, razen če ustrezna ocena pokaže, da je malo verjetno, da bi to povzročilo težavo. Če ni mogoče odstraniti obstoječih virov, ki privabljajo živali, upravljavec javnega letališča zagotovi, da se ocenijo in čim bolj zmanjšajo vsa tveganja za zrakoplove.

(5) Upravljavec javnega letališča poroča o uporabi strelnega orožja osebja službe z zmanjševanje nevarnosti, ki jih povzročajo divje živali v skladu z določbami 167. člena zakona.

61. člen

(služba za upravljanje ploščadi)

(1) Upravljavec javnega letališča vzpostavi postopke in zagotavlja izvajanje službe za upravljanje ploščadi z namenom:

1. upravljanja premikov zrakoplovov po ploščadi s ciljem preprečevanja trčenj med zrakoplovi ter med zrakoplovi in ovirami;
2. upravljanja vstopa in izstopa zrakoplovov na oziroma z letališke ploščadi in usklajevanje z letališko kontrolo zračnega prometa,
3. zagotovitve varnega in učinkovitega premikanja drugih vozil in sredstev na letališki ploščadi in
4. upravljanje naslednjih dejavnosti:
 - a) določitev postajališč za zrakoplove
 - b) vodenje zrakoplovov po letališki ploščadi,
 - c) parkiranje zrakoplovov in odhod s postajališča za zrakoplove,
 - d) vleko zrakoplovov
 - e) oskrba zrakoplovov z gorivom,
 - f) izvajanje previdnostnih ukrepov v zvezi s pišem reaktivnega motorja in preskusov motorjev.

(2) Služba za upravljanje ploščadi se izvaja v skladu z operativnimi postopki iz priročnika aerodroma in v obsegu, ki ustreza operativnim značilnostim aerodroma in gostoti prometa. Način izvajanja službe za upravljanje ploščadi se opredeli v uradnem dogovoru med upravljavcem javnega letališča in izvajalcem ATS.

(3) Službo za upravljanje ploščadi oziroma posamezne naloge in funkcije te službe lahko izvaja upravljavec javnega letališča ali izvajalec ATS ali se posamezne naloge izvajajo v kombinaciji s okviru obeh organizacij v skladu z dogovorom iz prejšnjega odstavka, pri čemer mora biti takšno izvajanje medsebojno usklajeno in opredeljeno v priročniku aerodroma.

(4) Upravljavec javnega letališča v sodelovanju z izvajalcem ATS in glede na operativne značilnosti aerodroma opredeli meje ploščadi in zagotovi njihovo objavo v AIP.

(5) Kadar službe za upravljanje ploščadi ne izvaja letališka kontrola zračnega prometa, upravljavec javnega letališča zagotovi, da se prihod zrakoplova na ploščad in odhod zrakoplova s ploščadi uskladi z izvajalcem službe zračnega prometa, vključno z določitvijo točk primopredaje zrakoplovov med enoto ATS in službo za upravljanje ploščadi ter določitvijo sredstev za komunikacijo na letališki ploščadi. Upravljavec javnega letališča zagotovi, da se te informacije objavijo v AIP.

(6) Upravljanje premikanja zrakoplovov po ploščadi mora biti zagotovljeno na način, da:

1. se zrakoplovu zagotovijo navodila o poti, po kateri mora peljati po ploščadi,
2. so na voljo ustrezni vizualni pripomočki, da lahko letalske posadke prepoznajo dodeljeno pot,
3. na predvideni poti ni ovir, v katere bi lahko trčil zrakoplov.

(7) Upravljavec javnega letališča zagotovi, da je zrakoplovu dodeljeno ustrezno postajališče za zrakoplov ter da se informacije o dodeljenem postajališču prenesejo osebam, odgovornim za manevriranje oziroma vodenje zrakoplova in ustrezni enoti ATS. Pri dodelitvi postajališča za zrakoplov se upoštevajo najmanj:

1. tip zrakoplova in njegove značilnosti,
2. pripomočki za parkiranje,
3. objekti in naprave, ki se uporabljajo na postajališču za zrakoplove,
4. bližina infrastrukture,
5. drugi parkirani zrakoplovi na sosednjih postajališčih za zrakoplove,
6. medsebojna odvisnost postajališč za zrakoplove.

(8) Postopki za parkiranje zrakoplovov morajo zagotavljati, da:

1. se območje, določeno za parkiranje zrakoplovov na ploščadi, spremlja zaradi ohranjanja varnostnih razdalj med manevrom parkiranja;
2. se zagotovi vodenje, ki omogoča varno parkiranje zrakoplova;
3. sistemi za samodejno vodenje parkiranja, če so nameščeni, delujejo pravilno;
4. se pri ročnem usmerjanju zrakoplovov na postajališče za zrakoplov uporabljajo signali za usmerjanje v skladu z Dodatkom 1 k Prilogi k Izvedbeni uredbi 923/2012/EU;
5. so osebe, odgovorne za vožnjo zrakoplova po tleh, opozorjene, naj ustavijo zrakoplov, kadar varnostne razdalje niso upoštevane;

6. je osebam, razen tistim, ki morajo pomagati pri postopku parkiranja zrakoplova, prepovedano približevanju zrakoplovu, ko so na zrakoplovu prižgane opozorilne bliskavice in motorji;
7. na postajališču za zrakoplove ni FOD, ki bi lahko vplival na varnost.

(9) Postopki za odhod zrakoplova s postajališča morajo zagotavljati, da:

1. so oprema za zemeljsko oskrbo in vozila, razen potisnih vozil, če so potrebna za premik zrakoplova, pred odhodom zrakoplova odstranjena s postajališča za zrakoplove oziroma parkirani na predvidenih parkirnih območjih;
2. so od zrakoplova umaknjeni mostovi za vkrcanje potnikov, če se takšna oprema uporablja na postajališču za zrakoplove;
3. na določeni poti za odhod zrakoplova s postajališča ni FOD;
4. je promet z vozili na postajališču in v njegovi bližini ustavljen, razen premikov potisnih vozil, če so potrebna za premik zrakoplova;
5. je osebam, razen tistim, ki morajo pomagati pri odhodu zrakoplova s postajališča za zrakoplove, prepovedano približevanje zrakoplovu, ko so na zrakoplovu prižgane opozorilne bliskavice in motorji.

(10) Postopki za varno oskrbo zrakoplova z gorivom morajo zagotavljati, da:

1. je na območju oskrbe z gorivom prepovedana uporaba odprtega ognja in uporaba električnega ali podobnega orodja, ki lahko povzroči iskrenje ali obloke;
2. je med oskrbo z gorivom prepovedan zagon zemeljskih enot za napajanje z električno energijo;
3. je vozilom, ki izvajajo oskrbo z gorivom na voljo neovirana pot za hiter umik od zrakoplova v nujnih primerih;
4. je povezava zrakoplova in virov oskrbe z gorivom pravilno nameščena ter se ustrezno uporabljajo postopki za ozemljitev;
5. se v primeru razlitja goriva zagotovi takojšnje obveščanje nadzornika oskrbe z gorivom in so na določena podrobna navodila, kako ravnati v primeru razlitja goriva;
6. so v primeru oskrbe z gorivom, ko so v zrakoplovu potniki ali se ti vkrcavajo ali izkrcavajo, vsa sredstva in vozila, ki sodelujejo pri oskrbi zrakoplova postavljena tako, da je v nujnih primerih:
 - a) omogočena uporaba ustreznega števila zasilnih izhodov zrakoplova za evakuacijo in
 - b) so proste evakuacijske poti za vsak zasilni izhod, da se omogoči hitra evakuacija potnikov;
7. je na postajališču za zrakoplov zagotovljena takojšnja razpoložljivost ustrezne vrste gasilnih aparatov za vsaj začetno posredovanje v primeru vžiga goriva in je osebje usposobljeno za njihovo uporabo;
8. se operacije oskrbe z gorivom ustavijo, če so na aerodromu ali v njegovi bližini nevihte z bliskanjem in udari strel.

(11) Upravljavec javnega letališča predvidi in izvaja ukrepe v zvezi s pišem motorjev zrakoplovov, in sicer:

1. seznanitev uporabnikov ploščadi glede nevarnosti, ki jih predstavlja piš reaktivnega motorja in propellerskega zračnega toka;
2. ustrezno zavarovanje vozil in opreme ter določitev območij parkiranja, kjer je učinek piša reaktivnega motorja ali propellerskega zračnega toka čim manjši;
3. upoštevanje tovrstnih tveganj pri projektiranju ali spreminjanju načrtov letališke ploščadi;
4. opredelitev mest na ploščadi, občutljivih za piš reaktivnega motorja ter objava zahteve, naj piloti uporabljajo minimalni potisk ali izvedba ukrepov za zmanjšanje učinka piša reaktivnega motorja.

(12) V postopkih za preizkus motorjev zrakoplovov upravljavec javnega letališča:

1. določi osebo oziroma službo, pooblaščen za odobritev preizkusov motorjev zrakoplovov,
2. določi območja, na katerih se izvajajo preizkusi motorjev zrakoplovov in
3. sprejme varnostne ukrepe za zmanjšanje tveganj pri izvajanju preizkusov motorjev.

(13) Upravljavec javnega letališča vzpostavi postopke za varno upravljanje prometnih tokov vozil in sredstev na letališki ploščadi, in sicer z:

1. določitev internih pravil vožnje na letališki ploščadi,
2. določitev voznih poti za ta vozila,
3. zagotavljanjem tehnične brezhibnosti vozil, naprav in sredstev in
4. rednim nadzorom.

(14) Upravljavec javnega letališča za osebje, ki se nahaja oziroma dela na letališki ploščadi določi obvezno uporabo odsevnih oblačil.

(15) Upravljavec javnega letališča v okviru načrta aerodroma za nujne primere iz 55. člena tega pravilnika, vzpostavi postopke in zagotovi sredstva in naprave za opozarjanje ustreznih služb aerodroma v primeru nesreče, incidenta ali drugih nujnih primerih na letališki ploščadi. Postopek vključuje najmanj kontaktne podatke in način opozarjanja služb za ukrepanje v nujnih primerih ter informacije, ki jih je treba tem službam zagotoviti za njihovo ukrepanje (npr. lokacija in vrsta nesreče ali incidenta, škoda in poškodbe oseb, podatki o morebitnem nevarnem blagu).

(16) Upravljavec javnega letališča zagotovi pravočasno posredovanje informacij o omejitvah na letališki ploščadi vsem subjektom, ki na njej opravljajo svoje naloge. Te informacije vključujejo:

1. vrsta omejitve in trajanje omejitve, če je znano;
2. blažilni ukrepi, ki bodo uporabljeni;
3. vpliv omejitve na izvajanje operacij na letališki ploščadi;
4. razpoložljivost postajališč za zrakoplove in omejitve v zvezi z njimi;
5. razpoložljivost fiksnih naprav na postajališčih za zrakoplove;
6. posebni postopki za parkiranje;
7. začasne spremembe poti za vožnjo;
8. informacije o delih, ki potekajo na ploščadi;
9. vse druge informacije, ki so operativnega pomena za uporabnike ploščadi.

62. člen

(služba za zemeljsko oskrbo zrakoplovov)

Upravljavec javnega letališča na aerodromu zagotavlja izvajanje službe za zemeljsko oskrbo zrakoplovov, ki vključuje naslednje dejavnosti:

1. oskrbo potnikov, tudi potnikov z zmanjšano mobilnostjo, vključno z varnostnimi vidiki sprejema potnikov in prtljage na aerodromu, varnostjo potnikov med vkrcavanjem in izkrcavanjem z uporabo opreme za zemeljsko podporo ter med tranzitom ali prestopom ter prevozom potnikov na tleh med terminalom aerodroma in zrakoplovom;
2. sprejem in odpremo prtljage, vključno z identifikacijo, razvrščanjem, zlaganjem, prenosom, prihodom in prevzemom prtljage;
3. naslednje dejavnosti oskrbovanja zrakoplovov:
 - a) upravljanje opreme za zemeljsko podporo, ki se uporablja za storitve zemeljske oskrbe, vključno z natovarjanjem in raztovarjanjem hrane in pijače ter premikanjem te opreme na ploščadi in okoli zrakoplova;
 - b) oskrbo zrakoplovov z gorivom;
 - c) oskrbo toaletnih prostorov na zrakoplovu;
 - d) oskrbo s pitno vodo;
 - e) čiščenje zunanosti zrakoplovov;
 - f) razledenitev in preprečevanje zaledenitve zrakoplovov;
4. naslednje dejavnosti obrata zrakoplova:
 - a) dejavnosti ob prihodu zrakoplova, vključno z zavarovanjem zrakoplova na tleh;
 - b) natovarjanje in raztovarjanje prtljage, tovora, pošte, hrane in pijače ter nadzor natovarjanja;
 - c) dejavnosti ob odhodu zrakoplova;
 - d) vleko in potiskanje zrakoplovov;
5. dejavnosti sprejema in odpreme tovora in pošte na aerodromu.

VIII. poglavje

VZDRŽEVANJE AERODROMA

63. člen

(vzdrževanje - splošno)

(1) Upravljavec javnega letališča vzpostavi in izvaja program vzdrževanja, ki po potrebi vključuje preventivno vzdrževanje za ohranjanje objektov, sistemov in opreme aerodroma, potrebnih za operacije

aerodroma v stanju, ki ne ovira varnosti, rednosti ali učinkovitosti zračnega prometa. Pri načrtovanju in izvajanju programa vzdrževanja se upoštevajo načela človeških dejavnikov.

(2) V program vzdrževanja so vključeni najmanj:

1. površine območij premikanja in druge operativne površine na aerodromu;
2. vizualni pripomočki in drugi električni sistemi;
3. komunikacijski in opozorilni sistemi;
4. obodna ograja aerodroma in naprave za nadzor dostopa;
5. oprema in vozila, nujna za varno izvajanje operacij na aerodromu;
6. sistemi za odvodnjavanje;
7. elektroenergetski sistemi;
8. objekti, pomembni za varnost operacij na aerodromu.

(3) Program vzdrževanja:

1. določa konkretne objekte, naprave, sisteme, instalacije in drugo opremo aerodroma, za katere se izvaja program vzdrževanja;
2. vsebuje informacije, potrebne za pravočasno in ustrezno izvajanje programa vzdrževanja, za vsak predmet vzdrževanja iz prejšnje točke, in sicer:
 - a. vrsta vzdrževanja (npr. redni pregled, izredni pregled, preventivno vzdrževanje, periodično vzdrževanje) in način vzdrževanja oziroma pregleda (npr. vizualni pregled, čiščenje delov, nastavitve, zamenjava delov)
 - b. pogostost pregledov,
 - c. sredstva in orodja, potrebna za izvedbo vzdrževanja,
 - d. potreba po preventivnem vzdrževanju ali periodičnem vzdrževanju v skladu z navodili proizvajalca posameznega predmeta vzdrževanja.

(4) Za vsak predmet vzdrževanja se hrani dokumentacija o izvedenem vzdrževanju, ki vsebuje najmanj:

1. vrsto izvedenega vzdrževanja;
2. elemente, ki so bili preverjeni oziroma opravljeni;
3. datum vzdrževanja;
4. ime osebe, ki je izvedla vzdrževanje.

(5) V okviru programa vzdrževanja mora biti vzpostavljen mehanizem, ki omogoča, da se vsaka zaznana nepravilnost, poškodba ali okvara v zvezi s stanjem ali delovanjem vozil, objektov, opreme in sistemov aerodroma sporoča službi, pristojni za vzdrževanje.

(6) Upravljavca javnega letališča zagotovi, da so za učinkovito izvajanje programa vzdrževanja na voljo ustrezna in primerna sredstva.

64. člen **(vzdrževanje vozil)**

(1) V okviru programa vzdrževanja iz prejšnjega člena se vzpostavijo in izvajajo programi vzdrževanja, vključno s preventivnim vzdrževanjem za:

1. vozila reševalne in gasilske službe, da se zagotovi učinkovitost vozil in njihove opreme ter skladnost z določenim odzivnim časom med celotno življenjsko dobo vozila;
2. druga vozila in sredstva, ki delujejo na območju premikanja ali drugih operativnih območjih aerodroma.

(2) Programi vzdrževanja za vozila se oblikujejo individualno za vsako vozilo in glede na namen in funkcijo posameznega vozila, pri čemer se upoštevajo:

1. regulativne zahteve za vozila ter njihove dele in opremo (npr. certificiranje tlačnih posod, cevi, potrdila o tehnični brezhibnosti);
2. navodila in priporočila proizvajalca za vozilo in vgrajeno opremo;
3. lokalne okoljske razmere (npr. uporaba opreme v vročini, zimskih razmerah);
4. potreba po zagotavljanju delovanja opreme, nameščene na vozilu (npr. naprave za komunikacijo, odzivniki in podobni sistemi);
5. rezultati rednih preizkusov zmogljivosti, če se za posamezno vozilo zahtevajo specifične zmogljivosti.

(3) Za vozila, ki se uporabljajo pri varnostno kritičnih operacijah na aerodromu, se v okviru programa preventivnega vzdrževanja določi izvajanje dnevnega pregleda, ki ga lahko izvede uporabnik posameznega vozila pred začetkom dnevne uporabe vozila in vključuje osnovno preverjanje naslednjih elementov:

1. indikacije za opozorila ali okvare;
2. delovanje krmilnega mehanizma, zavornega sistema in luči;
3. delovanje naprav za komunikacijo in podobnih naprav, če so te vgrajene v vozilu;
4. stanje pnevmatik, zunanjih ogledal, brisalcev;
5. preverjanje predmetov, ki so pritrjeni na vozilo;
6. zunanje poškodbe vozila in puščanje tekočin.

(4) Upravljavec javnega letališča zagotovi, da vse druge organizacije, ki opravljajo dejavnosti ali izvajajo službe na aerodromu vzdržujejo svoja vozila, ki delujejo na območju premikanja ali drugih operativnih območjih, v skladu zahtevami iz tega člena in vodijo ustrezno dokumentacijo o vzdrževanju.

(5) Upravljavec javnega letališča zagotovi, da se za operacije na aerodromu uporabljajo samo tehnično brezhibna vozila ter da so nedelujoča vozila izločena iz uporabe in je preprečena njihova nenamerna uporaba.

65. člen

(vzdrževanje tlakovanih površin, drugih talnih površin in odvodnjavanja)

(1) Upravljavec javnega letališča pregleduje površine na vseh območjih premikanja, vključno s tlakovanimi površinami (vzletno-pristajalna steza, vozne steze in ploščadi), bližnjimi območji in sistemom odvodnjavanja ter redno ocenjuje njihovo stanje v okviru programa preventivnih pregledov in vzdrževanja.

(2) Upravljavec javnega letališča v okviru programa vzdrževanja:

1. vzdržuje površine na vseh območjih premikanja, da bi preprečil pojav FOD in odstranil ves FOD, ki bi lahko povzročil poškodbo na zrakoplovih ali poslabšal delovanje sistemov na zrakoplovu;
2. vzdržuje površino vzletno-pristajalne steze, vozni stez in ploščadi, da bi preprečil nastanek škodljivih nepravilnosti;
3. vzdržuje vzletno-pristajalno stezo v takem stanju, da so izpolnjene vsaj minimalne zahteve glede trenja na površini iz Priloge 2;
4. redno pregleduje in dokumentira trenje na površini vzletno-pristajalne steze za namene vzdrževanja. Pogostost navedenih pregledov zadostuje za določitev trenda v zvezi s trenjem na površini vzletno-pristajalne steze, vendar ne sme biti manjša kot enkrat letno;
5. sprejme korektivne ukrepe vzdrževanja za preprečitev, da bi se trenje na površini celotne vzletno-pristajalne steze ali njenem delu, kadar je ta nekontaminirana, tako poslabšalo, da ne bi bile izpolnjene minimalne zahteve;
6. vzdržuje ostale servisne ceste in dostope do objektov in naprav na aerodromu z namenom zagotovitve neoviranega dostopa do navigacijskih pripomočkov in naprav.

(3) Pregled vzletno-pristajalne steze iz 4. točke prejšnjega odstavka vključuje tudi vizualni pregled površine v pogojih padavin, da bi se ugotovilo morebitno slabše odvodnjavanje. Na podlagi ugotovitev se po potrebi sprejmejo ukrepi za odpravo tovrstnih nepravilnosti.

66. člen **(preplastitev površine vzletno-pristajalne steze)**

(1) Upravljavec javnega letališča zagotovi, da je pri izvedbi preplastitve površine vzletno-pristajalne steze, nova plast izvedena tako, da so izpolnjene zahteve glede trenja na površini iz Priloge 2.

(2) Kadar se pri izvajanju preplastitve površine vzletno-pristajalne steze le-ta začasno vrne v uporabo pred zaključkom vgradnje nove plasti na celotni površini vzletno-pristajalne steze, morajo biti izpolnjeni naslednji pogoji:

1. začasni prehod na mestu med novo in obstoječo plastjo površine vzletno-pristajalne mora biti izveden na način, da vzdolžni naklon začasnega prehoda, merjen glede na obstoječo površino vzletno-pristajalne steze znaša:
 - a) od 0,5 % do 1,0 %, kadar je nova plast debeline do 5 cm,
 - b) največ 0,5 %, kadar je nova plast debeline več kot 5 cm;
2. novo plast je treba vgrajevati od enega do drugega konca vzletno-pristajalne steze tako, da se večina operacij zrakoplovov glede na uporabo steze izvaja navzdol po začasnem prehodu iz prejšnje točke;
3. v vsaki delovni fazi preplastitve je treba novo plast vgraditi po celotni širini vzletno-pristajalne steze;
4. pred vrnitvijo vzletno-pristajalne steze v začasno uporabo med posameznimi fazami vgradnje nove plasti, mora biti označena sredinska črta vzletno-pristajalne steze v skladu s tehničnimi specifikacijami iz 38. člena tega pravilnika. Poleg tega se na mestu vsakega začasnega praga označi prečna črta širine 3,6 m.

67. člen **(označevanje neoperativnih površin na območjih premikanja)**

(1) Upravljavec javnega letališča zagotovi, da so vse površine na območjih premikanja, ki so neoperativne oziroma v celoti izvzete iz uporabe, označene v skladu s tehničnimi specifikacijami iz 38. člena tega pravilnika, in sicer:

1. na vzletno-pristajalni stezi in voznih stezah ali njihovih delih, ki so stalno ali začasno izvzete iz uporabe, morajo biti nameščeni ustrezni vizualni pripomočki (oznake, znaki, osvetlitev), ki označujejo zaporo navedenih površin;
2. na katerem koli delu vozne steze, ploščadi ali drugega operativnega območja, ki je zaradi izvajanja vzdrževanja začasno neprimeren za gibanje zrakoplovov, vendar je še vedno mogoče, da zrakoplov to območje varno obide, morajo biti nameščene ustrezne oznake, v primeru, da se območje uporablja v nočnem času, pa tudi luči.

(2) Ne glede na določbe 1. točke prejšnjega odstavka, namestitev oznak za zaporo vzletno-pristajalne steze, voznih stez ali njihovih delov ni potrebna v primeru, da gre za kratkotrajno začasno zaporo in izvajalec ATS zagotavlja ustrezno opozarjanje glede neuporabe teh površin.

(3) Na zaprti vzletno-pristajalni stezi ali voznih stezah ali njihovih delih se ne sme uporabljati osvetlitve (npr. luči za označevanje sredinske črte ali robov vzletno-pristajalne steze oziroma voznih stez), razen, če je to potrebno zaradi vzdrževanja.

68. člen **(delovanje vizualnih pripomočkov in sistemov)**

(1) Upravljavec javnega letališča vzpostavi in izvaja postopke za zagotovitev pravilnega in nemotenega delovanja vizualnih pripomočkov ter električnih sistemov na aerodromu.

(2) Postopki iz prejšnjega odstavka vključujejo redno spremljanje delovanja sistema osvetlitve območij premikanja in obveščanje izvajalca ATS, kadar zaradi nedelovanja osvetlitve ni več mogoče zagotavljati varnih operacij na aerodromu.

(3) Če se na aerodromu uporabljajo napredni sistemi vizualnih pripomočkov (npr. osvetlitve), upravljavec javnega letališča vzpostavi postopke za njihovo uporabo.

(4) Upravljavec javnega letališča z izvajalcem ATS uskladi postopke za primer nedelovanja ali nepravilnega delovanja luči za obvezno zaustavitev (angl. »stop bars«). Ti postopki morajo zajemati primere, ko luči za obvezno zaustavitev zaradi tehnične okvare ni mogoče izklopiti, pri čemer ukrepi v teh primerih ne smejo ogroziti načela, da se prižganih luči za obvezno zaustavitev ne sme prečkati.

(5) Upravljavec javnega letališča vzpostavi postopke za namestitev in odstranitev začasnih oznak, luči in znakov.

69. člen **(vzdrževanje vizualnih pripomočkov in električnih sistemov)**

(1) Upravljavec javnega letališča vzpostavi in izvaja program preventivnih in korektivnih ukrepov vzdrževanja, da zagotovi delovanje električnih in telekomunikacijskih sistemov ter razpoložljivost oskrbe z električno energijo za vse potrebne objekte, naprave in pripomočke na aerodromu tako, da se zagotovi varno, redno in učinkovito izvajanje zračnega prometa.

(2) Upravljavec javnega letališča vzpostavi in izvaja program preventivnih in korektivnih ukrepov vzdrževanja, da zagotovi delovanje posameznih luči in zanesljivost sistemov razsvetljave aerodroma na način, s katerim zagotovi neprekinjeno vodenje in kontrolo zrakoplovov in vozil, tako da:

1. za vzletno-pristajalno stezo za natančni prilet kategorije II ali III je sistem preventivnih ukrepov vzdrževanja namenjen zagotovitvi, da so vse priletne luči in luči na vzletno-pristajalni stezi delujoče med celotnim trajanjem operacij kategorije II ali III ter da je vselej delujočih najmanj:
 - a) 95 % luči v vsakem od naslednjih elementov:
 - sistemu razsvetljave za natančni prilet kategorije II in III, oddaljenem manj kot 450 m;
 - razsvetljavi sredinske črte vzletno-pristajalne steze;
 - razsvetljavi praga vzletno-pristajalne steze;
 - robni razsvetljavi vzletno-pristajalne steze;
 - b) 90 % luči cone dotika;
 - c) 85 % luči v sistemu razsvetljave prileta na območju, oddaljenem več kot 450 m;
 - č) 75 % luči za razsvetljavo konca vzletno-pristajalne steze;
2. luči, ki so lahko nedelujoče v skladu s prejšnjo točko, ne spreminjajo osnovnega vzorca sistema razsvetljave;
3. nedelujoča luč ne sme biti poleg druge nedelujoče luči, razen v pasu razsvetljave ali svetlobni prečki, v katerih sta lahko nedelujoči sosednji luči;
4. za luči za obvezno zaustavitev, ki je zagotovljena na mestu čakanja pred vzletno-pristajalno stezo in se uporablja z vzletno-pristajalno stezo, predvideno za operacije pri vidljivosti vzdolž vzletno-pristajalne steze (RVR), manjši od 550 m, je sistem preventivnih ukrepov vzdrževanja namenjen zagotovitvi naslednjega:
 - a) nedelujoči sta lahko največ dve luči;
 - b) sosednji luči ne smeta biti nedelujoči, razen če je razdalja med lučmi bistveno manjša od zahtevane;
5. za vozno stezo, predvideno za uporabo pri vidljivosti vzdolž vzletno-pristajalne steze (RVR), manjši od 550 m, je sistem preventivnega vzdrževanja namenjen zagotovitvi, da nista nedelujoči dve sosednji luči sredinske črte vozne steze;

6. za vzletno-pristajalno stezo za natančni prilet kategorije I je uporabljen sistem preventivnega vzdrževanja namenjen zagotovitvi, da so vse priletne luči in luči na vzletno-pristajalni stezi delujoče med celotnim trajanjem operacij kategorije I ter da je vselej:
 - a) najmanj 85 % luči delujočih v vsakem od naslednjega:
 - sistemu razsvetljave za natančni prilet kategorije I;
 - razsvetljavi praga vzletno-pristajalne steze;
 - robni razsvetljavi vzletno-pristajalne steze;
 - razsvetljavi konca vzletno-pristajalne steze;
 - b) nedelujoča luč ne sme biti poleg druge nedelujoče luči, razen če je razdalja med lučmi bistveno manjša od zahtevane;
7. za vzletno-pristajalno stezo, predvideno za vzletanje pri vidljivosti vzdolž vzletno-pristajalne steze (RVR), ki je manjša od 550 m, je sistem preventivnega vzdrževanja namenjen zagotovitvi, da so vse luči na vzletno-pristajalni stezi delujoče med celotnim trajanjem operacij ter da je vselej:
 - a) delujočih najmanj:
 - 95 % luči za razsvetljavo sredinske črte vzletno-pristajalne steze (če je zagotovljena) in robno razsvetljavo vzletno-pristajalne steze;
 - 75 % luči za razsvetljavo konca vzletno-pristajalne steze;
 - b) nedelujoča luč ne sme biti poleg druge nedelujoče luči;
8. za vzletno-pristajalno stezo, predvideno za vzletanje pri vidljivosti vzdolž vzletno-pristajalne steze (RVR), enaki 550 m ali več, je sistem preventivnega vzdrževanja namenjen zagotovitvi, da so vse luči na vzletno-pristajalni stezi delujoče med celotnim trajanjem operacij ter da:
 - a) je vselej delujočih najmanj 85 % luči za robno razsvetljavo in razsvetljavo konca vzletno-pristajalne steze,
 - b) nedelujoča luč ne sme biti poleg druge nedelujoče luči;
9. za vzletno-pristajalno stezo, opremljeno z vizualnimi kazalniki priletne strmine, je sistem preventivnih ukrepov vzdrževanja namenjen zagotovitvi, da so vse enote delujoče med celotnim trajanjem operacij. Enota se šteje za nedelujočo, če je nedelujočih luči toliko, da enota ne zagotavlja predvidenega vodenja zrakoplova.

(3) Za nedelujočo luč iz prejšnjega odstavka se šteje luč, če:

1. je povprečna intenzivnost glavnega snopa luči manj kot 50 % vrednosti, navedene v tehničnih specifikacijah iz 38. člena tega pravilnika. Za enote za razsvetljavo, katerih konstrukcijsko določena povprečna intenzivnost glavnega snopa presega vrednost, navedeno v tehničnih specifikacijah, se 50-odstotna vrednost nanaša na navedeno konstrukcijsko določeno vrednost,
2. je za priletne luči in vizualne kazalnike priletne strmine, kadar meritev ni izvedljiva, vizualno ocenjena intenzivnost glavnega snopa bistveno zmanjšana, ali
3. filter, ki je povezan z lučjo, manjka ali je poškodovan, ali luč ne zagotavlja pravilne barve snopa.

(4) Upravljevec javnega letališča vzpostavi in izvaja program preventivnih in korektivnih ukrepov vzdrževanja, da zagotovi delovanje in zanesljivost sistema oznak in znakov aerodroma na način, s katerim zagotavlja neprekinjeno vodenje in kontrolo zrakoplovov in vozil.

(5) Program preventivnih ukrepov vzdrževanja iz prvega, drugega in četrtega odstavka tega člena mora vključevati ustrezne preglede in preverjanja posameznih delov in celotnega sistema, ki se izvajajo v skladu z določenimi postopki in v opredeljenih presledkih, ki so ustrezni za predvideno operacijo in sistem. Za vzletno-pristajalno stezo za natančen prilet kategorije II ali III mora tak program vključevati vsaj naslednje preglede:

1. vizualni pregled na terenu in meritve intenzivnosti, razporeditve snopa in usmerjenosti luči, vključenih v sistem priletne razsvetljave in razsvetljave vzletno-pristajalne steze, ki jih je treba opraviti z ustrezno merilno enoto zadostne natančnosti, da se zagotovi skladnost s kriteriji, določenimi v tehničnih specifikacijah iz 38. člena tega pravilnika;
2. nadzor in merjenje električnih značilnosti vsakega tokokroga, vključenega v sisteme priletne razsvetljave in razsvetljave vzletno-pristajalne steze, ter

3. nadzor pravilnega delovanja nastavitve jakosti svetlobe, ki jih uporablja služba ATS.

(6) Pogostost meritev iz prejšnjega odstavka mora temeljiti na gostoti prometa, zanesljivosti vgrajene svetlobne opreme in stalnem ocenjevanju rezultatov meritev na terenu, vendar mora biti najmanj dvakrat letno za luči vgrajene v tlakovanih površinah ter najmanj enkrat letno za druge luči.

(7) Kadar se na aerodromu izvajajo postopki pri zmanjšani vidljivosti, se v bližini električnih sistemov aerodroma ne opravljajo gradbena ali vzdrževalna dela.

IX. poglavje PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

70. člen (prehodna določba)

Postopki, začeti pred uveljavitvijo tega pravilnika, se dokončajo po dosedanjih predpisih.

71. člen (prenehanje uporabe predpisov)

Z dnem začetka uporabe tega pravilnika se prenehajo uporabljati:

- Pravilnik o letališčih (Uradni list RS, št. 86/16),
- Pravilnik o službi za upravljanje ploščadi na mednarodnem letališču (Uradni list RS, št. 6/21),
- Pravilnik o vzdrževanju objektov, opreme in instalacij, pomembnih za varnost zračne plovbe na letališču (Uradni list SFRJ, št. 9/84 in Uradni list RS, št. 18/01 – ZLet).

72. člen (začetek veljavnosti in uporabe)

Ta pravilnik začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, uporabljati pa se začne 5. oktobra 2025.

Št. IPP 007-XXX/2025/XX

Ljubljana, XX. XX. 2025

EVA 2025-2430-0011

mag. Alenka Bratušek
Ministrica za infrastrukturo

PRILOGA 1:

LESTVICA ZA OCENJEVANJE ZNANJA JEZIKA

RAVEN	IZGOVORJAVA Predpostavlja narečje ali naglas, razumljiv letalski skupnosti.	STRUKTURA Primerne slovnične strukture in stavčni vzorci so določeni s funkcijami jezika glede na nalogo	BESEDIŠČE	GOVORNE SPRETNOSTI	RAZUMEVANJE	INTERAKCIJE
Strokovna (raven 6)	Izgovorjava, naglas, ritem in intonacija, kljub morebitnem vplivu prvega jezika ali regionalnih različic, skoraj nikoli ne vplivajo na razumevanje.	Tako osnovne kot kompleksne slovnične strukture in stavčni vzorci so dosledno nadzorovani.	Obseg besedišča in pravilnost uporabe zadoščata za učinkovito sporazumevanje o različnih poznanih ali nepoznanih temah. Uporablja idiomatični jezik, različne odtenke in primeren register.	Je sposoben daljšega govora na naraven, lahkoten način. Različen tok govora zaradi stilističnega učinka, na primer za poudarjanje točke. Spontano uporablja primerne govorne zaznamke in veznike.	Razumevanje je dosledno pravilno v skoraj vseh zvezah in vključuje razumevanje jezikovnih in kulturnih razlik.	Z lahkoto sodeluje v skoraj vseh situacijah. Zazna besedne in nebesedne namige ter se nanje ustrezno odzove.
Napredna (raven 5)	Izgovorjava, naglas, ritem in intonacija, kljub vplivu prvega jezika ali regionalnih različic, le redko vplivajo na razumevanje.	Osnovne slovnične strukture in stavčni vzorci so dosledno nadzorovani. Prizadeva si za uporabo kompleksnih struktur, vendar z napakami, ki včasih ovirajo pomen.	Obseg besedišča in natančnost zadoščata za učinkovito sporazumevanje o splošnih in konkretnih temah ter temah, povezanih z delom. Parafrazira dosledno in uspešno. Besedni zaklad je včasih idiomatičen.	Relativno enostavno dlje časa govori o poznanih temah, vendar pa govora ne spreminja s stilističnim namenom. Lahko uporablja primerne govorne zaznamke in veznike.	Razumevanje splošnih in konkretnih tem, ter tem, povezanih z delom, je natančno in večinoma natančno, ko se govorec sooči z jezikovnim ali situacijskim zapletom ali nepričakovanim obratom dogodkov. Lahko razume različne vrste govora (dialekt ali naglas) ali registre.	Odziv je takojšen, ustrezen in informativen. Učinkovito upravlja odnos govorca ali poslušalca.
Operativna (raven 4)	Na izgovorjavo, naglas, ritem in intonacijo, vpliva prvi jezik ali regionalne različice,	Osnovne slovnične strukture in stavčne vzorce uporablja kreativno, navadno so	Obseg besedišča in pravilnost uporabe navadno zadoščata za učinkovito	S primernim tempom lahko nepretrgoma govori. Pri prehodu z naučenega ali	Razumevanje je, kadar gre za splošne, konkretne teme in teme, povezane z	Odziv je večinoma takojšen, ustrezen in informativen. Pričenja in ohranja pogovor

	vendar pa to le včasih vpliva na razumevanje.	dobro nadzorovani. Napake se lahko pojavijo, posebno v nenavadnih in nepričakovanih okoliščinah, vendar le redko vplivajo na pomen.	sporazumevanje o splošnih in konkretnih temah ter temah, povezanih z delom. Pogosto mu uspe z drugimi besedami razložiti pomen besede, če ne najde ustreznega izraza, zlasti v neobičajnih in nepričakovanih okoliščinah.	formuliranega govora na spontano interakcijo lahko pride do občasnih prekinitiv, vendar to ne preprečuje učinkovite komunikacije. Uporablja omejeno število ustaljenih pogovornih in vezniških zvez. Polnila ne motijo.	delom, večinoma pravilno, če so naglas ali variacije, ki se uporabljajo, dovolj razumljive za mednarodne uporabnike. Ko se govorec sooči z jezikovno ali situacijsko težavo, ali pa z nepričakovanim obratom dogodkov, je njegovo razumevanje lahko počasnejše ali pa zahteva dodatna pojasnila.	tudi, kadar se sooči z nepričakovanim obratom dogodkov. Ustrežno se sooča z očitnimi nesporazumi tako, da preveri, potrdi ali razjasni.
Pred-operativna (raven 3)	Na izgovorjavo, naglas, ritem in intonacijo vpliva prvi jezik ali regionalne različice; ti pogosto vplivajo na razumevanje.	Osnovne slovnične strukture in stavčni vzorci, povezani s predvidljivimi situacijami, niso vedno dobro nadzorovani. Napake pogosto vplivajo na pomen.	Obseg besedišča in natančnost pogosto zadostujeta za učinkovito komunikacijo o splošnih, konkretnih in z delom povezanih temah, vendar je obseg omejen, izbira besed pa pogosto neustrezna. Pogosto ni sposoben uspešno parafrazirati, ko primanjkuje besedišča.	Sposoben je nepretrgoma govoriti, vendar je uporaba fraz in premorov pogosto neprimerna. Oklevanje ali počasnost pri govorjenju lahko onemogočita učinkovito sporazumevanje. Polnila so včasih moteča.	Razumevanje splošnih in konkretnih tem ter tem, povezanih z delom, je pogosto pravilno, če so naglas in variacije, ki se uporabljajo, razumljivi mednarodnim uporabnikom. Lahko gre za razumevanje jezikovnega ali situacijskega zapleta ali nepričakovanega obračanja dogodkov.	Odzivi so včasih takojšnji, primerni in informativni. Relativno enostavno lahko prične in vzdržuje pogovor o poznanih temah in v predvidljivih situacijah. Pogosto nezadostno, kadar pride do nepričakovanih obratov dogodkov.
Osnovna (raven 2)	Na izgovorjavo, naglas, ritem in intonacijo močno vpliva prvi jezik ali regionalne različice; ti običajno vplivajo na razumevanje.	Prikazuje le omejen nadzor nad nekaj preprostimi pozabljenimi slovničnimi strukturami in stavki.	Omejen obseg besedišča, sestavljen iz posameznih besed in naučenih fraz.	Lahko ustvari zelo kratke, izolirane in pozabljene izraze s pogostimi premori in motečo uporabo polnil za iskanje izrazov in	Razumevanje je omejeno na posamezne, naučene fraze, če so le-te skrbno in počasi izgovorjene.	Odzivni čas je dolg in pogosto neprimeren. Interakcije so omejene na enostavno rutinsko izmenjavo.

PRILOGA 2:**MINIMALNE ZAHTEVE GLEDE TRENJA NA POVRŠINI VZLETNO-PRISTAJALNE STEZE**

	Hitrost izvajanja meritve 65 km/h		Hitrost izvajanja meritve 95 km/h	
	Minimalna vrednost trenja	Minimalna vrednost trenja za potrebe načrtovanja vzdrževanja	Minimalna vrednost trenja	Minimalna vrednost trenja za potrebe načrtovanja vzdrževanja
Naprava za merjenje trenja				
Airport Surface Friction Tester	0,50	0,60	0,34	0,47
Dynatest Consulting Inc. Dynatest Runway Friction Tester	0,50	0,60	0,41	0,54
Findlay, Irvine, Ltd Griptester Friction Meter	0,43	0,53	0,24	0,36
Halliday Technologies RT3	0,45	0,55	0,42	0,52
Moventor Oy Inc. BV-11 Skiddometer	0,50	0,60	0,34	0,47
Mu Meter	0,42	0,52	0,26	0,38
NAC Dynamic Friction Tester	0,42	0,52	0,28	0,38
Norsemeter RUNAR (meritev izvedena pri stalnem 16 % zdrs)	0,45	0,52	0,32	0,42
Automatic Friction Measuring Device (Instrument de Mesure Automatique de Glissance) - IMAG	0,30	0,40	0,20	0,30

OBRAZLOŽITEV

Pravna podlaga

Sprejem Pravilnika o javnih letališčih se predlaga na podlagi tretjega odstavka 117. člena in šestega odstavka 121. člena ter za izvajanje 20. člena Zakona o letalstvu (ZLet-1) (Uradni list RS, št. 85/24); v nadaljevanju: ZLet-1).

ZLet-1 v tretjem odstavku 117. člena določa, da minister ali ministrica, pristojna za promet, izda predpise, s katerimi podrobneje določi:

1. tehnične, tehnološke in organizacijske zahteve za aerodrome glede na namen, ob upoštevanju letalskih operacij, zračnega prevoza in obsega zračnega prometa, ki se izvaja na njem;
2. zahteve za izvajanje in vzdrževanje sistema upravljanja;
3. zahteve glede priročnika aerodroma ter
4. posebnosti in izjeme v zvezi z aerodromi.

ZLet-1 v šestem odstavku 121. člena določa, da minister ali ministrica, pristojna za promet podrobneje določi izvajanje nalog služb, ki morajo biti organizirane na aerodromu glede na namen letališča, ob upoštevanju letalskih operacij, ki se na njem izvajajo, in zahteve, ki morajo biti izpolnjene v zvezi z njimi. Službe, ki se morajo zagotavljati na javnih letališčih določa že ZLet-1, in sicer v drugem in tretjem odstavku 121. člena.

Letališča se v skladu z ZLet-1 (118. člen) razvrščajo na javna in nejavna letališča, nadalje pa se glede na namen razvrščajo še na letališča, na katerih se opravlja mednarodni zračni promet, letališča, na katerih se opravlja notranji zračni promet ter letališča, na katerih se opravlja domači zračni promet. Na javnih letališčih se izvajajo vse tri vrste zračnega prometa, na nejavnih letališčih pa samo notranji in domači zračni promet. Notranji zračni promet je v ZLet-1 definiran kot zračni promet izključno na ozemlju ali z ozemlja držav članic Evropske unije, ki v celoti uporabljajo Uredbo (EU) 2016/399 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. marca 2016 o Zakoniku Unije o pravilih, ki urejajo gibanje oseb prek meja (Zakonik o schengenskih mejah), brez pristajanja na ozemlje tretjih držav.

Poleg navedenih kriterijev razvrščanja letališč je pri določanju konkretnih tehničnih in drugih zahtev za aerodrome treba upoštevati tudi druge okoliščine, kot so obseg in vrsta operacij, ki se na aerodromu izvajajo. Za različne vrste letališč je zato primerno uporabljati prilagojena in sorazmerna pravila in zahteve, kar je treba upoštevati pri zakonodajnem urejanju. Ta pravilnik določa zahteve za javna letališča, pri čemer pa se ne uporablja za letališča, ki se certificirajo v skladu s predpisi EU na področju aerodromov. V praksi je v Republiki Sloveniji edino letališče, ki je certificirano v skladu s predpisi EU Letališče Jožeta Pučnika Ljubljana. Letališče Edvarda Rusjana Maribor in Letališče Portorož sta zaradi manjšega obsega zračnega prometa izvzeta iz urejanja v predpisih EU, čeprav se tudi na teh letališčih izvaja mednarodni zračni promet. V tem primeru morajo biti na nacionalni ravni opredeljene zahteve za tovrstna letališča, ki morajo upoštevati zahteve za aerodrome, določene s strani Mednarodne organizacije za civilno letalstvo (ICAO), in sicer v Prilogi 14 k Čikaški Konvenciji. Te zahteve namreč veljajo za vsa javna letališča. Za vsa ostala (manjša) letališča, ki v skladu z ZLet-1 sodijo med »nejavna« letališča, se ne uporabljajo zahteve ICAO ter EU, pač pa ločena nacionalna ureditev. Zaradi navedenega bo nacionalna ureditev na področju letališč urejena v dveh ločenih pravilnikih, in sicer Pravilniku o javnih letališčih (ta pravilnik) in Pravilniku o nejavnih letališčih. Na ta način bo ureditev na ustrezen in celovit način pokrivala vse vrste letališč, ki so prisotna v Republiki Sloveniji. Z dnem uveljavitve novega Pravilnika o javnih letališčih preneha veljati Pravilnik o letališčih (Uradni list RS, št. 86/16), ravno tako pa se prenehata uporabljati Pravilnik o službi za upravljanje ploščadi na mednarodnem letališču (Uradni list RS, št. 6/21) in Pravilnik o vzdrževanju objektov, opreme in instalacij, pomembnih za varnost zračne plovbe na letališču (Uradni list SFRJ, št. 9/84 in Uradni list RS, št. 18/01 – ZLet). Začetek uporabe Pravilnika o javnih letališčih je vezan tudi na datum začetka uporabe ZLet-1.

Rok za izdajo

ZLet-1 v 303. členu določa, da mora biti predpis ministra, izdan na podlagi 117. in 121. člena zakona izdan v dveh letih od uveljavitve zakona, kar pomeni skrajni rok za izdajo podzakonskih predpisov 5. 4. 2027. Izdaja Pravilnika o javnih letališčih je ne glede na to predvidena že v letu 2025 (hkrati z začetkom uporabe ZLet-1 5. 10. 2025), saj je priprava novega pravilnika pomembna zaradi ustreznega urejanja področja letališč. Na podlagi novega pravilnika se bodo izdajala tudi nova dovoljenja za obratovanje aerodromov. Drugi odstavek 295. člena ZLet-1 namreč določa, da morajo obstoječi upravljavci javnih letališč vlogo za izdajo dovoljenja za obratovanje aerodroma vložiti v enem letu po začetku uporabe predpisa, sprejetega po ZLet-1. V vmesnem obdobju namreč svojo dejavnost opravljajo na podlagi izdanih dovoljenj in prehodne določbe iz 295. člena ZLet-1. Prav tako je s tretjim odstavkom 305. člena ZLet-1 prenehala veljavnost obstoječemu Pravilniku o letališčih, ki pa se uporablja do začetka veljavnosti tega pravilnika. Zato je sprejem novega pravilnika potreben zaradi navedenega, prav tako pa tudi zaradi odprave neskladij, ki jih ugotavlja Mednarodna organizacija civilnega letalstva (ICAO), in sicer v okviru svojega nadzora septembra 2019 v Republiki Sloveniji. Ta neskladja se nanašajo na certificiranje vseh aerodromov na katerih se izvaja mednarodni zračni prevoz in promet, tudi tistih, ki niso določeni v skladu z Uredbo Komisije (EU) št. 139/2014 z dne 12. februarja 2014 o določitvi zahtev in upravnih postopkov v zvezi z aerodromi v skladu z Uredbo (ES) št. 216/2008 Evropskega parlamenta in Sveta (UL L št. 44 z dne 14. 2. 2014, str. 1).

Splošna obrazložitev predloga

Pravilnik o javnih letališčih določa tehnične, tehnološke in organizacijske zahteve za aerodrome, obveznosti upravljavca javnega letališča, posebnosti in izjeme v zvezi z aerodromi ter pogoje in zahteve glede upravljanja aerodroma, priročnika aerodroma in dokumentacije, podatkov in informacij o aerodromu, izvajanja nalog in služb in vzdrževanja aerodroma za javna letališča, ki niso certificirana v skladu s predpisi Evropske unije. Pri tem upošteva ureditev letališč v novem ZLet-1, ki letališča deli na javna in nejavna letališča.

Pravilnik o javnih letališčih celovito ureja področje letališč ter določa vse pogoje in obveznosti, ki jih morajo izpolnjevati javna letališča. V do sedaj veljavnem Pravilniku o letališčih (Uradni list RS, št. 86/16) je namreč področje letališč le delno urejeno, kajti z neposredno uporabo Priloge IV poddela A – Podatki o letališču (ADR.OPS.A) in Certifikacijskih specifikacij (CS-ADR-DSN) Uredbe Komisije (EU) št. 139/2014 se ureja le tehnične pogoje za letališča, ne ureja pa se organizacijskih ter drugih pogojev in obveznosti upravljavca javnega letališča. Ta pravilnik ne vključuje določb v zvezi z izdajanjem dovoljenj za obratovanje aerodroma, saj to vsebino ureja ZLet-1. Ne glede na to, je za izdajanje omenjenih dovoljenj vsebina tega pravilnika ključna, saj določa zahteve, ki se preverjajo v sklopu izdaje dovoljenj.

Ker je civilno letalstvo mednarodna dejavnost, je potrebno zagotavljati normativno ureditev skladno tudi s standardi in priporočili Mednarodne organizacije za civilno letalstvo (ICAO). Za zagotovitev skladnosti je Republika Slovenija zavezana na podlagi Konvencije o mednarodnem civilnem letalstvu (Uradni list FLRJ – Mednarodne pogodbe, št. 3/54, Uradni list RS, št. 24/92 – akt o notifikaciji nasledstva in Uradni list RS – Mednarodne pogodbe, št. 3/00). Namen pravilnika je zato tudi implementacija standardov in priporočenih praks ICAO, ki veljajo za aerodrome in so določeni v Prilogi 14 k Čikaški konvenciji. Pravilnik neposredno implementira standarde in priporočene prakse, ki se nanašajo predvsem na organizacijske in tehnološke zahteve za aerodrome, medtem ko se natančnejše tehnične specifikacije implementirajo skozi predpisano uporabo Tehničnih specifikacij, ki jih je izdala Evropska agencija za varnost v letalstvu (EASA) v dokumentu CS ADR-DSN. Te tehnične specifikacije upoštevajo stopnjo kompleksnosti letališč, zato je njihova uporaba primerna tudi za javna letališča, ki se ne certificirajo po predpisih Evropske unije.

Pravilnik je razdeljen na devet poglavij. Prvih pet poglavij zajema bolj splošne zahteve, kot so zahteve glede priročnika aerodroma, zahteve glede podatkov, informacij in dokumentacije, zahteve glede upravljanja in (splošne) obveznosti upravljavca. Poglavja VI, VII in VIII pa določajo bolj specifične, tehnične in tehnološke zahteve, izvajanje služb, ki so predpisane z ZLet-1 ter zahteve glede vzdrževanja aerodroma.

V predpisu je upoštevana tudi nova terminologija, ki jo ZLet-1 uvaja na področju letališč in je bila v prejšnjem ZLet urejena drugače. Novi ZLet-1 namreč ločuje termina »letališče« in »aerodrom«, med katerima obstaja pomembna vsebinska razlika. Poenostavljeno gre pri terminu »letališče« za širši pojem, ki vključuje celotno območje, na katerem je letališka infrastruktura, ki se uporablja za potrebe zračnega prometa. »Aerodrom« na drugi strani pomeni območje (in pripadajoče objekte in naprave), ki se neposredno uporabljajo za prihode, odhode in premike zrakoplovov. Aerodrom je torej zgolj en del na letališču. V kontekstu urejanja varnosti zračnega prometa se predpisujejo zahteve za aerodrome, zato se zahteve iz tega pravilnika večinoma nanašajo na aerodrome. Pri tem je nov tudi izraz »upravljavec javnega letališča«, ki pomeni pravno osebo, ki v skladu z zakonom, ki ureja letalstvo, izvaja obratovanje javnega letališča ter je za to dejavnost registrirana in je pridobila dovoljenje za obratovanje aerodroma. Obratovanje aerodroma na javnem letališču tako izvaja upravljavec javnega letališča, za razliko od obratovanja aerodroma na »nejavnem« letališču, ki ga v skladu z ZLet-1 izvaja »obratovalec nejavnega letališča«. Izraz »aerodrom« je definiran tudi z Uredbo (EU) št. 2018/1139 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 4. julija 2018 o skupnih pravilih na področju civilnega letalstva in ustanovitvi Agencije Evropske unije za varnost v letalstvu ter spremembi uredb (ES) št. 2111/2005, (ES) št. 1008/2008, (EU) št. 996/2010, (EU) št. 376/2014 ter direktiv 2014/30/EU in 2014/53/EU Evropskega parlamenta in Sveta ter razveljavitvi uredb (ES) št. 552/2004 in (ES) št. 216/2008 Evropskega parlamenta in Sveta ter Uredbe Sveta (EGS) št. 3922/91 (UL L št. 212 z dne 22. 8. 2018, str. 1). Izraz »aerodrom« sledi tudi definiciji Mednarodne organizacije civilnega letalstva (ICAO).

OBRAZLOŽITEV ČLENOV

Splošno k obrazložitvam členov

Ta pravilnik na nacionalni ravni vzpostavlja ustreznost ureditev za javna letališča, ki niso certificirana v skladu s predpisi EU. V osnovi in na mednarodni ravni zahteve za aerodrome izhajajo iz standardov in priporočil (SARP's), vključenih v Prilogi 14 k Čikaški konvenciji Mednarodne organizacije civilnega letalstva (ICAO), ki veljajo za vsa javna letališča. ICAO zahteve se na ravni EU konkretno implementirajo z Uredbo 139/2014/EU, vendar se ta ne uporablja za vsa letališča, saj imajo države možnost, da v skladu z Uredbo 2018/1139/EU nekatera letališča izvzamejo na podlagi določenih kriterijev. Za takšna letališča še vedno veljajo ICAO SARP's, ki pa jih mora država implementirati v svoji nacionalni zakonodaji. Zaradi navedenega ta pravilnik predstavlja ureditev, ki je vsebinsko vzporedna Uredbi 139/2014/EU in hkrati skladna z zahtevami ICAO.

Iz tega razloga je pod obrazložitvami relevantnih členov navedena tudi referenca (istovrstna določba) v Uredbi 139/2014/EU ter številka ICAO SARP, ki se s to določbo implementira.

K 1. členu (vsebina)

Določena je vsebina pravilnika, ki se ureja v posameznih poglavjih. Pravilnik ureja področja, ki so opredeljena v pooblastilnih določbah tretjega odstavka 117. člena in šestega odstavka 121. člena Zakona o letalstvu (ZLet-1) (Uradni list RS, št. 85/24), (v nadaljnjem besedilu: ZLet-1) in se uporablja za javna letališča.

Pravilnik se ne uporablja za aerodrome, ki se certificirajo v skladu s predpisi Evropske unije, in sicer z:

- Uredbo (EU) 2018/1139 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 4. julija 2018 o skupnih pravilih na področju civilnega letalstva in ustanovitvi Agencije Evropske unije za varnost v letalstvu ter spremembi uredb (ES) št. 2111/2005, (ES) št. 1008/2008, (EU) št. 996/2010, (EU) št. 376/2014 ter direktiv 2014/30/EU in 2014/53/EU Evropskega parlamenta in Sveta ter razveljavitvi uredb (ES) št. 552/2004 in (ES) št. 216/2008 Evropskega parlamenta in Sveta ter Uredbe Sveta (EGS) št. 3922/91 (UL L št. 212 z dne 22. 8. 2018, str. 1), zadnjič spremenjeno z Uredbo (EU) 2024/2803 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. oktobra 2024 o izvajanju enotnega evropskega neba (prenovitev) (UL L št. 2803 z dne 11. 11. 2024, str. 1; v nadaljevanju: Uredba 2018/1139/EU) in
- Uredbo Komisije (EU) št. 139/2014 z dne 12. februarja 2014 o določitvi zahtev in upravnih postopkov v zvezi z aerodromi v skladu z Uredbo (ES) št. 216/2008 Evropskega parlamenta in Sveta (UL L št. 044 z dne 14. 2. 2014, str. 1), zadnjič spremenjeno z Delegirano uredbo Komisije (EU) 2024/1400 z dne 13. marca 2024 o spremembi Uredbe (EU) 139/2014 glede varnosti aerodroma, spremembe operatorja in poročanja o dogodkih (UL L št. 1400 z dne 24. 5. 2024, str. 1; v nadaljevanju: Uredba 139/2014/EU).

K 2. členu (pomen izrazov in kratic)

Opredeleženi so izrazi in kratice, ki so uporabljeni v besedilu pravilnika in imajo ključen pomen za jasnost predpisa. Pri nekaterih izrazih je navedena tudi angleška različica izraza, ki prav tako bistveno pripomore k pravilnejšemu razumevanju predpisa. Angleška različica pogosto služi tudi pojasnjevalno, saj angleščina predstavlja jezik, ki se v letalstvu običajno uporablja in so zato angleški izrazi in njihov pomen širše poznani vsem deležnikom v letalstvu.

V drugem odstavku so definirane kratice, ki se v besedilu pravilnika pojavljajo samostojno, brez navedbe celotnega izraza. Nekatero od teh kratic se nanašajo na izraze, ki so podrobneje definirani v prvem odstavku. Na primer kratica »AIS«, ki se v besedilu pojavi samostojno je definirana v drugem odstavku, kot »letalska informacijska služba«, nadalje pa je sam pomen tega izraza podrobneje opredeljen v prvem odstavku.

V besedilu predpisa se uporabljajo tudi številni drugi izrazi, mnogi med njimi vključeni tudi kot standardi (SARP) v Prilogi 14 k Čikaški konvenciji (v nadaljevanju: Priloga 14), zaradi česar jih je treba prenesti v nacionalni pravni okvir. Ker so številni takšni izrazi kot definicije vključeni v Prilogi I Uredbe Komisije (EU) št. 139/2014 in v Poglavju A, Delu CS ADR-DSN.A.002 – Definitions, Certificacijskih specifikacij (CS-ADR-DSN), vključitev vseh teh izrazov v besedilo pravilnika pa bi zmanjšalo preglednost besedila, drugi odstavek določa, da imajo ostali uporabljeni izrazi pomen, kot je določen v omenjenih delih EU predpisov ter v zakonu. S tem se zagotovi jasnost in preglednost besedila, hkrati pa ustreznost implementacija ICAO standardov.

*Referenčna določba v Uredbi 139/2014/EU: Priloga I
Implementacija ICAO SARP: večje število SARP iz poglavja 1.1.*

K 3. členu (uporaba aerodroma z zrakoplovi, ki presegajo odobrene projektne značilnosti aerodroma)

Določen je postopek v primerih uporabe aerodroma z zrakoplovom, ki presega z dovoljenjem za obratovanje aerodroma odobrene projektne značilnosti aerodroma (npr. ko gre za večji zrakoplov). To je možno na podlagi predhodne zahteve za odobritev, ki jo na agencijo poda upravljavec javnega letališča po predhodni izvedbi ocene tveganja. Pri izvedbi ocene tveganja se upoštevajo značilnosti zrakoplova iz podanega seznama, ki so relevantne v posamezni situaciji. Agencija takšno zahtevo odobri, če je izkazano, da je zagotovljena ustrezna stopnja varnosti.

Referenčna določba v Uredbi 139/2014/EU: ADR.OPS.B.090
Implementacija ICAO SARP: 1.7.1

K 4. členu (odstopanja)

Ta člen določa postopek za odobritev odstopanj od predpisanih tehničnih specifikacij. V primeru odstopanj na obstoječi infrastrukturi aerodroma mora upravljavec javnega letališča agenciji predložiti podporno oceno varnosti ter izvedbeni načrt, v katerem opiše korektivne ukrepe in obdobje trajanja letih. S tem dokaže, da predvideni ukrepi ustrezno obravnavajo tveganja, tako, da se zagotovi sprejemljiva stopnja letalske varnosti. Agencija potrdi podporno oceno varnosti in izvedbeni načrt ter odobri odstopanje.

V primeru nove infrastrukture pa upravljavec javnega letališča predloži podporno oceno varnosti in predlaga posebne pogoje (tehnične specifikacije, postopke, omejitve, ipd.), ki jih mora upoštevati upravljavec javnega letališča in s katerimi se ustrezno obvladajo tveganja. Agencija podporno oceno varnosti in posebne pogoje potrdi v okviru obravnave odstopanj.

Določena je tudi vsebina podporne ocene varnosti ter zahteva, da mora biti odobritev, ki jo v zvezi z odstopanjem izda agencija priložena dovoljenju za obratovanje aerodroma oziroma mora biti odstopanje ustrezno razvidno iz dovoljenja.

Referenčna določba v Uredbi 139/2014/EU: ADR.AR.C.025
Implementacija ICAO SARP: /

K 5. členu (priročnik aerodroma)

Določene so zahteve v zvezi s priročnikom aerodroma. ZLet-1 v petem odstavku 121. člena določa obveznost priprave priročnika aerodroma ter osnovno vsebino. Ta člen določa podrobnejše zahteve v zvezi s priročnikom, ki jih mora upoštevati upravljavec javnega letališča pri njegovi pripravi in nadaljnjih spremembah. Priročnik aerodroma predstavlja ključni dokument tako za upravljavca javnega letališča kot za pristojni organ, ki izdaja dovoljenje za obratovanje aerodroma. Priročnik je temeljni dokument, ki opisuje, kako bodo infrastruktura letališča, objekti in operativni postopki delovali na varen način.

Kadar je to ustrezno, npr. zaradi obsega ali kompleksnosti, se priročnik lahko izda tudi v več delih, pri čemer za vse ločene dele veljajo enake zahteve.

Poleg operativnih postopkov mora priročnik aerodroma natančno odražati vsakodnevno delovanje sistema upravljanja varnosti (SMS) ter njegovo varnostno kulturo. Vsebovati mora prikaz metod, s katerimi letališče meri svojo uspešnost glede na varnostne cilje in standarde. Jasno prikazuje principe za razvoj, upravljanje in vzdrževanje varnosti na letališču.

Ključnega pomena je tudi, da so priročnik oziroma njegovi relevantni deli in vse informacije, dokumentacija in postopki dostopni vsemu operativnemu osebju letališča (tako zaposlenih pri obratovalcu kot pri drugih organizacijah, ki so vključeni v operativne aktivnosti). Pri manjših letališčih je lahko priročnik krajši in enostavnejši, vendar mora zajemati vse bistvene postopke za nemoteno dnevno delovanje.

Vsebina priročnika bo podrobneje opredeljena v ločenem aktu agencije – sprejemljivih načinih skladnosti (AMC).

Referenčna določba v Uredbi 139/2014/EU: ADR.OR.E.005
Implementacija ICAO SARP: /

K 6. členu (dostop do dokumentacije)

Podana je obveznost upravljavca javnega letališča, da na zahtevo agencije omogoči dostop do priročnika aerodroma in druge dokumentacije, ki se nanaša na obratovanje aerodroma.

*Referenčna določba v Uredbi 139/2014/EU: ADR.OR.E.010
Implementacija ICAO SARP: /*

K 7. členu (upravljanje in hramba dokumentacije)

Določba podaja zahtevo glede upravljanja dokumentacije, predvsem v zvezi z njeno hrambo. Upravljavec javnega letališča mora za vse svoje dejavnosti, ki jih izvaja na aerodromu na podlagi dovoljenja za obratovanje aerodroma zagotoviti sistem za upravljanje in hrambo dokumentacije. Sistem mora omogočati, da je dokumentacija na zanesljiv način dostopna relevantnim subjektom, vključno s pristojnim nadzornim organom (agencijo), da se zagotavlja sledljivost dokumentacije in njenih sprememb ter da se hrani na način, ki zagotavlja varnost, zaščito pred poškodbami, spreminjanjem in krajo. V primeru hrambe podatkov v elektronski obliki to vključuje tudi zagotavljanje informacijske varnosti.

Določena je doba hrambe dokumentacije, pri čemer se za posebne vrste dokumentacije določajo tudi posebna pravila glede trajanja hrambe.

Dokumentacija, ki jo ustvarja, zbira in obdeluje upravljavec javnega letališča lahko v nekaterih primerih vključuje tudi določene osebne podatke, kot na primer podatke v zvezi z osebjem aerodroma, ki se nanašajo na njihovo usposabljanje, zaposlitev, opravljanje nalog. Pri obravnavi osebnih podatkov, ki se nanašajo na usposabljanje osebja, mora upravljavec javnega letališča upoštevati določbe Zakona o letalstvu, ki v 74. členu posebej določa pravila v zvezi s podatki v registru osebja, in v četrtem odstavku posebej določa, da »Določbe o registru osebja v letalstvu se smiselno uporabljajo tudi za evidenco osebja v letalstvu, ki jo vodi izvajalec storitev za tisto osebje v letalstvu, za katero je sam izdal listine o usposobljenosti«. Poleg tega mora upoštevati tudi določbe veljavnega zakona, ki ureja varstvo osebnih podatkov.

*Referenčna določba v Uredbi 139/2014/EU: ADR.OR.D.035
Implementacija ICAO SARP: /*

K 8. členu (podatki o aerodromu in prenos podatkov)

Člen določa obveznost upravljavca javnega letališča, da opredeli, dokumentira in hrani podatke o aerodromu in razpoložljivih službah ter te podatke zagotovi uporabnikom in AIS.

Natančneje so opredeljeni podatki, na katere se zahteva nanaša ter nekatere podrobnosti teh podatkov. V pravilniku so vključene zgolj osnovne informacije glede zahtev v zvezi s podatki o aerodromu, natančnejše in obsežnejše zahteve pa bodo nadalje določene v ločenem aktu agencije – sprejemljivih načinih skladnosti (AMC).

Določa se tudi obveznost upravljavca javnega letališča, da zagotovi elektronski prenos letalskih podatkov, ki se prenašajo med njim in drugimi subjekti (običajno AIS).

*Referenčna določba v Uredbi 139/2014/EU: ADR.OPS.A.005, ADR.OPS.A.050
Implementacija ICAO SARP: večje število SARP iz poglavja 2*

K 9. členu (skupni referenčni sistemi)

Določijo se skupni referenčni sistemi, ki jih upravljavec javnega letališča uporablja pri obravnavi podatkov o aerodromu, in sicer za geografski položaj (horizontalni), višino (vertikalni) in merjenje časa (časovni). Uporaba teh referenčnih sistemov je določena z ICAO standardi in je potrebna zaradi enotnega prikaza relevantnih podatkov o aerodromu.

*Referenčna določba v Uredbi 139/2014/EU: ADR.OPS.A.020
Implementacija ICAO SARP: 1.3.1, 1.3.2, 1.3.3.1*

K 10. členu (referenčna koda aerodroma)

Člen opredeljuje način določitve referenčne kode aerodroma. Namen referenčne kode aerodroma je zagotoviti preprost način za medsebojno povezovanje številnih specifikacij aerodroma, da bi bili objekti in površine na aerodromu primerni za tip zrakoplovov, ki bi aerodrom uporabljali. Referenčna koda ni namenjena določitvi dolžine vzletno-pristajalne steze ali zahtev glede nosilnosti površin.

Referenčno kodo sestavljata dva elementa, ki sta povezana z zmogljivostnimi značilnostmi in dimenzijami letala. Prvi element referenčne kode je številka, ki temelji na referenčni dolžini terena zra

zrakoplov, katere definicija je podana v Certifikacijskih specifikaciji CS ADR-DSN Evropske agencije za letalsko varnost (v nadaljnjem besedilu: CS ADR-DSN). Drugi kodni element pa je črka, ki se določi glede na razpon kril zrakoplova. Pri določitvi referenčne kode se najprej identificirajo zrakoplovi, za katere je aerodrom namenjen, nato pa se s pomočjo tabel določita oba elementa kode.

Specifikacije, ki izhajajo iz referenčne kode aerodroma, niso namenjene omejevanju ali urejanju izvajanja operacij zrakoplovov.

Dodatne smernice o referenčni kodi aerodroma so na voljo najnovejši veljavni verziji ICAO Doc 9157 z naslovom »Priročnik za načrtovanje aerodromov - 1. del (vzletno-pristajalne steze) in 2. del (vozna steza, ploščadi in postajališča)«.

Implementacija ICAO SARP: 1.6.1, 1.6.2, 1.6.3, 1.6.4

K 11. členu (zahteve glede kakovosti letalskih podatkov)

Določajo se zahteve glede kakovosti letalskih podatkov, ki jih v zvezi z aerodromom zagotavlja upravljavec javnega letališča. Za izmenjavo tovrstnih podatkov z drugimi organizacijami, kot so na primer ponudniki navigacijskih služb zračnega prometa, ponudniki storitev v zvezi z zagotavljanjem podatkov o terenu, ovirah ali drugih podatkov, načrtovanjem procedur na aerodromu, mora upravljavec javnega letališča z njimi skleniti formalne dogovore glede izmenjave podatkov. Ti dogovori vključujejo vrsto in obliko podatkov, ki se izmenjujejo, zahteve glede kakovosti, metodo dokazovanja skladnosti podatkov z zahtevami o kakovosti, ukrepe v primeru odkritja napak, pravila glede obveščanja o spremembah podatkov, odgovornosti glede dokumentiranja sprememb podatkov, morebitne omejitve uporabe podatkov, pripravo poročil o kakovosti izvora podatkov, metapodatke in zahteve v primeru izrednih razmer v zvezi z neprekinjenim zagotavljanjem podatkov.

Referenčna določba v Uredbi 139/2014/EU: ADR.OPS.A.010

Implementacija ICAO SARP: 2.1.1, 2.13.4

K 12. členu (izmenjava informacij med upravljavcem javnega letališča in izvajalcem AIS)

Za nemoteno izvajanje operacij na aerodromu je ključnega pomena, da se relevantne operativne informacije učinkovito in varno izmenjujejo med deležniki, vključenimi pri izvajanju operacij. To še posebej velja za razmerje med upravljavcem javnega letališča, na strani katerega nastajajo podatki in informacije (je njihov vir) v zvezi z aerodromom in izvajalci letalskih informacijskih služb (AIS), katerih namen je nadaljnja obdelava in posredovanje letalskih informacij in letalskih podatkov, potrebnih za varno, redno in učinkovito zračno navigacijo na določenem območju. Izmenjava informacij med upravljavcem javnega letališča in izvajalcem AIS poteka na podlagi tesnega sodelovanja med njima. Opredeljena je obveznost upravljavca javnega letališča, da sporoča relevantne informacije, pri čemer mora skrbeti tudi, da so informacije točne, aktualne in posredovanje brez nepotrebne zamude.

Kadar upravljavec javnega letališča sporoča informacije, ki vplivajo na vsebino letalskih kart ali elektronskih navigacijskih sistemov, mora pri tem upoštevati, da se takšne informacije objavljajo na vnaprej določene, mednarodno dogovorjene datume preko sistema za urejanje letalskih informacij in njihov nadzor (AIRAC), kar zahteva dodaten čas, potreben za ustrezno pripravo teh informacij.

Referenčna določba v Uredbi 139/2014/EU: ADR.OPS.A.015

Implementacija ICAO SARP: 2.13.1, 2.13.2, 2.13.3

K 13. členu (zaznavanje in obravnava napak v letalskih podatkih)

Pri ustvarjanju, obdelavi, predvsem pa pri prenosu letalskih podatkov je treba zagotoviti ustrezno stopnjo celovitosti letalskih podatkov in ohranjanje takšne celovitosti skozi celoten postopek prenosa in shranjevanja podatkov, za kar mora upravljavec javnega letališča uporabljati digitalne tehnike zaznave napak v podatkih. Prenos podatkov prek elektronskih/digitalnih sredstev (npr. spletnih mest s protokolom za prenos datotek (FTP), spletnih prenosov ali e-pošte) je lahko predmet zlonamernih napadov, ki lahko poškodujejo celovitost podatkov za predvideno uporabo. Ukrepi za preprečevanje namernega poškodovanja digitalno prenesenih podatkov lahko obstaja že v organizacijski strukturi in operativnih postopkih sodelujočih subjektov.

Pomembna je tudi varnost prenosa podatkov s ciljem zagotoviti, da so podatki prejeti iz znanega vira in da med obdelavo in izmenjavo podatkov ne pride do namerne poškodbe. V ta namen se zahteva uporaba primernih avtentikacijskih postopkov, ki prejemnikom omogočajo potrditev, da je letalske podatke ali informacije posredoval pooblaščen vir. To se lahko doseže na primer z izvajanjem tehničnih

ukrepov za zagotavljanje varnosti podatkov, ki zagotavljajo avtentikacijo in preprečujejo namerno poškodovanje med izmenjavo podatkov (npr. varni hashi, varni prenosi, digitalni podpisi) in izvajanjem organizacijskih ukrepov za varnost podatkov, ki zagotavljajo zaščito virov obdelave in preprečevanje namerne poškodovanja med obdelavo podatkov.

Kadar so napake že zaznane, pa mora upravljavec javnega letališča zagotoviti, da se te napake obravnavajo, odpravijo ali razrešijo, pri čemer se zagotovi prednost obravnave napak na ključnih in bistvenih letalskih podatkih. Izraz »napaka« se razume kot pomanjkljivi, poslabšani, izgubljeni, napačno nameščeni ali poškodovani podatkovni elementi ali podatkovni elementi, ki ne izpolnjujejo določenih zahtev glede kakovosti.

Podrobnejša navodila o tem, kako odkriti, prepoznati, sporočiti in obravnavati oziroma reševati napake v letalskih podatkih, so na voljo v Dodatku C (Navodila o skladnosti z zahtevami za obdelavo podatkov) k standardu EUROCAE ED-76A z naslovom »Standards for Processing Aeronautical Data«.

*Referenčna določba v Uredbi 139/2014/EU: ADR.OPS.A.025, ADR.OPS.A.040
Implementacija ICAO SARP: 2.1.4*

K 14. členu (metapodatki)

Pri ustvarjanju, prenosu in obdelavi letalskih podatkov je treba beležiti tudi metapodatke, kar zagotovi upravljavec aerodroma v svojem sistemu obravnave podatkov. Metapodatki morajo vključevati vsaj identifikacijo organizacij ali subjektov, ki opravljajo katera koli dejanja pri ustvarjanju, prenosu ali obdelavi letalskih podatkov ter izvedena dejanja skupaj z datumom in časom izvedbe dejanja.

*Referenčna določba v Uredbi 139/2014/EU: ADR.OPS.A.045
Implementacija ICAO SARP: /*

K 15. členu (NOTAM)

Člen določa zahteve v zvezi z ustvarjanjem in objavo obvestil NOTAM, za ustvarjanje katerih (originator) je pristojen upravljavec javnega letališča. Ta mora za izdajanje NOTAM vzpostaviti postopke, ki so usklajeni tudi z izvajalcem AIS, s katerim ima upravljavec javnega letališča dogovor v zvezi z ustvarjanjem in objavo NOTAM. Primeri, v katerih se izda NOTAM in se nanašajo na področje obratovanja aerodromov so naštet v četrtem odstavku. V postopkih se določijo tudi primeri, v katerih je upravljavec javnega letališča pristojen (je originator) za ustvarjanje NOTAM in primeri, ko NOTAM izdaja drug subjekt. Ta pravilnik, ki se nanaša na področje aerodromov namreč določa, v katerih primerih NOTAM ustvari upravljavec javnega letališča, medtem ko drugi predpisi (npr. Uredba 2017/373/EU) določa obveznost ustvarjanja NOTAM za nekatere druge subjekte (kot so izvajalci AIS, izvajalec ATS, agencija).

Določeno je tudi, da upravljavec javnega letališča določi osebje, pooblaščen in ustrezno usposobljeno za izvajanje nalog v zvezi z ustvarjanjem NOTAM in posredovanjem informacij izvajalcu AIS. Prav tako se ustrezna usposobljenost zahteva tudi za osebje, ki za izvajanje svojih nalog uporablja NOTAM (ga ne ustvarja). Podrobneje so zahteve v zvezi z usposobljenostjo tega osebja določene v sprejemljivih načinih usklajevanja k Uredbi 139/2014/EU, in sicer v delu AMC1 ADR.OPS.A.057(a)(2)(3), ki opredeljuje način in vsebino usposabljanja. Ustrezna usposobljenost osebja se predpostavlja, če oseba opravi spletno usposabljanje za osebje, ki pripravlja obdeluje in prenaša letalske podatke in informacije, ki se izvede pri CAA (spletno usposabljanje).

Opremljene so tudi druge zahteve v zvezi z ustvarjanjem in objavo NOTAM, kot so zahteve glede pravočasne priprave NOTAM, oblike ter pravila za specifične vrste NOTAM.

*Referenčna določba v Uredbi 139/2014/EU: ADR.OPS.A.057
Implementacija ICAO SARP: /*

K 16. členu (poročanje o stanju območij premikanja)

Določena je obveznost spremljanja in poročanja podatkov glede razmer in stanja na območjih premikanja, ki so pomembni za izvajanje operativnih operacij. To je naloga upravljavca javnega letališča, ki podatke sporoča izvajalcem AIS in ATS.

Nadalje so določene vrste informacij, ki se nanašajo na razmere in stanje na območjih premikanja. Na eni strani so to kontaminanti (voda, sneg, plundra, led, zmrzal, snežni nanosi in snežni prš ter kontaminanti iz tekočin za razledenitev), na drugi strani pa so določena stanja, prisotna na območjih

premikanja, kot na primer prisotnost gradbenih in vzdrževalnih del, poškodbe na tlakovanih površinah, okvare objektov, naprav ali sistemov in druge nevarnosti. Spremljanje razmer in stanja na območjih premikanja se izvaja s pregledi teh površin, ki so podrobneje urejeni v 53. členu tega pravilnika.

*Referenčna določba v Uredbi 139/2014/EU: ADR.OPS.A.060, ADR.OPS.A.005 (GM1)
Implementacija ICAO SARP: 2.9.1, 2.9.2*

K 17. členu (ocena razmer in dodelitev kode razmer na vzletno-pristajalni stezi)

Člen določa, v katerih primerih upravljavec javnega letališča izvede oceno razmer na vzletno pristajalni stezi in dodeli kodo razmer (RWYCC – angl. »runway condition code«). Ta se določi tako, da se glede na zaznane razmere na vzletno-pristajalni stezi določi številčna koda od 0 do 6 na podlagi matrice ocenjevanja razmer na vzletno-pristajalni stezi (RCAM – angl. »runway condition assessment matrix«). Ta je na nivoju predpisa EU določen v AMC1 ADR.OPS.B.037, za potrebe izvajanja tega pravilnika pa bo matrika določena v ločenem aktu agencije – sprejemljivih načinov skladnosti (AMC).

*Referenčna določba v Uredbi 139/2014/EU: ADR.OPS.B.037
Implementacija ICAO SARP: 2.9.7, 2.9.3*

K 18. členu (poročanje o razmerah na površini vzletno-pristajalne steze)

Določena je obveznost poročanja o razmerah na vzletno-pristajalni stezi. Ta se nanaša na kontaminante kot so voda, sneg, plundra, led ali zmrzal. Poročanje se izvaja vsakič, ko se v zvezi z navedenimi kontaminanti pomembno spremenijo razmere na površini vzletno-pristajalne steze. Kot pomembna sprememba razmer se šteje sprememba kode razmer (RWYCC), sprememba vrste kontaminanta, pokritost s kontaminantom in globina in druge pomembne spremembe (npr. informacije o učinkovitosti zaviranja iz poročila pilota). Za poročanje se uporabi standardizirana oblika poročila o razmerah na vzletno-pristajalni stezi (RCR), ki je podrobneje opredeljen v dokumentih ICAO (Annex 14 in Doc 9981). RCR vsebuje kodo razmer (RWYCC), določeno v skladu s prejšnjim členom, pokritost s kontaminantom in njegovo globino ter opis razmer na vzletno-pristajalni stezi, za katerega se uporabijo vnaprej določeni izrazi, kot so navedeni v drugem odstavku.

Poročanje se nadalje izvaja vsakič, ko pride do pomembnih sprememb v zvezi s kontaminanti, vse dokler vzletno-pristajalna steza ni več kontaminirana. Takrat upravljavec javnega letališča izda RCR z informacijo, da je steza mokra ali suha, kot ustrezno glede dejanske razmere.

V poročilu se ne sporočajo meritve trenja, saj teh pilot ne more uporabiti za izračun zmogljivosti letala. Ne glede na to se meritve trenja lahko uporabijo kot ena izmed metod za določitev RWYCC, pri čemer se rezultati meritev trenja uporabijo primerjalno in ne kot absolutna vrednost.

Kadar je stanje vzletno-pristajalne steze »spolzka, mokra« (angl. Slippery-Wet), upravljavec javnega letališča te informacije objavi z NOTAM. Takšno stanje vzletno-pristajalne steze se namreč nanaša na »permanentno« stanje, in sicer pomeni, da je vzletno-pristajalna steza spolzka, kadar je mokra (npr. zaradi lastnosti površine).

*Referenčna določba v Uredbi 139/2014/EU: ADR.OPS.A.065
Implementacija ICAO SARP: 2.9.5, 2.9.6, 2.9.8, 2.9.9, 2.9.10*

K 19. členu (sistem upravljanja)

Člen določa obveznost vzpostavitve in vzdrževanja sistema upravljanja, ki vključuje tudi sistem upravljanja varnosti. Določeni so elementi sistema upravljanja. Sistem upravljanja varnosti, ki ga vzpostavi upravljavec javnega letališča mora varnost zajemati z vzpostavitvijo ustrezne organizacijske strukture za upravljanje varnosti, ki je sorazmerna in ustrezna glede na velikost upravljavca javnega letališča ter naravi in vrsti operacij, ki se izvajajo na aerodromu. Organizacijska struktura bi morala vključevati odbor za varnostni pregled (angl. »safety review board«) ter, odvisno od organizacijske kompleksnosti in strukture, oddelek za varnostne storitve (angl. Safety services office«), ki bi pripomogel k uspešnemu delu odgovornega vodje varnosti (angl. »safety manager«). Obe funkciji sta podrobneje opisani v delu AMC1 ADR.OR.D.005(b)(1) sprejemljivih načinov usklajevanja k Uredbi 139/2014/EU. V primeru manj kompleksnih aerodromov oziroma organizacije upravljavca javnega letališča se odgovornosti odbora za varnostni pregled in oddelka za varnostne storitve lahko zagotavljajo v drugačnih organizacijskih oblikah (oziroma te naloge lahko opravlja odgovorni vodja varnosti).

Varnostna politika, ki je vključena v sistem upravljanja mora:

1. biti potrjena s strani odgovornega vodje upravljavca javnega letališča;

2. jasno opredeliti varnost kot najvišjo organizacijsko prednostno nalogo pred komercialnimi, operativnimi, okoljskimi ali socialnimi interesi;
3. odražati organizacijske zaveze glede varnosti ter njeno proaktivno in sistematično upravljanje;
4. biti posredovana po vsej organizaciji;
5. vključevati načela poročanja o varnosti;
6. biti redno pregledana, da se zagotovi njena ustreznost in primernost značilnostim organizacije;
7. vključevati zavezanost k:
 - a) izboljšanju v smeri doseganja najvišjih varnostnih standardov
 - b) izpolnjevanju vse veljavne pravne zahteve, izpolnjevanju vse veljavne standarde;
 - c) upoštevanju najboljših praks;
 - d) zagotovitvi ustreznih virov;
 - e) uveljavljanju varnosti kot eno glavnih odgovornosti vsega vodstvenega osebja in drugega osebja ter
 - f) uporabljanju načela »kulture pravičnosti« v skladu z Uredbo (EU) št. 376/2014, in zlasti, da ne dajejo na voljo ali uporabljajo informacij o dogodkih:
 - za pripisovanje krivde ali odgovornosti osebi v prvi liniji ali drugim osebam za dejanja, opustitve ali odločitve, ki so jih sprejeli in so sorazmerne z njihovim izkušnjam in usposabljanju; ali
 - za kakršni koli namen, razen za vzdrževanje ali izboljšanje letalske varnosti;
8. vključevati postopke poročanja o varnosti;
9. s sklicevanjem na »kulturo pravičnosti« jasno navesti, katere vrste operativnega vedenja so nesprejemljiva, in vključevati pogoje, pod katerimi se disciplinski ukrepi ne uporabljajo;
10. biti redno pregledana, da se zagotovi, da je ustrezna in primerna.

Poslovodstvo upravljavca javnega letališča bi moralo varnostno politiko nenehno promovirati med vsemi zaposlenimi in dokazovati svojo zavezanost tej politiki, zagotoviti potrebne človeške in finančne vire za njeno izvajanje ter določiti varnostne cilje in standarde uspešnosti.

Varnostna politika je sredstvo, s katerim upravljavec javnega letališča izrazi svojo namero, da ohrani in, če je to izvedljivo, izboljša raven varnosti pri vseh svojih dejavnostih ter čim bolj zmanjša svoj prispevek k tveganju nesreče zrakoplova, kolikor je to razumno izvedljivo. Odraža zavezanost vodstva k varnosti, prikazuje filozofijo upravljavca letališča o upravljanju varnosti in postane temelj, na katerem je zgrajen sistem upravljanja. Ustvarjanje pozitivne varnostne kulture se začne z izdajo jasne in nedvoumne usmeritve.

»Kulturo pravičnosti« v letalstvu opredeljuje Uredba 376/2014, ki »kulturo pravičnosti« definira kot kulturo, v kateri glavni upravljavci ali druge osebe niso kaznovani za svoja dejanja, opustitve ali odločitve, če so v skladu z njihovimi izkušnjami ter usposabljanjem, v kateri pa se huda malomarnost, namerne kršitve in destruktivna dejanja ne dopuščajo. Zaveza k uporabi načel »kulture pravičnosti« je podlaga upravljavca javnega letališča za notranja pravila, ki opisujejo, kako se zagotavljajo in izvajajo načela »kulture pravičnosti«, kot to zahteva enajsti odstavek 16. člena Uredbe (EU) št. 376/2014.

Referenčna določba v Uredbi 139/2014/EU: ADR.OR.D.005

Implementacija ICAO SARP: /

K 20. členu (upravljanje letalskih podatkov in letalskih informacij)

Določene so posebne zahteve glede upravljanja letalskih podatkov in letalskih informacij, ki je del siceršnjega sistema upravljanja, ki ga izvaja upravljavec javnega letališča. Za izpolnjevanje odgovornosti in zahtev v zvezi z upravljanjem letalskih podatkov in letalskih informacij upravljavcu javnega letališča ni treba podvajati funkcij in dejavnosti. V zvezi s tem se lahko zagotavljanje skladnosti z zahtevami v zvezi z letalskimi podatki spremlja v okviru siceršnjega sistema spremljanja skladnosti.

Cilj sistema upravljanja varovanja letalskih podatkov in informacij je:

1. zagotoviti varovanje letalskih podatkov in letalskih informacij, ki jih upravljavec javnega letališča prejema, pripravlja ali kako drugače uporablja, tako da so zaščiteni pred vmešavanjem in je dostop do njih omejen samo na pooblaščen osebe; in
2. zagotoviti, da so ukrepi za upravljanje varnosti v skladu z ustreznimi nacionalnimi, evropskimi ali mednarodnimi zahtevami za kritično infrastrukturo in neprekinjeno poslovanje ter mednarodnimi standardi za upravljanje varovanja, vključno z:
 - Standardom ISO/IEC 17799:2005 – »Information technology -- Security techniques -- Code of practice for information security management«;

- Standardom ISO 28000:2007: - Specifikacija za sisteme vodenja varnosti za dobavno verigo. V zvezi s standardi ISO se za sprejemljiv način skladnosti šteje certifikat, ki ga izda akreditirana organizacija.

Grožnja informacijski varnosti je sicer lahko vsaka okoliščina ali dogodek, ki lahko negativno vpliva na delovanje, sisteme in/ali komponente zaradi človeškega delovanja (naključnega, priložnostnega ali načrtnega, namernega ali nenamernega, zmotnega), ki je posledica nepooblaščenega dostopa, uporabe, razkritja, zavrnitve, motenj, spreminjanja ali uničenja informacij in/ali vmesnikov informacijskih sistemov. To vključuje zlonamerno programsko opremo in učinke zunanjih sistemov na odvisne sisteme, vendar ne vključuje fizičnih groženj.

*Referenčna določba v Uredbi 139/2014/EU: ADR.OR.D.007
Implementacija ICAO SARP: 2.1.1*

K 21. členu (pogodbene dejavnosti)

Določbe tega člena opredeljujejo zahteve za pogodbene dejavnosti. To so dejavnosti, ki jih upravljavec javnega letališča odda v izvajanje drugi organizaciji, ki je sama lahko imetnik dovoljenja za izvajanje zadevne dejavnosti (v skladu s 138. členom ZLet-1), ali pa dela na podlagi odobritve in pod nadzorom upravljavca javnega letališča. Takšne pogodbene aktivnosti lahko vključujejo:

- Vzdrževanje aerodroma in opreme;
- Izvajanje geodetskih meritev za aeronavtične podatke;
- storitve upravljanja ploščadi;
- usposabljanje;
- reševalne in gasilske storitve;
- načrtovanje letališča itd.

Tudi v primeru oddaje dejavnosti v izvajanje drugi organizaciji, je odgovornost za to dejavnost še vedno na upravljavcu javnega letališča (ki je nosilec dovoljenja za obratovanje aerodroma).

*Referenčna določba v Uredbi 139/2014/EU: ADR.OR.D.010
Implementacija ICAO SARP: /*

K 22. členu (varnostni programi in odbor za varnost na aerodromu)

Določajo se obveznosti upravljavca javnega letališča, da kot del sistema upravljanja vzpostavi varnostne programe v katerih opredeli aktivnosti, potrebne za zagotavljanje varnosti na aerodromu, predvsem v zvezi z izvajanjem operacij na manevrskih površinah in ploščadi. Izraz »varnost« v tem kontekstu pomeni varnost v smislu »safety« in se nanaša na zagotavljanje letalske varnosti ter splošne varnosti pri izvajanju operacij na letališču, da se preprečijo nesreče in incidenti. Ta člen ne obravnava vidika varovanja (»security«).

Velik del funkcij in nalog za zagotavljanje varnosti se izvaja v okviru odbora za varnost na aerodromu, ki ga na podlagi varnostnih programov vzpostavi upravljavec javnega letališča. Namen odbora je v zagotavljanju sodelovanja različnih subjektov (upravljavca javnega letališča ali njegovih posamezni služb ter drugih relevantnih organizacij) pri obravnavi varnostnih vprašanj. Določba je oblikovana na podlagi vsebine dela ADR.OR.D.027 k Uredbi 139/2014 ter priloženih sprejemljivih načinov usklajevanja, ki se s 24.5.2025 spreminjajo tako, da se podrobneje opredeljuje delovanje, naloge in sestava lokalne skupine za varnost vzletno-pristajalne steze in drugih odborov za varnost aerodromov. Zaradi manjše kompleksnosti slovenskih letališč, za katere bo veljal pravilnik, se določba v pravilniku (v primerjavi z določbo v Uredbi 139/2014) nekoliko poenostavlja, in sicer se predvideva vzpostavitev samo enega telesa, in sicer odbora za varnost na aerodromu, ki združuje naloge, funkcije in sestavo različnih teles, kot jih predvideva Uredba 139/2014/EU. Dodana je tudi možnost, da se poseben odbor ne vzpostavi, in sicer v primeru, ko upravljavec javnega letališča lahko doseže in zagotovi, da se v okviru že vzpostavljenih postopkov in organizacijske strukture upravljavca javnega letališča izvajajo vse naloge in funkcije ter izpolnjujejo zahteve, ki jih predvideva ta člen.

Seznam sodelujočih organizacij in služb v četrtem odstavku ter seznam nalog v petem odstavku ne izključuje dodatnih subjektov oziroma nalog, če je to v skladu z namenom tega člena.

*Referenčna določba v Uredbi 139/2014/EU: ADR.OR.D.027 + AMC
Implementacija ICAO SARP: /*

K 23. členu (usklajevanje varnostnih postopkov z drugimi organizacijami)

Zaradi celovitega zagotavljanja izpolnjevanja zahtev v zvezi z zagotavljanjem varnosti, je pomembno, da so varnostni postopki usklajeni med vsemi organizacijami in službami, ki izvajajo svoje dejavnosti na aerodromu. Pri tem ima ključno vlogo upravljavec javnega letališča kot nosilec dovoljenja za obratovanje aerodroma, ki mora zagotoviti, da v okviru svojega sistema upravljanja obravnava tudi vidik usklajevanja varnostnih postopkov z drugimi relevantnimi organizacijami. Te organizacije med drugim vključujejo operatorje zrakoplovov, izvajalce navigacijskih služb zračnega prometa, organizacije za vzdrževanje zrakoplovov, javne organe, ki izvajajo aktivnosti na območjih premikanja ter izvajalce služb za upravljanje ploščadi, storitev zemeljske oskrbe, storitev za osebe z omejeno mobilnostjo in drugih služb, če te niso organizirane v okviru upravljavca javnega letališča.

Nadalje pa upravljavec javnega letališča, kot subjekt, ki je v skladu z obratovalnim dovoljenjem odgovoren, da se vse dejavnosti na aerodromu izvajajo v skladu z veljavnimi zahtevami, tudi zagotavlja, da omenjene organizacije ustrezno izpolnjujejo te zahteve. To zagotavlja preko vzpostavljenih postopkov za spremljanje dejavnosti drugih organizacij ter preko izvajanja rednih presoj in preverjanja teh organizacij.

*Referenčna določba v Uredbi 139/2014/EU: ADR.OR.D.025
Implementacija ICAO SARP: /*

K 24. členu (obveznosti upravljavca javnega letališča – splošno)

Člen določa splošne določbe glede obveznosti upravljavca javnega letališča, in sicer obveznost upoštevanja veljavnih zahtev, podajanje informacij v zvezi z varnostjo zrakoplovov, zagotavljanje vizualnih in drugih pripomočkov za zagotavljanje varnih operacij zrakoplovov na aerodromu ter sprejem ukrepov v primeru, da na aerodromu ali njegovem delu pride do nevarnih razmer. Podrobneje so obveznosti sicer določene v nadaljnjih členih tega poglavja in nekaterih drugih členih pravilnika.

*Referenčna določba v Uredbi 139/2014/EU: ADR.OR.C.005
Implementacija ICAO SARP: 1.7.2*

K 25. členu (omogočanje dostopa pristojnim organom)

Določena je obveznost upravljavca javnega letališča, da pristojnim organom omogoči dostop do vseh virov informacij, ki se nanašajo na izvajanje dejavnosti ter do objektov, naprav in infrastrukture na aerodromu, z namenom preverjanja skladnosti z veljavnimi zahtevami in izvajanja nadzorov.

*Referenčna določba v Uredbi 139/2014/EU: ADR.OR.C.015
Implementacija ICAO SARP: /*

K 26. členu (izvedba varnostnih ukrepov)

V primeru, da agencija zazna težavo, ki ima vpliv na zagotavljanje varnosti, to zahteva takojšen odziv, v sklopu katerega agencija izdaja varnostne ukrepe, vključno z direktivami o varnosti. Upravljavec javnega letališča mora izvesti vse potrebne ukrepe, da zagotovi skladnost z omenjenimi varnostnimi ukrepi oziroma direktivami o varnosti.

*Referenčna določba v Uredbi 139/2014/EU: ADR.OR.C.025
Implementacija ICAO SARP: /*

K 27. členu (poročanje o dogodkih)

Ta člen opredeljuje obveznosti upravljavca javnega letališča v zvezi z obveznim in prostovoljnim poročanjem o dogodkih, povezanih z varnostjo («safety»). Upravljavec javnega letališča mora v okviru sistema upravljanja vzpostaviti in vzdrževati sistem poročanja o dogodkih, ki izpolnjuje zahteve Uredbe 376/2014/EU o poročanju, analizi in spremljanju dogodkov v civilnem letalstvu. Ne glede na to, da se pravilnik uporablja za letališča, ki niso certificirana v skladu s predpisi EU, pa se koncept poročanja o dogodkih v veliki meri ureja na enak način, kot ga predvideva ureditev v predpisih EU. To je smiselno, ker se na javnih letališčih lahko izvaja tudi mednarodni zračni promet (in prevoz) in imajo posledice morebitnih varnostnih dogodkov, zlasti pa nesreč in incidentov lahko tudi širši vpliv. Sistem poročanja o dogodkih mora biti opredeljen tudi v priročniku aerodroma.

*Referenčna določba v Uredbi 139/2014/EU: ADR.OR.C.030
Implementacija ICAO SARP: /*

K 28. členu (sistem poročanja o varnosti)

Sistem poročanja o varnosti za razliko od sistema poročanja o dogodkih obravnava tudi okoliščine ali situacije, povezane z varnostjo, ki ne predstavljajo nujno nesreče, incidenca ali drugega dogodka, za katerega je predvideno obvezno ali prostovoljno poročanje. Poročanje o varnosti se nanaša na najširši krog okoliščin, ki bi lahko imele vpliv na varnost na aerodromu. Upravljavec javnega letališča tudi za sistem poročanja o varnosti določi, v katerih situacijah je takšno poročanje obvezno (ne glede na zahteve glede obveznega poročanja v smislu Uredbe 376/2014/EU). Pri tem pa določi, da je poročanje obvezno najmanj v naslednjih primerih, ki so povezani z varnostjo:

- dogodke, za katere se zahteva obvezno poročanje v skladu z Uredbo 2018/1139/EU in Uredbo 376/2014/EU,
- dogodke, ki niso opredeljeni v Uredbi 376/2014/EU a so relevantni z vidika varnosti na aerodromu,
- vse druge informacije, za katere oseba, ki poroča oceni, da so pomembne ali predstavljajo potencialno tveganje za letalsko varnost,

Upravljavec javnega letališča sklene dogovore o poročanju z drugimi organizacijami. Te organizacije so sicer že v skladu s predpisom EU zavezane samostojno poročati agenciji o dogodkih, vendar pa je treba zagotoviti, da je upravljavec javnega letališča ustrezno obveščen o vseh dogodkih, relevantnih za zagotavljanje varnosti na aerodromu. Dogovor se torej sklene za namen prenosa informacij in ne zaradi poročanja samega.

Posebej mora sistem poročanja o varnosti obravnavati poročanje v zvezi z nevarnostmi, ki jih predstavljajo prostoživeče živali (npr. trki s pticami). Takšno poročanje mora biti vzpostavljeno ne glede na druge zahteve o poročanju tovrstnih dogodkov.

Ne glede na razlike pa se sistem poročanja o varnosti in sistem poročanja o dogodkih neločljivo dopolnjujeta, saj imata oba podoben cilj – zagotavljati in spodbujati varnost na aerodromu. Poročila v okviru sistema poročanja o varnosti lahko, glede na naravo okoliščine, nadalje vodijo tudi v pripravo poročil v okviru poročanja o dogodkih.

Pomembno pri tem je, da so v sistem poročanja o varnosti vključeni vsi relevantni subjekti, ki delujejo na aerodromu ter da sistem v čim večjem obsegu spodbuja prostovoljno poročanje, pri čemer je možno tudi anonimno poročanje. Poročila v sistemu poročanja o varnosti so za nadaljnji pregled in analizo dostopna samo pooblaščenemu osebju. Pri obravnavi varnostnih poročil se upoštevajo načela kulture pravičnosti. Sistem poročanja o varnosti naj bi bil tudi zasnovan kar se da preprosto (z vidika uporabnika, ki poroča), s čimer spodbuja poročanje v čim večji meri, omogočati pa mora tudi povratno informacijo uporabniku, ki je poročilo podal (razen, kadar je to anonimno) po opravljeni analizi.

Referenčna določba v Uredbi 139/2014/EU: ADR.OR.D.030

Implementacija ICAO SARP: /

K 29. členu (preprečevanje požara)

Člen določa obveznost upravljavca javnega letališča za vzpostavitev in izvajanje postopkov in ukrepov za preprečevanje požara. To vključuje prepoved kajenja in netenja odprtega ognja na območju premikanja, drugih operativnih območjih aerodroma in območjih aerodroma, na katerih se skladišči gorivo ali drug vnetljiv material. Izjemoma upravljavec javnega letališča lahko na območjih premikanja ali drugih operativnih območjih (ne pa tudi na območjih aerodroma, na katerem se skladišči gorivo ali drug vnetljiv material) odobri izvajanje aktivnosti, ki bi lahko predstavljale tveganja v zvezi s požarno varnostjo (npr. vzdrževanje). Za takšne primere morajo postopki, ki jih vzpostavi upravljavec javnega letališča vključevati ublažitvene ukrepe («mitigation measures»), za zmanjševanje tovrstnih tveganj.

Referenčna določba v Uredbi 139/2014/EU: ADR.OR.C.040

Implementacija ICAO SARP: /

K 30. členu (uživanje alkohola in drugih psihoaktivnih substanc)

Z namenom zagotavljanja varnosti na aerodromu mora upravljavec javnega letališča določiti pravila, s katerimi prepove uživanje alkohola in drugih substanc, ki vplivajo na psihofizične sposobnosti. Takšna pravila morajo veljati za vse osebe, ki izvaja ključne dejavnosti na aerodromu ter osebe brez spremstva, ki na območjih premikanja ali drugih operativnih območjih izvajajo druge dejavnosti. Pravila veljajo tako za osebe zaposlene neposredno pri upravljavcu javnega letališča kot za zaposlene v drugi organizaciji. Prepoved mora vključevati tako prepoved neposrednega uživanja alkohola in drugih substanc med delovnim časom, kot tudi prepoved opravljanja nalog pod vplivom teh substanc (kadar bi se te uživale izven delovnega časa, njihov učinek pa bi bil prisoten po prihodu osebe na delo).

*Referenčna določba v Uredbi 139/2014/EU: ADR.OR.C.045
Implementacija ICAO SARP: /*

K 31. členu (zagotavljanje kakovosti goriva)

Upravljavcu javnega letališča se nalaga odgovornost, da v okviru svojih pristojnosti izvaja ukrepe za zagotavljanje kakovosti goriva, ki je zrakoplovom na voljo na aerodromu. V ta namen mora imeti organizacija, ki izvaja dejavnost skladiščenja in točenja goriva vzpostavljene ustrezne postopke, ki zagotavljajo, da se gorivo skladišči in toči v zrakoplove na način, ki zagotavlja, da v nobeni fazi ne pride do onesnaženja goriva ali poslabšanja kakovosti goriva, do te mere, da gorivo ne zadošča več specifikacijam za uporabo v letalstvu. Ti postopki se nanašajo na vzdrževanje naprav in sredstev za shranjevanje in točenje ter njihovo označevanje, vzorčenje goriva ter manipulacijo z gorivi. Kadar se dejavnost v zvezi z zagotavljanjem goriva na aerodromu izvaja izven upravljavca javnega letališča (zunanja organizacija), mora upravljevec preveriti ali zadevna organizacija izpolnjuje zahteve.

*Referenčna določba v Uredbi 139/2014/EU: ADR.OPS.B.055
Implementacija ICAO SARP: /*

K 32. členu (varnost del na aerodromu)

Določajo se obveznosti upravljavca javnega letališča, ki se nanašajo na izvajanje del na aerodromu, predvsem v smislu zagotavljanja letalske varnosti. Upravljevec javnega letališča mora imeti vzpostavljen sistem načrtovanja, izvedbe in nadzora za izvajanje del na območjih premikanja. Tak sistem vsebuje vse potrebne naloge in aktivnosti upravljavca za zagotavljanje letalske varnosti ter vključuje načine, da se v načrtovanje del na aerodromu vključijo tudi vsi subjekti oziroma organizacije, ki jih izvedba posameznih del zadeva. Prav tako morajo biti vzpostavljeni postopki za ustrezno objavo omejitev in sprememb, ki se nanašajo na izvajanje operacij na aerodromu. Bistveno je, da dela na aerodromu ne vplivajo na varnost zrakoplovov ter da na drugi strani izvajanje operacij na aerodromu ne vpliva na varnost del.

*Referenčna določba v Uredbi 139/2014/EU: ADR.OPS.B.070
Implementacija ICAO SARP: /*

K 33. členu (spremljanje okolice aerodroma)

Upravljevec javnega letališča mora imeti postopke za spremljanje stanja in sprememb v okolici aerodroma, kot so območja omejene rabe, območja nadzorovane rabe in druga območja, povezana z aerodromom, z namenom zagotavljanja letalske varnosti. Na teh območjih je treba posebno pozornost namenjati oviram in njihovemu označevanju ter dejavnosti ljudi oziroma rabi zemljišč, in sicer z namenom zagotavljati, da so na teh območjih tveganja za letalsko varnost ustrezno obravnavana.

Obseg, naloge in odgovornosti za spremljanje morajo biti opredeljene v sodelovanju z ustreznimi navigacijskimi službami zračnega prometa, agencijo in morebitnimi drugimi relevantnimi organizacijami.

*Referenčna določba v Uredbi 139/2014/EU: ADR.OPS.B.075
Implementacija ICAO SARP: 5.3.1.1*

K 34. členu (izdajanje dovoljenj za voznike vozil)

Ta člen določa zahteve v zvezi z izdajo dovoljenja za vožnjo, ki je zahtevano za vožnjo vozila na katerem koli delu območja premikanja ali drugih operativnih območjih aerodroma. Druga operativna območja vključujejo območja na »zračni strani« (angl. »airside«) letališča, ki ne sodijo med območja premikanja in so lahko servisne ceste, povezovalne ceste med terminalom in ploščadjo, območja parkiranja vozil in opreme in podobno.

Dovoljenje za vožnjo se izda samo osebam, katerih delovne naloge vključujejo vožnjo vozil na omenjenih območjih, ne glede na vrsto nalog, ki jih opravljajo (operativne službe, vzdrževanje, varovanje, vzdrževanje zrakoplovov, itd.) in ne glede na organizacijo, pri kateri so zaposleni (upravljevec letališča, drugi organi, zasebne organizacije). Število oseb, ki jim je dovoljena vožnja po manevrskih površinah (še posebej vzletno-pristajalni stezi) mora biti čim bolj omejeno, s čimer se zmanjšajo tveganja dogodkov vdora na vzletno-pristajalno stezo (»runway incursion«).

Voznik mora biti s strani delodajalca usposobljen za upravljanje vseh vrst vozil, ki jih uporablja pri izvajanju svojih nalog in za katera mu je izdano dovoljenje za vožnjo. V primeru, ko voznika usposablja druga organizacija (ki ni upravljevec javnega letališča), mora ta organizacija upravljavcu pred izdajo

dovoljenja zagotoviti ustrezno dokumentacijo o izvedbi usposabljanja. Ko so vozniku po pridobitvi dovoljenja za vožnjo dodeljene nove naloge, ki vključujejo upravljanje druge vrste vozila, mora za to vozilo ponovno pridobiti dovoljenje in izpolnjevati vse predpisane pogoje.

Upravljavalec vzpostavi dva ločena programa usposabljanja za vožnjo za voznike, in sicer:

- splošni program usposabljanja za vožnjo, ki je namenjen voznikom, ki upravljajo vozila na ploščadi in drugih operativnih območjih aerodroma (manj rizična območja), in
- program usposabljanja za vožnjo po manevrskih površinah, ki poleg vsebin splošnega programa dodatno vključuje specifične vsebine, pomembne za samostojno vožnjo po manevrskih površinah, kot npr. komunikacija z enotami kontrole zračnega prometa in znanje jezika

Podrobnejša vsebina usposabljanj je opredeljena v AMC k delu ADR.OPS.B.024 Uredbe 139/2014/EU. Za voznike, ki izvajajo naloge na manevrskih površinah se posebej zahteva, da so usposobljeni za komunikacijo z enotami kontrole zračnega prometa in pri tem tudi izkažejo znanje jezika oziroma ustrezne frazeologije, ki se uporablja pri komunikaciji na manevrskih površinah. Podrobnejša vsebina tega dela usposabljanja je prav tako navedena v AMC.

Po pridobitvi dovoljenja se usposobljenost preverja v sklopu rednih obnovitvenih usposabljanj v skladu s 40. členom tega pravilnika

Šesti odstavek razmejuje zahtevo za pridobitev dovoljenja za vožnjo po tem pravilniku in licenco, ki se v skladu z zakonom zahteva za osebje, ki izvaja specifične naloge v zvezi z oskrbo zrakoplovov, potnikov in tovora na letališču in druge naloge, pomembne za varnost zračnega prometa. Poleg dovoljenja iz tega člena mora biti določeno osebje ustrezno licencirano v skladu s predpisom, ki ureja licenciranje letališkega strokovnega osebja.

*Referenčna določba v Uredbi 139/2014/EU: ADR.OPS.B.024
Implementacija ICAO SARP: 9.7.4*

K 35. členu (izdajanje dovoljenj za vozila)

Vsa vozila, ki se uporabljajo na območjih premikanja ali drugih operativnih območjih letališča, kar običajno pomeni vsa območja na t.i. zračni strani letališča (angl. »airside«), morajo imeti dovoljenje za vozilo, ki ga izda upravljavec javnega letališča. Dovoljenje se izda samo vozilom, ki se uporabljajo pri dejavnostih, povezanih z obratovanjem aerodroma, pri čemer naj bi bilo število izdanih dovoljenj in s tem število vozil, ki se uporabljajo na aerodromu (predvsem vozil na manevrskih površinah) čim manjše, kot je potrebno za izvajanje dejavnosti, saj se z zmanjšanjem števila vozil zmanjšujejo tudi tveganja za zagotavljanje varnosti.

Dovoljenja in pogoji za njihovo izdajo se ločijo glede na območja, na katerih se vozilo uporablja. Vozilom, ki se uporabljajo na manj kritičnih območjih (npr. ploščadi in druga operativna območja) se izda osnovno dovoljenje, ta vozila pa morajo biti v primernem stanju (vzdrževano, pripravljeno za uporabo, primerno za operacijo) in biti ustrezno označena za uporabo na teh območjih, kot je to določeno v 45. členu tega pravilnika. Vozila, ki se uporabljajo na manevrskih površinah oziroma tam, kjer se zahteva radijska komunikacija z enotami služb zračnega prometa, morajo pridobiti dovoljenje za ta območja in poleg osnovnih izpolnjevati tudi dodatne pogoje, kot so opremljenost z radijsko postajo oziroma radarskim odzivnikom, imeti morajo klicni znak, v kabini pa morajo biti na ustreznem mestu dostopne informacije o klicnem znaku in radijskih frekvencah ter nameščena karta manevrskih površin.

Klicni znak mora določiti upravljavec javnega letališča v sodelovanju s službami zračnega prometa za vsako vozilo, ki ima nameščeno radijsko postajo in se uporablja na manevrskih površinah in morebitnih drugih površinah, za katere je dogovorjena uporaba radijske komunikacije. Klicni znak mora biti določen tako, da ne povzroča zmede pri komunikaciji, kar je sicer eden izmed pomembnih vzrokov za vdore na vzletno-pristajalno stezo (»runway incursion«). Izogibati se je treba določitvi podobnih znakov, kot jih imajo druga vozila in še posebno takšnim, ki jih uporabljajo operatorji zrakoplovov (letalske družbe), ki običajno izvajajo operacije na aerodromu. Pri določitvi klicnih znakov se uporabljajo edinstvena imena in številke za vsako vozilo ter pozivni znaki, ki ustrezajo funkciji vozila (npr. »gasilci«, »operations«, »snežna«, »vzdrževanje« in podobno).

V primerih, ko morajo na operativna območja aerodroma zaradi različnih razlogov dostopati vozila, ki nimajo dovoljenja za vozila ali pa imajo izdano dovoljenje, ki jim ne omogoča dostopa do določenih območij (npr. manevrskih površin), upravljavec javnega letališča določi in izvaja postopke za začasen dostop takšnim vozilom, ki zagotavlja da ta vozila spremlja drugo vozilo, ki ima ustrezno dovoljenje in izpolnjuje predpisane pogoje za dostop do posameznih operativnih območij. Ti postopki vključujejo

komunikacijo med spremljanim vozilom in vozilom, ki ga spremlja, postopke hkratnega spremljanja več vozil (konvoj) ter pogoje in postopke za spremljanje na manevrskih površinah. Obstajata dve vrsti dovoljenj za začasni dostop, in sicer:

a) občasni dostop na manevrske ali druge površine, na katerih se zahteva uporaba radijske komunikacije ali radarskega odzivnika, vozilom, ki imajo izdano (osnovno) dovoljenje, vendar pa niso opremljena z radijsko postajo oziroma radarskim odzivnikom in zato ne morejo samostojno dostopati na ta območja. V teh primerih mora takšno vozilo spremljati drugo vozilo, ki izpolnjuje vse pogoje za dostop do teh območij, poleg tega pa na aerodromu ne smejo biti v uporabi postopki za operacije pri zmanjšani vidljivosti, če se vozilo uporablja na manevrskih površinah. V primeru pogoste potrebe za dostop do manevrskih površin za vozila, ki nimajo radijske postaje, upravljavec javnega letališča po možnosti takšno vozilo ustrezno opremi in izda dovoljenje za samostojen dostop do teh območij.

b) začasen dostop za vozila, ki nimajo dovoljenja za vozila in s tem niso avtorizirana za uporabo na aerodromu, npr. vozila zunanjih izvajalcev za potrebe dostave, vzdrževanja, prevoza pacientov in podobno. Takšna vozila morajo biti (običajno pred vstopom na zračno stran letališča) vizualno pregledana, da se ugotovi ali njihovo stanje ne kaže očitnih pomanjkljivosti (npr. poškodbe, puščanje tekočin, slabo stanje pnevmatik), ki bi lahko vplivalo na varnost na operativnih območjih letališča. Poleg tega jih mora spremljati drugo vozilo, ki izpolnjuje predpisane pogoje iz prvega odstavka tega člena, vključno s pogoji za dostop na manevrske površine, kadar spremljano vozilo dostopa na manevrske površine.

*Referenčna določba v Uredbi 139/2014/EU: ADR.OPS.B.026
Implementacija ICAO SARP: /*

K 36. členu (zahteve glede objektov in območij)

Člen določa obveznost upravljavca javnega letališča, da osebju zagotovi primerne in ustrezne objekte, opremo in podatke, ki omogočajo izvajanje nalog in služb v skladu s predpisanimi zahtevami. To vključuje med drugim:

- ustrezne pisarne, delovne prostore in pisarniško opremo;
- osebno zaščitno opremo za osebje;
- opremo in naprave, potrebne za preverjanje ustreznosti aerodroma in njegovih objektov, kot so razne merilne naprave in podobno,
- omogočanje dostopa do podatkov, ki so potrebni za učinkovito izvajanje sistema upravljanja varnosti in spremljanje skladnosti.

Enako velja tudi v primeru osebja, zaposlenega pri drugi organizaciji, ki so ji bile posamezne službe oddane v izvajanje. Pri tem se obveznost upravljavca javnega letališča razume na način, da sam priskrbi sredstva, ki so v njegovi pristojnosti (npr. dostop do podatkov ali pa prostore), medtem ko nekatera sredstva, potrebna za izvajanje nalog (npr. osebna zaščitna oprema, potrošni material, naprave in podobno) zagotovi druga organizacija oziroma se zagotovijo v skladu z medsebojnimi dogovori.

Upravljavec javnega letališča določi tudi ustrezna območja na aerodromu, ki se uporabljajo za skladiščenje nevarnega blaga, ki se prevaža prek aerodroma. Ta območja so na primer posebej določeni objekti za manipulacijo s tovorom, ki vsebuje nevarno blago, posebna (odprta) območja na ploščadi ali drugih površinah za skladiščenje ali manipulacijo s tovrstnim blagom, lahko pa tudi posebej določena parkirna mesta, na katerih se izvaja oskrba zrakoplovov, ki prevažajo nevarno blago. Takšen objekt mora zagotavljati ustrezno ločevanje nevarnega blaga v skladu mednarodnimi standardi in priporočenimi praksami in zagotavljati, da se preprečijo poškodbe nevarnega blaga.

*Referenčna določba v Uredbi 139/2014/EU: ADR.OR.D.020
Implementacija ICAO SARP: /*

K 37. členu (prenehanje obratovanja aerodroma)

Določene so zahteve v primeru, ko upravljavec javnega letališča namerava prenehati obratovanje aerodroma. Ob prenehanju obratovanja aerodroma je pomembno, da se informacija o tem čim prej sporoči agenciji in izvajalcu AIS, da se zagotovi ustrezna objava spremembe v aeronavtičnih publikacijah in elektronskih sistemih (npr. AIP, AIRAC) ter da se na aerodromu izvedejo potrebni ukrepi, ki preprečujejo nenamerno uporabo aerodroma z zrakoplovi. To vključuje namestitvev predpisanih oznak za zaporo vzletno-pristajalne steze.

*Referenčna določba v Uredbi 139/2014/EU: ADR.OR.B.065
Implementacija ICAO SARP: /*

K 38. členu (tehnične specifikacije)

Priloga 14 k Čikaški konvenciji v več poglavjih določa standarde in priporočene prakse (SARP), ki se nanašajo na tehnične specifikacije aerodroma, in sicer predvsem v naslednjih poglavjih:

- Poglavlje 3 z naslovom »Physical characteristics«;
- Poglavlje 4 z naslovom »Obstacle restriction and removal«;
- Poglavlje 5 z naslovom »Visual aids for navigation«;
- Poglavlje 6 z naslovom »Visual aids for denoting obstacles«;
- Poglavlje 7 z naslovom »Visual aids for denoting restricted use areas«;
- Poglavlje 8 z naslovom »Electrical systems«.

Gre za obsežna poglavja, ki vključujejo zelo specifične, tehnične zahteve. Na ravni EU so za letališča, certificirana v skladu s predpisi EU te zahteve ICAO implementirane v dokumentu Certifikacijske specifikacije CS ADR-DSN, ki jih je izdala Evropska agencija za varnost v letalstvu (EASA).

Čeprav se ta pravilnik uporablja za javna letališča, ki se ne certificirajo v skladu s predpisi EU, pa morajo ta javna letališča izpolnjevati enake zahteve iz Priloge 14, zato je smiselno, da se za tehnične specifikacije na teh aerodromih predpiše neposredna uporaba zadnje verzije Certifikacijskih specifikacij EASA (CS ADR-DSN). Dokument CS ADR-DSN vsebuje mehanizem, da se za posamezni aerodrom uporabljajo tehnične specifikacije, ki so sorazmerne kompleksnosti aerodroma, in sicer preko uporabe zahtev, relevantnih za posamezno referenčno kodo aerodroma.

V primeru odstopanj od posameznih tehničnih specifikacij, se ta odstopanja obravnavajo v skladu z določbami 4. člena tega pravilnika.

Referenčna določba v Uredbi 139/2014/EU: /

Implementacija ICAO SARP: vsi standardi in priporočene prakse, ki se nanašajo na tehnične specifikacije in so na ravni EU implementirane v CS ADR-DSN)

K 39. členu (osebje upravljavca javnega letališča)

Določene so splošne zahteve upravljavca javnega letališča v zvezi z zagotavljanjem ustreznega števila usposobljenega osebja na vseh ravneh v organizaciji, kar omogoča učinkovito izvajanje nalog in dejavnosti, skladno z zahtevami.

Hierarhično najvišja funkcija upravljavca javnega letališča je odgovorni vodja aerodroma (angl. »accountable manager«), ki je odgovoren za vzpostavitev in vzdrževanje učinkovitega sistema upravljanja v najširšem smislu. To vključuje zagotavljanje vseh potrebnih virov za obratovanje aerodroma, vzpostavitev in izvajanje sistema upravljanja varnosti, in zagotavljanje skladnosti s predpisanimi zahtevami. Podrobneje so naloge in pogoji za opravljanje te funkcije opredeljeni tudi v AMC1 k delu ADR.OR.D.015(a) Uredbe 139/2014/EU.

Nadalje mora upravljavec javnega letališča imenovati osebo ali osebe, odgovorne za upravljanje in nadzor operativnih služb na aerodromu ter vzdrževanja. Informacije o odgovornih osebah, imenovanih na te funkcije se vključi tudi v priročniku aerodroma. Ob upoštevanju kompleksnosti organizacije, je za več funkcij lahko imenovana ista oseba (npr. odgovorni vodja aerodroma je lahko tudi odgovorna oseba za vodenje operativnih služb, ali pa vodenje operativnih služb in vzdrževanja izvaja ista oseba), vendar mora ta oseba imeti kompetence, ki ustrezajo vsem funkcijam, na katere je imenovanja.

Upravljavec aerodroma imenuje tudi osebo, odgovorno za izvajanje sistema upravljanja varnosti (SMS) na aerodromu (angl. »safety manager«). Naloge vključujejo npr. upravljanje varnostnih tveganj, spremljanje izvajanja sistema upravljanja varnosti, upravljanje sistema poročanja o varnosti, priprava poročil o varnosti, upravljanje dokumentacije v zvezi z varnostjo, zagotavljanje usposabljanj na področju varnosti, preiskovanje varnostnih dogodkov. Pomembno je, da je ta funkcija ločena in neodvisna od ostalih vodilnih funkcij na aerodromu. V manj kompleksnih organizacijah je sicer dopustno, da to funkcijo izjemoma izvaja npr. odgovorni vodja neposredno ali oseba, imenovana za vodenje operativnih ali vzdrževalnih služb, ali druga vodilna oseba, če ima ustrezne kompetence s področja varnosti, vendar mora biti pri tem še vedno zagotovljena neodvisnost izvajanja te funkcije.

Upravljavec javnega letališča mora za izvajanje vseh nalog in operacij na aerodromu v skladu z zahtevami, zagotoviti dovolj primerno usposobljenega kadra. To se nanaša primarno na izvajanje operativnih nalog, ne izključuje pa ostalih funkcij na aerodromu. V priročniku aerodroma mora upravljavec javnega letališča opredeliti potrebe in zahtevane kvalifikacije v zvezi z osebjem aerodroma,

da bi se lahko zagotavljalo učinkovito izvajanje predvidenih nalog. Pri tem se ustrezna usposobljenost lahko nanaša na formalne pogoje (npr. izobrazba), opravljena zahtevana usposabljanja, izkušnje, znanja, sposobnosti, kompetence in druge zahteve, če so te določene v skladu z nacionalno ali EU zakonodajo, ki so potrebne za učinkovito izvajanje nalog na posameznem delovnem mestu.

*Referenčna določba v Uredbi 139/2014/EU: ADR.OR.D.015
Implementacija ICAO SARP:*

K 40. členu (usposabljanja in preverjanja strokovnosti osebja)

Namen programa usposabljanja je zagotoviti začetno in stalno usposobljenost osebja upravljavca javnega letališča in drugih organizacij, za opravljanje njegovih nalog, ne glede na njegovo raven v organizaciji. To je treba doseči tako, da se vsaki osebi zagotovi začetno, periodično in po potrebi osvežitveno usposabljanje (zaradi odsotnosti z dela) ter drugo priložnostno usposabljanje (npr. zaradi načrtovane/izvedene spremembe sistema aerodroma itd.), ki je pomembno za njeno funkcijo in naloge. Ena od metod za doseg tega je opredelitev nalog zaposlenih in zagotovitev, da vsak od njih prejme usposabljanje, ki ustreza tem nalogam. Na primer, zaposleni, katerega naloge vključujejo vožnjo, bi moral opraviti ustrezno usposabljanje za vožnjo (odvisno od območja aerodroma, ki ga bo upravljal med opravljanjem svojih nalog). Poleg tega, če naloge te osebe vključujejo tudi izvajanje pregledov območij premikanja, bi moral načrt usposabljanja za tega zaposlenega vključevati tudi ustrezno usposabljanje za to območje.

Vso osebje upravljavca javnega letališča in drugih organizacij, vključeno v izvajanje operativnih nalog na aerodromu, vzdrževanje in upravljanje, mora biti ustrezno usposobljeno ter svojo usposobljenost izkazati v obliki preverjanja strokovnosti. Program usposabljanja vključuje osebje, ne glede na njihovo funkcijo in položaj v organizaciji, ki:

- Je vključeno v obratovanje, vzdrževanje in upravljanje aerodroma (npr. nadzorniki, vodje, vodstvo aerodroma, odgovorni vodja aerodroma), in
- osebje, ki brez spremstva izvaja naloge na območjih premikanja in drugih operativnih območjih aerodroma (večinoma operativno osebje)

Upravljevec javnega letališča za svoje osebje vzpostavi in izvaja takšna usposabljanja in preverjanja strokovnosti sam, za osebje drugih organizacij pa upravljavec zagotovi, da je to osebje prav tako ustrezno usposobljeno in preverjeno v okviru teh organizacij.

Program usposabljanja mora vključevati področje sistema upravljanja varnosti (SMS) glede na funkcijo in položaj posameznega osebja v organizaciji. Obseg in področja usposabljanja so prilagojena funkcijam in nalogam osebja. Pomembno je tudi, da usposabljanje vsem udeležencem omogoča razumevanje soodvisnosti med različnimi funkcijami in akterji v okolju aerodroma ter kako je njihovo delo povezano s funkcijami in delom drugega osebja in organizacij, tako da pridobijo širše razumevanje njihove delovanja aerodroma.

V okviru usposabljanj se izvajajo tudi preverjanja strokovnosti osebja, katerih namen je ugotoviti, ali je posameznik sposoben zadovoljivo opravljati naloge v skladu z veljavnimi zahtevami in vsebino priložnika aerodroma, ki se nanašajo na njegove naloge. S preverjanjem strokovnosti osebja je treba zlasti ugotoviti, kako posameznik opravlja naloge, ki so mu dodeljene. Cilj preverjanja strokovnosti osebja drugih organizacij, ki delujejo ali zagotavljajo storitve na aerodromu, bi moral biti ocena uspešnosti posameznika glede na veljavne operativne postopke in zahteve. Preverjanje strokovnosti se lahko izvaja v krajših časovnih presledkih, na primer po nekem dogodku ali za zagotovitev, da je oseba sposobna v praksi uporabljati znanje, pridobljeno s posodobljenim usposabljanjem.

Usposabljanja in preverjanja strokovnosti morajo izvajati ustrezno usposobljeni inštruktorji in ocenjevalci upravljavca javnega letališča oziroma druge organizacije, lahko pa so tudi zunanji izvajalci. Ne glede na izbrano rešitev je upravljavec javnega letališča odgovoren za pravilno izvajanje programa usposabljanja in programa preverjanja strokovnosti na dosleden način ter v skladu z ustreznimi postopki.

Za vsakega zaposlenega, vključno z vodstvom, je treba pripraviti dokumentacijo o usposabljanju in vzpostaviti sistem za pomoč pri ugotavljanju in spremljanju zahtev za usposabljanje zaposlenih ter preverjanju, ali je osebje opravilo zahtevano/načrtovano usposabljanje. Upravljevec javnega letališča v skladu s sistemom upravljanja in hrambe dokumentacije iz 7. člena tega pravilnika hrani tudi relevantno dokumentacijo o zaposlitvi osebja in njihovem usposabljanju in preverjanju strokovnosti. Hranijo se podatki o začetku/koncu zaposlitve, funkciji, delovnih izkušnjah, področju dela, kvalifikacijah,

usposabljanju in preverjanju usposabljanja. Podatki o usposabljanju posameznih oseb vključujejo ime osebe, datum, kraj in čas usposabljanja, ime organizacije, ki je izvedla usposabljanje, vsebine usposabljanja, rezultat preverjanja in ime ter podpis inštruktorja/ocenjevalca.

Poleg tega se hrani tudi dokumentacija o izvedenih usposabljanjih, ki vključuje podatke o vrsti in področju izvedenega usposabljanja, seznam udeležencev, datum in trajanje usposabljanja in imena inštruktorjev in ocenjevalcev.

Referenčna določba v Uredbi 139/2014/EU: ADR.OR.D.015

Implementacija ICAO SARP: 2.9.4. - posredno

K 41. členu (znanje jezika)

Določene so zahteve glede znanja jezika ter dokazovanje le-tega za osebe, ki upravljajo z vozili oziroma se gibajo po manevrskih površinah aerodroma. Gibanje po manevrskih površinah aerodroma zahteva vzdrževanje stalne komunikacije s službami zračnega prometa, pri čemer se uporablja specifična frazeologija, v nekaterih primerih pa tudi komunikacija v angleškem jeziku.

Namen zahteve po znanju jezika je zagotoviti, da omenjene osebe lahko izvajajo učinkovito govorno komunikacijo in razumejo jezik, ki se uporablja v letalski radiotelefoni. Ocenjevanje jezikovnih kompetenc mora biti zasnovano tako, da odraža vrsto opravljenih nalog, ki jih oseba izvaja, vendar s posebnim poudarkom na znanju jezika in ne na poznavanju operativnih postopkov. Pri ocenjevanju je treba ugotoviti, ali je kandidat sposoben:

- učinkovito komunicirati z uporabo standardne radiotelefonske frazeologije;
- posredovati in razumeti sporočila v preprostem jeziku v običajnih in neobičajnih situacijah ki zahtevajo odstopanje od standardne radiotelefonske frazeologije; in
- se spopasti z nepričakovanim razpletom dogodkov in rešiti očitne nesporazume.

Za vse osebe, ki se gibajo po manevrskih površinah aerodroma se zahteva znanje jezika vsaj na operativni ravni (Nivo 4). Pri tem se uporablja preglednica z lestvico za ocenjevanje znanja jezika iz Priloge 1 k temu pravilniku. Preglednica je standardizirana in se na enak način uporablja pri ocenjevanju tudi na drugih področjih civilnega letalstva, kjer se zahteva znanje jezika (npr. pri ocenjevanju znanja jezika pri kontrolorjih zračnega prometa).

Znanje jezika se dokaže s potrdilom, ki ga izda organizacija, ki je opravila ocenjevanje. Znanje jezika se lahko dokaže tudi v sklopu siceršnjega preverjanja strokovnosti osebja, za tisto osebje, pri katerem se zahteva znanje jezika. Znanje jezika se nato preverja v določenih časovnih intervalih, razen, če je izkazana najvišja (strokovna) raven znanja jezika.

Rutinska raba jezika s frazeologijo, standardnimi postopki in omejenimi socialnimi stiki ohranja le omejeno osnovno rabo jezika, ki je lahko neustrezna za obvladovanje nepričakovanih in neobičajnih situacij. Jezikovno znanje se sčasoma hitro izgublja; nižja kot je začetna raven, hitreje se izgublja, zato je pomembno, da se osebje tudi nadalje usposablja za uporabo jezika. Prav tako pa se jezikovno in sporazumevalno znanje, tudi v maternem jeziku, pod stresom močno poslabša; zato je priporočljivo udeležiti se razpoložljivega jezikovnega usposabljanja.

Referenčna določba v Uredbi 139/2014/EU: ADR.OPS.B.029

Implementacija ICAO SARP: /

K 42. členu (predaja aktivnosti – zagotavljanje operativnih informacij)

Za zagotavljanje nemotenega in varnega izvajanja operativnih aktivnosti je pri operacijah na dnevni bazi pomembno, da se ob predaji nalog in aktivnosti med osebjem zagotovi ustrezen prenos informacij (primopredaja). Člen določa zahtevo, da ima upravljavec javnega letališča za osebje, vključeno v operativne aktivnosti in vzdrževanje predpisane postopke, ki urejajo takšne primopredajne aktivnosti med osebjem, in sicer za različne situacije. Te situacije so npr. menjava izmen, prenos naloge med različnimi osebami znotraj iste izmene, prenos med različnimi funkcijami oziroma službami, prenos med izmenami, kadar bi se neka aktivnost nepričakovano podaljšala in podobno. Zagotovljen mora biti ustrezen čas za pripravo na izvajanje nalog, tako za osebje, ki nalogo prevzema, kot osebje, ki nalogo predaja.

Primopredaja nalog se lahko izvede v obliki kratkega informativnega sestanka (angl. »briefing«) med osebo, ki nalogo prevzema in osebo, ki nalogo predaja. Potekati mora na način, ki omogoča učinkovito dvosmerno komunikacijo med odhajajočim in prihajajočim osebjem, med katero se lahko posredujejo

vse informacije, pomembne za konkretno nalogo. Kadar med osebjem ni neposrednega stika ob predaji nalog (npr. kadar izvedba naloge ne zahteva fizične prisotnosti ali kadar je delovni čas na aerodromu prekinjen), se predaja nalog lahko izvede v pisni obliki (npr. poročilo). Pri primopredaji delovnih nalog, ki se izvajajo na manevrskih površinah aerodroma, mora informiranje voznikov in drugega operativnega osebja vključevati vsaj informacijo o uporabi postopkov pri zmanjšani vidljivosti, stanje luči na mestu čakanja pred vzletno-pristajalno stezo (angl. »stop-bars«), informacije glede območij del na manevrskih površinah in pomembne informacije glede steze.

Glede na to, da lahko spremembe operativnih pogojev na aerodromu vplivajo na vse osebje, ki deluje na območjih premikanja, je treba zagotoviti, da so osebju drugih organizacij, ki deluje ali opravlja službe na aerodromu prav tako na voljo potrebne operativne informacije. Zato mora upravljavec javnega letališča tem organizacijam zagotoviti tovrstne informacije, da jih te lahko posredujejo svojemu osebju. Pomembno je, da se informacije zagotavljajo sproti in, da so aktualne ter da prenos informacij poteka na vnaprej dogovorjen način. Takšne informacije lahko vključujejo spremembe pogojev obratovanja na letališki ploščadi (npr. zaradi del ali dogodkov) ali na manevrskih površinah ali drugih objektih na aerodromu.

Referenčna določba v Uredbi 139/2014/EU: ADR.OPS.B.003
Implementacija ICAO SARP: /

K 43. členu (komunikacija na manevrskih površinah)

Določa se zahteva, da vsa vozila (pa tudi pešci), ki izvajajo operacije na manevrskih površinah aerodroma uporabljajo radijsko komunikacijo, v skladu s pravili, določenimi v oddelku 14 Priloge k Izvedbeni uredbi 923/2012/EU, ki določa skupna pravila zračnega prometa in operativne določbe v zvezi z navigacijskimi službami in postopki zračnega prometa. V ta namen upravljavec javnega letališča pripravi komunikacijske postopke, ki jih uskladi s službami ATS. Ti postopki vključujejo frekvence in jezik, ki se uporablja, podrobnejše postopke komunikacije med vozili in pešci na manevrskih površinah in enoto ATS, ter postopke sporočanja pomembnejših informacij o aerodromu, ki se sporočajo z uporabo radijske komunikacije.

Z uporabo radijske komunikacije se izboljšuje tudi situacijsko zavedanje voznikov vozil, ki se nahajajo na manevrskih površinah aerodroma, kar je pomembno zaradi tega, ker lahko vpliva tudi na situacijsko ozaveščenost in sprejemanje odločitev osebja služb zračnega prometa in letalskih posadk. Situacijsko zavedanje se izboljša z izvajanjem komunikacij na skupni frekvenci in v istem jeziku, kadar je to mogoče.

Določijo se tudi postopki v primeru odpovedi radijske komunikacije. Ti vključujejo uporabo posebnih svetlobnih signalov, ki jih oddaja aerodromski kontrolni stolp in uporabo drugih komunikacijskih sredstev. V izrednih situacijah se lahko za signaliziranje uporabi tudi sistem razsvetljave na vzletno-pristajalni stezi ali na voznih stezah. Pomembno je, da postopki obravnavajo primere, ko je zaradi pogojev zmanjšane vidljivosti uporaba svetlobnih signalov neučinkovita, saj jih voznik ali pešec, ki se nahaja na manevrski površini, ne more videti. V dogovoru z izvajalcem služb zračnega prometa se za govorno komunikacijo lahko uporabljajo tudi drugi oziroma dodatni načini, kot je npr. uporaba mobilnega telefona. Postopki morajo v tem primeru vključevati tudi praktične podrobnosti glede uporabe takšnih alternativnih načinov komunikacije (npr. uporabljene telefonske številke), pa tudi vrstni red uporabe dogovorjenih rešitev.

Referenčna določba v Uredbi 139/2014/EU: ADR.OPS.B.031
Implementacija ICAO SARP: /

K 44. členu (operacije z vozili)

Določena so pravila za izvajanje operacije z vozili na manevrskih površinah in drugih operativnih površinah aerodroma. Določena so splošna pravila, pravila glede upoštevanja prednosti ter zahteve v zvezi s komunikacijo z enotami ATS, ki jih morajo upoštevati vozniki vozil.

Glede komunikacije ta člen določa predvsem obveznosti voznikov vozil glede vzpostavitve in ohranjanja komunikacije, medtem ko so zahteve glede samih postopkov komunikacije določeni v 43. členu tega pravilnika.

Izrecno je določeno, da voznik vozila na vseh območjih premikanja in drugih operativnih območjih aerodroma med upravljanjem vozila ne opravlja motečih dejavnosti ali dejavnosti, ki odvrtajo pozornost od vožnje. S tem so mišljene aktivnosti, ki niso nujno potrebne pri upravljanju vozila oziroma izvedbi naloge, in lahko negativno vplivajo na pozornost, situacijsko ozaveščenost in ravnanje voznika.

Takšne dejavnosti in aktivnosti so npr. uporaba mobilnega telefona ali drugih naprav, poslušanje glasbe ali uporaba drugih medijev, ne nujni pogovori z drugimi osebami, prisotnimi v vozilu, izvajanje aktivnosti, ki zahtevajo znižanje glasnosti radijske postaje za komunikacijo in podobno.

Določene so tudi zahteve v zvezi s spremljanjem vozil in parkiranjem, prav tako pa je določena obveznost upravljavca javnega letališča za določitev in izvajanje postopkov, ki zagotavljajo, da se operacije z vozili izvajajo v skladu s tem členom.

Referenčna določba v Uredbi 139/2014/EU: ADR.OPS.B.027

Implementacija ICAO SARP: 9.5.5, 9.5.6, 9.7.1, 9.7.2, 9.7.3, 9.7.4, 9.7.5

K 45. členu (označevanje in osvetlitev vozil in sredstev)

Ta člen določa zahteve v zvezi z označevanjem in osvetlitvijo vozil in drugih premičnih sredstev, ki se uporabljajo na območjih premikanja. Ti objekti, predvsem, kadar se nahajajo na manevrskih površinah, predstavljajo oviro, zato morajo zaradi boljše vidnosti ustrezno označena, pri uporabi ponoči ali v razmerah zmanjšane vidljivosti pa tudi osvetljena.

Izraz »druga premična sredstva« zajema vso premično opremo, kot so potniške stopnice, generatorji in drugo podobno opremo, ki se ne napaja sama in katere prisotnost je potrebna na letališki ploščadi za oskrbo zrakoplovov na tleh. Zajema tudi predmete z zmanjšano mobilnostjo, kot so aviomostovi, ki so pritrjeni na stavbo terminala. Poleg tega zajema tudi vso drugo mobilno opremo za posebne namene, ki se lahko uporablja na manevrskih površinah.

Vozila in druga sredstva, če se ta uporabljajo izključno na ploščadi, se lahko izvzamejo iz teh zahtev. O tem se odloči upravljavec javnega letališča.

Referenčna določba v Uredbi 139/2014/EU: ADR.OPS.B.080

Implementacija ICAO SARP: 6.1.1.1, 6.2.2.1, 6.2.2.2, 6.2.2.3, 6.2.2.4, 6.2.2.5, 6.2.2.6, 6.2.2.7, 6.2.2.8

K 46. členu (sistem za vodenje in nadzor gibanja po površini)

Določene so zahteve v zvezi s sistemom za vodenje in nadzor gibanja po površini (angl. »Surface Movement Guidance and Control System) oziroma SMGCS.

SMGCS je ustrezna kombinacija vizualnih pripomočkov, nevizualnih pripomočkov, postopkov in nadzora ter informacijske opreme. Sistem lahko obsega od zelo preprostega sistema na majhnih aerodromih, z majhno gostoto zračnega prometa, ki delujejo v pogojih dobre vidljivosti, do kompleksnih sistemov, ki so potrebni na velikih aerodromih z veliko gostoto zračnega prometa, ki delujejo v pogojih slabe vidljivosti. Sistem izbran za posamezni aerodrom mora ustrezati operativnemu okolju, v katerem aerodrom deluje.

Upravljavec javnega letališča se glede izvajanja postopkov in načrtovanja sistema SMGCS posvetuje z izvajalcem ATS.

Referenčna določba v Uredbi 139/2014/EU: ADR.OPS.B.030

Implementacija ICAO SARP: 9.8.1, 9.8.2, 9.8.3, 9.8.4, 9.8.5

K 47. členu (vleka zrakoplovov)

Določa se zahteva, da mora upravljavec javnega letališča vzpostaviti in izvajati postopke za varno izvajanje vleke zrakoplovov, prav tako pa mora določiti poti, ki se uporabljajo med vleko zrakoplovov po območjih premikanja na aerodromu. Pri pripravi teh postopkov se upravljavec javnega letališča uskladi oziroma posvetuje z izvajalcem ATS, ki ima pristojnost na konkretnem območju premikanja (npr. ploščadi ali manevrskih površinah aerodroma) ali enoto služb upravljanja ploščadi, če sta različni. Postopki morajo vključevati najmanj elemente, naštetih v drugem odstavku, lahko pa tudi druge postopke, kakor je ustrezno glede na značilnosti aerodroma in njegovih operacij.

Pomembno je, da pri določitvi poti, ki se na aerodromu uporabljajo med vleko, upravljavec javnega letališča upošteva značilnosti posameznih tipov zrakoplovov (npr. razpon kril, širina podvozja in podobno) in značilnosti aerodroma (npr. širina voznih stez, voznih stez na ploščadi, ovir, ipd.) ter medsebojne kompatibilnosti. S tem se zmanjšajo varnostna tveganja pri vleki zrakoplovov (npr. premajhni odmiki od ovir, neustreznost površin glede na tip zrakoplova). Ne glede na to, katera pot se

uporabi ob vsakokratni situaciji med vleko zrakoplova, pa mora pot vleke vedno ustrezati tipu zrakoplova na način, da je zagotovljena varnost operacije.

*Referenčna določba v Uredbi 139/2014/EU: ADR.OPS.B.028
Implementacija ICAO SARP: /*

K 48. členu (nočne operacije)

Kadar se na aerodromu izvajajo operacije v nočnem času oziroma je obratovalni čas aerodroma določen v nočnem času, mora upravljavec javnega letališča zagotoviti ustrezne postopke in sredstva za varno izvajanje teh operacij. Postopki in dostopnost ter uporaba teh sredstev se uskladijo z izvajalcem ATS na aerodromu.

Sredstva, namenjena operacijam v nočnem času običajno pomenijo vizualne pripomočke, torej kazalnike in signalne naprave, oznake, luči, signale in označevalnike ali njihove kombinacije, ki so posebej namenjeni ali prilagojeni za uporabo v nočnem času. Lahko so to tudi drugi objekti ali naprave, namenjeni nočnim operacijam. Ta sredstva morajo ustrezati zahtevam iz tehničnih specifikacij CS ADR-DSN, katerih uporaba je predpisana v 38. členu tega pravilnika ter morajo biti ustrezno nameščena, delujoča in vzdrževana, da zagotavljajo varno izvajanje operacij v nočnem času.

Referenčna določba v Uredbi 139/2014/EU: ADR.OPS.B.040

Implementacija ICAO SARP: ni posebnega SARP glede nočnih operacij, se pa delno nanašajo na nočne operacije posamezne tehnične specifikacije. Te se implementirajo skozi uporabo tehničnih specifikacij CS ADR-DSN

K 49. členu (operacije v zimskih razmerah)

Kadar se pričakuje, da bo aerodrom obratoval v zimskih razmerah, mora upravljavec javnega letališča zagotoviti ustrezna sredstva in postopke za varno izvajanje operacij v takšnih razmerah. Pri tem ne gre zgolj za situacijo, ko so na aerodromu že prisotne zimske razmere, pač pa se obratovanje v zimskih razmerah upravičeno pričakuje že, če se predvideva obratovanje aerodroma (npr. glede na obratovalni čas) v mesecih, ko se na določenem območju običajno pričakujejo snežne padavine ali nizke temperature. Ne glede na to, pa je priporočljivo, da se tudi na letališčih, ki se sicer nahajajo na območjih, na katerih tudi v najhladnejših mesecih leta običajno ni pričakovati zimskih razmer, predvidijo vsaj osnovni ukrepi v zvezi z obratovanjem aerodroma, če bi do takšnih razmer prišlo.

Načrt za izvajanje operacij v zimskih razmerah mora odražati izpostavljenost letališča zimskim razmeram in naj bi vključeval naslednje:

- osebo, odgovorno za zimske operacije, z verigo poveljevanja, v kateri so razčlenjene posamezne naloge;
- načine komunikacije med operativnimi službami aerodroma, enotami ATS in izvajalcem meteorološke službe;
- opremo, ki je na voljo za čiščenje snega in obdelavo površin. Ta mora vključevati opremo za pluženje, pometanje in odmetavanje snega ter nanos sredstev oziroma materialov za tretiranje površin;
- prednostni vrstni red površin, ki jih je treba očistiti;
- zbiranje informacij, potrebnih za poročilo razmer na vzletno-pristajalni stezi (RCR) in razširjanje teh informacij;
- določena območja, namenjena odlaganju ali taljenju snega;
- sistem opozarjanja v zvezi z zimskimi razmerami, da se vsem zadevnim deležnikom zagotovi ustrezno opozorilo;
- razpoložljivo delovno silo, vključno z osebjem za vzdrževanje opreme, ureditve za izmene in postopke dežurstva;
- razporeditev opreme in taktičnih pristopov, ki jih je treba uporabiti;
- splošna načela, ki jih je treba upoštevati pri odločanju, kdaj je treba zapreti vzletno-pristajalno stezo zaradi čiščenja snega, in imenovanje odgovornega osebja, pooblaščenega za sprejemanje teh odločitev;
- metode ocenjevanja in poročanja o stanju površine ter
- merila za prekinitve obratovanja vzletno-pristajalne steze.

V zvezi z vrstnim redom čiščenja površin je treba upoštevati:

- da se sneg, plundra in led s površine vzletno-pristajalne steze odstranijo čim hitreje in v celoti, da se čim bolj zmanjša akumulacija teh kontaminantov;
- da so operativne vozne steze očiščene snega, plundre ali ledu v obsegu, ki je potreben za vožnjo zrakoplovov po teh površinah do vzletno-pristajalne steze in z nje, ter
- da so tisti deli ploščadi, ki so namenjeni uporabi zrakoplovov, očiščeni snega, plundre ali ledu v obsegu, ki je potreben za varno manevriranje zrakoplovov ali izvajanje vleke zrakoplovov.

Upravljavca javnega letališča mora posebno pozornost nameniti ustreznemu sporočanju informacij o (kemičnih) sredstvih, ki se na aerodromu uporabljajo v zimskih razmerah. Tovrstne informacije so namreč zelo pomembne za operatorje zrakoplovov, saj imajo določena kemična sredstva lahko negativne vplive na materiale, ki se uporabljajo pri izdelavi sodobnih zrakoplovov (npr. karbonske zavore, aluminij, kompozitni materiali, ipd.), če pridejo z njimi v stik. Operator zrakoplova mora imeti zaradi tega vedno na voljo ustrezne informacije o teh sredstvih.

Referenčna določba v Uredbi 139/2014/EU: ADR.OPS.B.035

Implementacija ICAO SARP: 10.3.1, 10.3.2, 10.3.3, 10.3.4, 10.3.5, 10.3.6

K 50. členu (operacije pri zmanjšani vidljivosti)

Člen določa zahteve v zvezi z izvajanjem operacij pri zmanjšani vidljivosti. V skladu z definicijo izraza »postopki pri zmanjšani vidljivosti« iz 2. člena tega pravilnika, zmanjšana vidljivost pomeni razmere, pri katerih je vidljivost vzdolž vzletno-pristajalne steze (RVR) manj kot 550 metrov oziroma višina odločitve manj kot 60 metrov (200 čevljev). Če se predvideva, da se bodo na aerodromu izvajale operacije pri zmanjšani vidljivosti, mora upravljavec javnega letališča zagotoviti, da so vzpostavljeni in se izvajajo ustrezni postopki ter da je na voljo ustrezna oprema. Ker izvajanje postopkov pri zmanjšani vidljivosti vpliva na izvajanje nalog izvajalca ATS, se je treba pri pripravi teh postopkov posvetovati z njim.

V okviru postopkov morajo biti natančno določena merila glede pogojev, ki morajo biti izpolnjeni, da se na aerodromu prične priprava na izvajanje operacij pri zmanjšani vidljivosti, začetek izvajanja in prenehanje izvajanja. Ti pogoji in merila temeljijo na aktualnih vrednostih vidljivosti vzdolž vzletno-pristajalne steze (RVR) in višine baze oblakov, upoštevajo pa tudi značilnosti in kompleksnost aerodroma, lokacijo letališkega kontrolnega stolpa (ima vpliv na vizualni pregled prometa na aerodromu pri zmanjšani vidljivosti), opremo in objekte, ki so na voljo za izvajanje operacij pri zmanjšani vidljivosti, gostoto prometa na aerodromu in druge relevantne okoliščine.

Postopki za operacije pri zmanjšani vidljivosti morajo vključevati tudi zahtevo, da se v času izvajanja teh operacij v največji možni meri zmanjša gibanje oseb in vozil na območjih premikanja, s čimer se zmanjšujejo tveganja za nastanek incidentov. To v praksi pomeni, da so v času operacij pri zmanjšani vidljivosti na območjih premikanja prisotne samo tiste osebe in vozila, ki so nujno potrebni za izvajanja operacij na aerodromu, vse druge manj nujne aktivnosti (npr. redno vzdrževanje) pa se v tem času ne izvajajo.

Upravljavca javnega letališča mora izvajalca AIS in ATS obveščati o vseh spremembah statusa opreme in objektov, ki so pomembni za izvajanje operacij pri zmanjšani vidljivosti. Pri tem je še posebej pomembno delovanje nekaterih kritičnih sistemov, kot je ILS, sistem za merjenje vidljivosti vzdolž vzletno-pristajalne steze (RVR), sistemi osvetlitve in podobno.

Referenčna določba v Uredbi 139/2014/EU: ADR.OPS.B.045

Implementacija ICAO SARP: 9.5.4

K 51. členu (operacije v neugodnih vremenskih razmerah)

Neugodne vremenske razmere, podobno kot zimske razmere ali razmere zmanjšane vidljivosti, predstavljajo določena tveganja za varnost pri izvajanju operacij na aerodromu. Zaradi tega je treba izvajati posebne postopke, ki takšna tveganja zmanjšujejo. Postopke vzpostavi in izvaja upravljavec javnega letališča, pri tem pa sodeluje z izvajalcem ATS in drugimi relevantnimi deležniki, ki delujejo na aerodromu (npr. službe, ki se izvajajo v okviru drugih organizacij, operatorji zrakoplovov in drugi).

Postopki morajo omogočati tudi možnost, da se zaradi neugodnih vremenskih razmer začasno prekinejo operacije na aerodromu, če je to potrebno zaradi zagotavljanja varnosti. Primer takšnih razmer so nevihte na območju letališča, ki zaradi možnih udarov strel predstavljajo nevarnost predvsem za osebe, ki izvajajo svoje naloge na letališki ploščadi, pa tudi za potnike pri vkrcavanju ali izkrcavanju iz zrakoplova.

Referenčna določba v Uredbi 139/2014/EU: ADR.OPS.B.050
Implementacija ICAO SARP: /

K 52. členu (nadzor nad pešci)

Določene so posebne zahteve glede gibanja oseb po območjih premikanja na aerodromu, ki se po teh območjih gibajo brez vozil. Takšne osebe zaradi manjše mobilnosti (v primerjavi z vozili) in slabše vidnosti (so manjše od vozil) predstavljajo večje tveganje za letalski promet, pa tudi za njihovo lastno varnost. Upravljavec javnega letališča mora za to predvideti posebne postopke, glede tega kdo in pod kakšnimi pogoji ima lahko dostop do območij premikanja na aerodromu.

Še posebej se določajo pravila z zvezi z gibanjem potnikov po letališki ploščadi in gibanjem osebja, ki se kot pešci gibajo po manevrskih površinah.

Referenčna določba v Uredbi 139/2014/EU: ADR.OPS.B.033
Implementacija ICAO SARP: /

K 53. členu (spremljanje in pregledi območja premikanja in povezanih objektov)

Za zagotavljanje varnega izvajanja operacij na aerodromu se določa obveznost upravljavca javnega letališča, da zagotavlja redno spremljanje razmer in stanja na območjih premikanja ter relevantne informacije posreduje ustreznim službam ATS in AIS. Takšno spremljanje razmer in stanja se izvaja v obliki rednih pregledov območij premikanja, ki se lahko izvaja v okviru obstoječe operativne službe na aerodromu ali kot ločena služba, odvisno od organizacijske strukture upravljavca javnega letališča in operativnih značilnosti aerodroma ter obsega operacij. Pri tovrstnih pregledih se sistematično ugotavlja, ali so na območjih premikanja nastale kakršne koli okoliščine, ki bi lahko vplivale na varno izvajanje operacij na aerodromu, predvsem pa vse okoliščine, določene v 16. členu tega pravilnika, in sicer:

9. izvajanje gradbenih ali vzdrževalnih del;
10. morebitne grobe ali poškodovane površine na vzletno-pristajalni stezi, vozni stezi ali ploščadi;
11. prisotnost kontaminantov kot so voda, sneg, plundra, led, zmrzal in drugo;
12. prisotnost kemikalij ali drugih kontaminantov iz tekočin za preprečevanje zaledenitve oziroma razledenitev;
13. prisotnost snežnih nanosov ali snežnega prša,
14. drugih začasnih nevarnosti, vključno s parkiranimi zrakoplovi;
15. okvar ali nepravilnega delovanja dela ali vseh vizualnih pripomočkov na aerodromu;
16. okvar sistema napajanja z električno energijo.

Določeni so minimalni intervali rednih pregledov, in sicer v odvisnosti od referenčne kode letališča. Poleg rednih pregledov je določeno tudi izvajanje dodatnih pregledov, in sicer pregled vzletno-pristajalne steze v primeru sprememb meteoroloških razmer in ponovni pregled območij premikanja po odpravi nepravilnosti, kadar so bile le-te ugotovljene na rednem pregledu.

O izvajanjih pregledov je treba voditi dnevnik, v katerega se vpisujejo osnovni podatki o izvedenih pregledih in ugotovitvah.

Referenčna določba v Uredbi 139/2014/EU: ADR.OPS.B.015
Implementacija ICAO SARP: 2.9.1, 2.9.2, 2.9.3

K 54. členu (nadzor nad tujimi predmeti in delci – FOD)

Določena je obveznost upravljavca javnega letališča, da vzpostavi in izvaja sistem nadzora nad tujimi predmeti in delci (FOD). FOD na površinah aerodroma lahko nastane zaradi številnih dejavnosti in so lahko posledica delovanja osebja, letališke infrastrukture (tlakovane površine, luči in znaki), okolja (npr. veter, močan dež), zrakoplovov, vozil ali druge opreme, ki se uporablja na letališču. Poleg tega FOD lahko povzročajo aktivnosti kot so vzdrževanje zrakoplovov, manipulacija s tovorom, gradbena in druga dela, izvajanje vzdrževanja naprav in objektov na aerodromu in podobno. FOD so lahko predmeti in delci različnih velikosti, oblik in materialov in zato lahko predstavljajo veliko nevarnost za zrakoplove.

Zaradi tega je treba na ravni upravljavca javnega letališča vzpostaviti sistem in postopke za preprečevanje in odkrivanje FOD. Takšen sistem nadzora FOD mora aktivno podpirati višje vodstvo upravljavca letališča in drugih organizacij, ki delujejo ali zagotavljajo storitve na letališču.

Gljučnega pomena pri preprečevanju FOD je ozaveščanje osebja o pomenu FOD, kar se implementira skozi ustrezna usposabljanja, ki se izvajajo na enak način kot ostala usposabljanja, kot predvideva 40. člen tega pravilnika. Poleg tega je treba pri osebju spodbujati dobre prakse za preprečevanje FOD, kot npr. pregled območja po opravljenem delu s strani vsakega zaposlenega, namestitvev košev za zbiranje FOD in podobno.

Pregled FOD se običajno izvaja v sklopu rednih pregledov v okviru spremljanja območij premikanja v skladu s 53. členom tega pravilnika ter po potrebi s posebnimi in namenskimi pregledi območij.

Postopki v zvezi s FOD se opredelijo tudi v priročniku aerodroma, aktivnosti pregledom območij pa se po potrebi usklajuje z izvajalcem ATS.

Referenčna določba v Uredbi 139/2014/EU: ADR.OPS.B.016
Implementacija ICAO SARP: 10.2.1

K 55. členu (načrt aerodroma za nujne primere)

Ta člen določa zahteve v zvezi z pripravo in izvajanjem načrta aerodroma za odzivanje v nujnih primerih, kot so letalske nesreče ali incidenti, nezakonito vmešavanje, vključno z grožnjami zaradi eksplozivne naprave ali ugrabitve zrakoplova, dogodki v zvezi z nevarnim blagom, nevarnosti za javno zdravje, naravne nesreče itd.

Celovito se implementirajo zahteve ICAO na tem področju (celotno poglavje 9.1 Priloge 14 k Čikaški konvenciji).

Referenčna določba v Uredbi 139/2014/EU: ADR.OPS.B.005
Implementacija ICAO SARP: 9.1.1, 9.1.2, 9.1.3, 9.1.4, 9.1.5, 9.1.6, 9.1.7, 9.1.8, 9.1.9, 9.1.10, 9.1.11, 9.1.12, 9.1.13, 9.1.14, 9.1.15, 9.1.16

K 56. členu (izvajanje služb)

Ta določba predstavlja osnovno zahtevo glede izvajanja služb na javnih letališčih. Iz 121. člena ZLet-1 povzema obvezne službe, ki se morajo izvajati na javnih letališčih.

Poleg tega se na javnem letališču lahko izvajajo tudi druge službe, ki jih določa četrti odstavek 121. člena ZLet-1, ki pa se ne izvajajo na vseh javnih letališčih, pač pa glede na namen letališča in ob upoštevanju letalskih operacij na javnem letališču. Večinoma so podrobnejši pogoji delovanja teh služb predpisani v drugih (področnih predpisih).

Podrobne zahteve glede izvajanja posameznih obveznih služb so navedene v posameznih členih v nadaljevanju poglavja. Posamezne službe in obseg njihovega zagotavljanja na posameznem letališču upravljavec javnega letališča opredeli v priročniku aerodroma.

Obvezne službe se na aerodromu v skladu z drugim odstavkom 121. člena ZLet-1 zagotavlja glede na letalske operacije, pogoje za operacije in zračni prevoz. To pomeni, da ni potrebno zagotavljati vseh služb v polnem obsegu v vsakem trenutku znotraj obratovalnega časa, pač pa sorazmerno glede na omenjene okoliščine. Upravljavec javnega letališča tako lahko določi določena omejena časovna obdobja, ko posamezne obvezne službe ni na voljo na aerodromu ali se ta zagotavlja v omejenem obsegu. Takrat se lahko na aerodromu izvajajo le nekomercialne operacije in specializirane operacije. Informacije o takšnih časovnih obdobjih pa se morajo objaviti v AIP.

Referenčna določba v Uredbi 139/2014/EU: ADR.OPS.B.001
Implementacija ICAO SARP: posamezni SARP o izvajanju služb so implementirani skozi posamezne člene v nadaljevanju.

K 57. členu (reševalna in gasilska služba)

Podrobnejše zahteve glede izvajanja reševalne in gasilske službe se zaradi obsežnosti področja določajo v drugem predpisu, in sicer v Pravilniku o reševalni in gasilski službi na javnem letališču. Ta člen (in ta pravilnik) zato zgolj v osnovnem obsegu določa obveznost upravljavca javnega letališča, da zagotovi izvajanje reševalne in gasilske službe ter opredeli splošne zahteve v zvezi s to službo. Izpolnjevanje teh zahtev se nato zagotavlja v skladu s podrobnejšimi zahtevami, opredeljenimi v navedenem pravilniku, za kaj je podana tudi referenca v drugem odstavku.

Kljub temu, da so zahteve glede reševalne in gasilske službe urejene v drugem predpisu, pa se zaradi sistematičnosti ureditve v tem pravilniku ohranja ta določba, saj se v tem poglavju urejajo vse službe, katerih izvajanje je obvezno v skladu s 121. členom ZLet-1, pri čemer je reševalna in gasilska služba ključna za zagotavljanje varnosti na aerodromu.

Zaradi ključne vloge reševalne in gasilske službe pri zagotavljanju varnosti je izjemnega pomena tudi ustrezna usposobljenost osebja. To se izvaja na enak način, kot za ostalo osebje na aerodromu, in sicer v skladu s 40. členom tega pravilnika.

Usposabljanje osebja reševalne in gasilske službe je delno urejeno tudi v Pravilniku o licenciranju letališkega strokovnega osebja, ki predpisuje programe usposabljanja ter postopke in zahteve za pridobitev licence.

*Referenčna določba v Uredbi 139/2014/EU: ADR.OPS.B.010
Implementacija ICAO SARP: 2.11.1, 9.2.1*

K 58. členu (služba za odstranjevanje zrakoplovov v okvari)

Ena od obveznih služb, ki se morajo zagotavljati na javnem letališču v skladu s 121. členom ZLet-1 je tudi služba za odstranjevanje zrakoplovov v okvari.

Incident, ki zahteva odstranitev zrakoplova se lahko zgodi kadar koli in v vseh vremenskih razmerah, pri čemer se lahko razlikuje po resnosti. Ti incidenti segajo od manjših primerov, kot je izvlek zrakoplova iz blata, do večjih dogodkov, vključno s poškodovanim ali manjkajočim pristajalnim podvozjem. Postopek odstranitve lahko traja od nekaj ur do več dni, odvisno od resnosti dogodka. Čeprav takšnih incidentov ni mogoče natančno napovedati, se je nanje mogoče pripraviti.

Onemogočen zrakoplov lahko ovira običajno delovanje aerodroma, kar lahko privede do omejitev, zaprtja dela ali celotnega območja premikanja oziroma celo celotnega aerodroma. Zato je nujno, da se onemogočen zrakoplov odstrani pravočasno in učinkovito, pri čemer je treba upoštevati varnostne in operativne zahteve aerodroma ter morebitne zahteve organa, pristojnega za preiskavo incidenta.

Da bi se postopek odstranitve zrakoplova lahko začel in zaključil čim hitreje, je treba vsem vpletenim zagotoviti nemoteno izvedbo ter že vnaprej vzpostaviti ustrezne postopke, prav tako pa zagotoviti potrebne informacije. Učinkovita odstranitev zrakoplova zahteva temeljito načrtovanje in takojšnjo dostopnost ustrezne opreme za reševanje. Zaradi tega se določa zahteva, da upravljavec javnega letališča pripravi načrt ukrepanja v tovrstnih primerih. Ustreznost načrta se lahko preverja v sklopu preverjanja načrtov aerodroma za nujne primere (v sklopu vaj).

Poudariti je treba, da upravljavec javnega letališča pri odstranjevanju zrakoplova nima obveznosti za odstranitev zrakoplova, pač pa le podporno vlogo, saj pomaga lastniku ali operaterju pri zagotavljanju lokalnih virov in usklajevanju aktivnosti na letališču. Končna odgovornost za odstranitev onemogočenega zrakoplova pa leži na lastniku ali operaterju zrakoplova.

*Referenčna določba v Uredbi 139/2014/EU: ADR.OPS.B.011
Implementacija ICAO SARP: 2.10.1, 2.10.2, 9.3.1, 9.3.2*

K 59. členu (služba za vzdrževanje in nadzor objektov in naprav)

ZLet-1 kot eno izmed obveznih služb na javnem letališču določa službo za vzdrževanje in nadzor objektov in naprav. Osnovni namen te službe je izvajanje nalog, ki se nanašajo na vzdrževanje objektov, opreme in naprav aerodroma, potrebnih za varno izvajanje operacij na aerodromu. Zahteve glede vzdrževanja so podrobneje določene v VIII. poglavju tega pravilnika. Glede na značilnosti in organizacijsko strukturo upravljavca javnega letališča se dopušča, da ta služba izvaja tudi nekatere druge naloge, s katerimi se zagotavlja skladnost s tehničnimi specifikacijami ali izpolnjevanje drugih zahtev iz tega pravilnika.

*Referenčna določba v Uredbi 139/2014/EU: /
Implementacija ICAO SARP: /*

K 60. členu (služba za zmanjševanje nevarnosti, ki jih povzročajo divje živali)

Določene so zahteve glede izvajanja službe za zmanjševanje nevarnosti, ki jih povzročajo divje živali. Upravljavec javnega letališča mora vzpostaviti in izvajati sistem za ocenjevanje, beleženje in zmanjšanje teh tveganj ter izvajati ukrepe preprečevanja trkov z divjimi živalmi.

Poleg tega upravljavec javnega letališča ves čas spremlja tudi stanje na aerodromu in v njegovi okolici v smislu razvoja dejavnosti, ki bi lahko povečevala takšna tveganja ter s sodelovanjem z drugimi deležniki (lokalno skupnostjo, drugimi javnimi organi) sprejema ukrepe za preprečevanje takšnih dejavnosti in s tem zmanjševanje tveganj.

ZLet-1 v 167. določa pravila v zvezi z uporabo orožja, pri čemer obravnava tudi orožje, ki ga uporablja služba za zmanjševanje nevarnosti, ki jih povzročajo divje živali. Upravljavec javnega letališča mora o uporabi takšnega orožja v skladu z določbami 167. člena zakona poročati ministrstvu.

*Referenčna določba v Uredbi 139/2014/EU: ADR.OPS.B.020
Implementacija ICAO SARP: 9.4.3*

K 61. členu (služba za upravljanje ploščadi)

Določajo se zahteve glede izvajanja službe za upravljanje ploščadi, ki je ena izmed obveznih služb na javnem letališču v skladu z določbami 121. člena ZLet-1. Služba za upravljanje ploščadi vključuje vzpostavitev in izvajanje postopkov za varno izvajanje operacij na ploščadi. Izraz »služba« v tem kontekstu ne pomeni nujno posebne organizacijske strukture znotraj organizacije upravljavca javnega letališča, pač pa bolj obveznost upravljavca javnega letališča, da na tak ali drugačen način te postopke vzpostavi in jih izvaja. Postopki in naloge oziroma storitve službe za upravljanje ploščadi se nanašajo na širok nabor aktivnosti, ki se odvijajo na ploščadi in sicer:

- upravljanje premikov zrakoplovov po ploščadi
- upravljanje vstopa in izstopa zrakoplovov na/iz ploščadi in usklajevanje pristojnosti in komunikacijskih postopkov v zvezi s tem z enoto ATS,
- upravljanje premikanja drugih vozil in sredstev, ki so potrebna za izvajanje nalog na ploščadi,
- določitev postajališč za zrakoplove in postopkov parkiranja,
- pravila v zvezi z vodenjem zrakoplovov po ploščadi oziroma pri parkiranju (npr. uporaba follow-me vozila, uporaba ročnih signalov za usmerjanje zrakoplovov),
- postopke pri odhodu zrakoplovov s postajališča za zrakoplov,
- postopke za zagotavljanje varnosti pri oskrbi zrakoplovov z gorivom,
- postopke pri vleki zrakoplovov,
- izvajanje ukrepov v zvezi s tveganji, ki jih predstavlja piš reaktivnih motorjev ali zračni tok propelerjev zrakoplova.

Nabor navedenih storitev, ki se izvajajo v okviru službe za upravljanje ploščadi ni fiksen, ampak je odvisen od kompleksnosti aerodroma in operacij, ki se na njem odvijajo ter obsega prometa. Podrobnosti glede tega, katere od teh nalog je treba zagotavljati na aerodromu se opredelijo v priročniku aerodroma.

Nekatere od nalog službe za upravljanje ploščadi običajno (predvsem na manjših letališčih) izvaja enota ATS na aerodromu (npr. dovoljenja za zagon motorjev na ploščadi, vodenje zrakoplovov po ploščadi in podobno). Ker gre za delitev nalog, ki so sicer med seboj lahko povezane, med upravljavcem javnega letališča ter izvajalcem ATS, je izjemnega pomena, da so tovrstni postopki ustrezno usklajeni med obema organizacijama in, da osebje, ki izvaja naloge na ploščadi pozna pravila in pristojnosti za izvajanje nalog.

*Referenčna določba v Uredbi 139/2014/EU: ADR.OPS.D.001, 005, 010, 015, 025, 030, 035, 040, 045, 050, 055, 066, 065, 070.
Implementacija ICAO SARP: 9.5.1, 9.5.2, 9.5.3, 9.5.7, 9.6.1, 9.6.2*

K 62. členu (služba za zemeljsko oskrbo zrakoplovov)

Člen določa, da mora upravljavec javnega letališča na aerodromu zagotavljati službo za zemeljsko oskrbo zrakoplovov, ki je ena od obveznih služb v skladu z določbami 121. člena ZLet-1. Določene so dejavnosti, ki so vključene v službo zemeljske oskrbe letal in so povzete po novem predpisu EU, ki določa varnostni aspekt zahtev v zvezi z zagotavljanjem zemeljske oskrbe. Pravilnik ne določa podrobnejših zahtev glede samega izvajanja služb, pač pa zgolj določa katere storitve se izvajajo v okviru zemeljske oskrbe. Razume se, da upravljavec te storitve zagotavlja v obsegu, ki ga potrebujejo letalski operatorji za izvajanje zračnega prometa na posameznem aerodromu. Informacije o obsegu zagotavljanja in razpoložljivosti službe za zemeljsko oskrbo se lahko objavijo v AIP.

Referenčna določba v Uredbi 139/2014/EU: /

K 63. členu (vzdrževanje – splošno)

Za zagotavljanje varnega izvajanja operacij na aerodromu je pomembno, da so vsi objekti, oprema, naprave, sistemi in instalacije aerodroma delujoči in ustrezno vzdrževani. Upravljavec javnega letališča v ta namen vzpostavi in izvaja program vzdrževanja, ki natančno definira vse omenjene predmete vzdrževanja. Prav tako za vsak predmet vzdrževanja določi podrobnosti glede izvajanja vzdrževanja, kot so način, pogostost, potrebna sredstva za vzdrževanje in podobno.

Določen je osnovni nabor objektov, opreme, in sredstev na aerodromu, ki morajo biti vključeni v program vzdrževanja, lahko pa upravljavec vključi tudi druge predmete vzdrževanja. Program vzdrževanja poleg objektov, naprav in opreme, ki ima neposreden pomen za zagotavljanje letalske varnosti, vključuje tudi vzdrževanje ostalih objektov in naprav, kot so komunikacijski in opozorilni sistemi, ograje in naprave za nadzor dostopa, drugih cest in razsvetljave, mostov za vkrcavanje potnikov in podobno.

O vsakem izvedenem vzdrževanju se za vsak predmet vzdrževanja hrani dokumentacija z osnovnimi podatki o izvedenem vzdrževanju. To je pomembno zaradi sledljivosti izvedenih del tako na operativni dnevni bazi, kot tudi zaradi zagotavljanja skladnosti in ustreznosti posameznega predmeta vzdrževanja ter preverjanja podatkov o preteklih vzdrževanjih.

V okviru programa vzdrževanja mora biti vzpostavljen sistem za učinkovito sporočanje informacij službi za vzdrževanje o vseh zaznanih nepravilnostih, okvarah ali poškodbah vozil, opreme, objektov ali sistemov na aerodromu. S tem se zagotavlja učinkovito izvajanje programa vzdrževanja in tehnične brezhibnosti.

*Referenčna določba v Uredbi 139/2014/EU: ADR.OPS.C.005
Implementacija ICAO SARP: 10.1.1, 10.1.2*

K 64. členu (vzdrževanje vozil)

Ta člen določa specifične zahteve glede vzdrževanja, ki se nanašajo na vzdrževanje vozil. S pojmom »vozila« se razumejo vsa vozila v širšem pomenu in vključujejo tudi druga sredstva, ki se uporabljajo na aerodromu, kot na primer premične potniške stopnice, namenska vozila, enote za zagotavljanje električne energije, aviomostovi, vozila za vleko zrakoplovov in druga podobna oprema, ki se uporablja pri zemeljski oskrbi zrakoplovov ali pri izvajanju drugih nalog na območjih premikanja. Upravljavec javnega letališča mora posebno pozornost nameniti ustreznemu izvajanju vzdrževanja in zagotavljanju tehnične brezhibnosti vozil, ki se uporabljajo pri izvajanju varnostno kritičnih nalog, še zlasti pa vozil reševalne in gasilske službe.

Za vozila se v okviru programa vzdrževanja oblikujejo individualni programi vzdrževanja za vsako posamezno vozilo, ki določajo način in načrt rednega vzdrževanja ter beležijo izvedbo vzdrževanj. V okviru preventivnega vzdrževanja se vsaj za vozila, ki se uporabljajo pri varnostno kritičnih nalogah, predvideva izvedba dnevnih pregledov, ki jih lahko izvajajo uporabniki sami. S tem se zagotavlja stalna brezhibnost vozil in sprotna zaznava morebitnih napak in okvar. Vzpostavljen mora biti tudi sistem za sporočanje tako ugotovljenih pomanjkljivosti službi, ki je pristojna za izvajanje vzdrževanja. Vsa vozila, ki niso brezhibna oziroma primerna za uporabo, morajo biti iz uporabe izločena, prav tako pa mora biti zagotovljen sistem za preprečevanje nenamerne uporabe takšnih vozil (npr. z ustreznim označevanjem).

Upravljavec javnega letališča zagotovi, da so tudi vse ostale organizacije, ki izvajajo naloge na aerodromu in niso del organizacije upravljavca javnega letališča, vključene v izvajanje programa vzdrževanja. Za njih se uporabljajo enake zahteve iz tega člena.

*Referenčna določba v Uredbi 139/2014/EU: ADR.OPS.C.007
Implementacija ICAO SARP: 9.3.32.*

K 65. členu (vzdrževanje tlakovanih površin, drugih talnih površin in odvodnjavanja)

V tem členu so določene zahteve in posebnosti glede vzdrževanja tlakovanih (asfaltiranih) površin na območjih premikanja, drugih talnih površin in sistema odvodnjavanja.

Upravljevalec javnega letališča v okviru programa vzdrževanja izvaja preglede teh površin in jih vzdržuje. Takšno pregledovanje površin se izvaja v kontekstu vzdrževanja površin in je ločeno od zahtev v zvezi z spremljanjem in pregledi območij premikanja iz 53. člena tega pravilnika ali pregledov vzletno-pristajalne steze za namene ocene razmer in dodelitve kode razmer iz 17. člena tega pravilnika, pri katerih gre za neposredno, operativno naravo takšnih.

V kontekstu vzdrževanja mora upravljavec javnega letališča zagotavljati predvsem ustreznost talnih površin glede prisotnosti FOD (predvsem blata, peska, olja, ostankov oziroma sledi letalskih pnevmatik), ustreznost površin glede zagotavljanja minimalne vrednosti trenja ter pravilno delovanje sistemov za odvodnjavanje, da se prepreči zastajanje vode na površinah na območjih premikanja. Prav tako je treba po izvedbi preplastitve takšnih površin ponovno oceniti značilnosti, da se zagotovi ustrezno trenje.

Referenčna določba v Uredbi 139/2014/EU: ADR.OPS.C.010

Implementacija ICAO SARP: 10.2.1, 10.2.2, 10.2.3, 10.2.4, 10.2.7, 10.2.8, 10.2.9

K 66. členu (preplastitev površine vzletno-pristajalne steze)

Določene so zahteve v zvezi s izvedbo preplastitve vzletno-pristajalne steze. Ta mora biti izvedena tako, da se zagotavljajo minimalni ali višji standardi trenja

Določeni so tudi posebni pogoji, ki morajo biti izpolnjeni, kadar se vzletno-pristajalna steza vrne v začasno uporabo pred preplastitvijo celotne površine, npr. če se preplastitev izvaja v več fazah, med katerimi se vzletno-pristajalna steza začasno uporablja. Pri tem je treba zagotoviti ustrezen prehod med na novo preplaščeno površino in obstoječo plastjo, upoštevati smer izvajanja preplastitve, preplastitev v vsaki fazi izvesti v celotni širini vzletno-pristajalne steze ter ustrezno označiti sredinsko črto in prag.

Referenčna določba v Uredbi 139/2014/EU: ADR.OPS.B.070

Implementacija ICAO SARP: 10.4.1, 10.4.2, 10.4.3, 10.4.4, 10.4.5

K 67. členu (označevanje neoperativnih površin na območjih premikanja)

Določene so zahteve glede označevanja površin na območjih premikanja, ki so začasno ali stalno neoperativne ali izvzete iz uporabe. Na teh površinah je treba namestiti ustrezne oznake, ki opozarjajo na zaporo oziroma neoperativnost takšne površine. Podrobnejše zahteve glede označevanja so navedene v tehničnih specifikacijah CS ADR-DSN in sicer v delih R.855 in R.870.

Izjema od označevanja na voznihih stezah in vzletno-pristajalni stezi velja le v primeru, kadar je zapora kratkotrajna in hkrati izvajalec ATS zagotavlja ustrezno opozarjanje oz. obveščanje uporabnikov o takšni zapori.

Na zaprtih površinah vzletno-pristajalne steze ali voznihih stez se v času zapore ne sme uporabljati vizualnih pripomočkov – luči, kot so npr. luči za označevanje robov ali sredinske črte. S tem se prepreči možnost nenamerne uporabe zaprte manevrske površine.

Referenčna določba v Uredbi 139/2014/EU: ADR.OPS.B.070, B.071

Implementacija ICAO SARP: 7.1.1, 7.1.2, 7.1.6, 7.4.1

K 68. členu (delovanje vizualnih pripomočkov in sistemov)

Ta člen določa zahtevo za vzpostavitev postopkov za zagotavljanje delovanja vizualnih pripomočkov in sistemov. Ta zahteva se nanaša na vse vizualne pripomočke, med katere v skladu z definicijo iz 2. člena tega pravilnika sodijo oznake, luči signali, označevalniki, kazalniki in signalne naprave oziroma njihove kombinacije. Pri »tehnično« preprostih vizualnih pripomočkih (kot so talne oznake, označevalne table in podobno) se kot pravilno delovanje lahko razume zgolj njihova ustrezna vidnost, na drugi strani pa delovanje kompleksnejših vizualnih pripomočkov, kot so napredni sistemi osvetlitve ali sistemi za vodenje zrakoplovov zahtevajo redno spremljanje delovanja, prav tako pa tudi posebne postopke za njihovo uporabo.

Poseben pomen za zagotavljanje varnosti letalskega prometa imajo luči za obvezno zaustavitev (angl. »stop bars«), ki so nameščene na območjih na mestih čakanja pred vzletno-pristajalno stezo in je njihova uporaba posebej pomembna v pogojih zmanjšane vidljivosti. Za primere nedelovanja ali nepravilnega delovanja teh luči mora upravljavec javnega letališča vzpostaviti operativne postopke, ki morajo biti usklajeni tudi z izvajalcem ATS. Ti postopki morajo posebej zajemati primere, ko luči za

obvezno zaustavitev zaradi tehnične okvare ni mogoče izklopiti. Ukrepi v teh primerih ne smejo ogroziti razumevanja pravila, da takšnih luči, ko so prižgane, v nobenem primeru ni dovoljeno prečkati. V teh primerih se lahko uporabijo ukrepi, kot npr. fizični odklop luči nepravilno delujoče luči, fizično zastiranje luči ali uporaba drugih poti do vzletno-pristajalne steze, ki ne vključujejo prečkanje prižgane luči za obvezno zaustavitev. Po potrebi je v nekaterih primerih lahko uporabljeno tudi vozilo za vodenje zrakoplovov (t.i. »follow me«).

Referenčna določba v Uredbi 139/2014/EU: ADR.OPS.B.065

Implementacija ICAO SARP: /

K 69. členu (vzdrževanje vizualnih pripomočkov in električnih sistemov)

Določene so zahteve glede vzdrževanja vizualnih pripomočkov in električnih sistemov na aerodromu. Upravljavec javnega letališča mora namreč zagotavljati, da so v času obratovanja aerodroma na voljo delujoči sistemi osvetlitve območij premikanja, ter električni in telekomunikacijski sistemi.

V zvezi z delovanjem posameznih luči in zanesljivosti sistemov razsvetljave so podane podrobnejše minimalne zahteve glede delovanja posameznih sklopov luči oziroma dopustna odstopanja za osvetlitev vzletno-pristajalne steze in voznih stez.

Določene so tudi zahteve v zvezi z izvajanjem pregledov v okviru preventivnega vzdrževanja vizualnih pripomočkov in električnih sistemov.

Zaradi tveganja za motnje v delovanju vizualnih pripomočkov in navigacijskih sistemov, v primeru izvajanja postopkov pri zmanjšani vidljivosti na aerodromu, v bližini električnih sistemov ni dovoljeno izvajati gradbenih ali vzdrževalnih del.

Referenčna določba v Uredbi 139/2014/EU: ADR.OPS.C.015

Implementacija ICAO SARP: 10.5.1, 10.5.2, 10.5.3, 10.5.4, 10.5.5, 10.5.6, 10.5.7, 10.5.8, 10.5.9, 10.5.10, 10.5.11, 10.5.12, 10.5.13

K 70. členu (prehodna določba)

Zaradi nemotenega nadaljevanja že začelih postopkov, se določa, da se postopki, začeti pred uveljavitvijo tega pravilnika, dokončajo po dosedanjih predpisih.

K 71. členu (prenehanje uporabe predpisov)

Ta pravilnik ureja vsebino, ki je bila do sedaj urejena z drugimi predpisi, zato se v tem členu ureja prenehanje uporabe teh predpisov, in sicer za naslednje predpise:

1. Pravilnik o letališčih (Uradni list RS, št. 86/16), ki ga ta pravilnik neposredno nadomešča. V novem ZLet-1 je v tretjem odstavku 305. člena že določeno prenehanje veljavnosti omenjenega predpisa, in sicer z dnem začetka veljavnosti zakona (5. 4. 2025), zato se v tem členu določa zgolj prenehanje uporabe na dan začetka uporabe tega pravilnika (ki je tudi usklajen z začetkom uporabe novega ZLet-1);
2. Pravilnik o službi za upravljanje ploščadi na mednarodnem letališču (Uradni list RS, št. 6/21). V novem ZLet-1 je v tretjem odstavku 305. člena že določeno prenehanje veljavnosti omenjenega predpisa, in sicer z dnem začetka veljavnosti zakona (5. 4. 2025), zato se v tem členu določa zgolj prenehanje uporabe na dan začetka uporabe tega pravilnika (ki je tudi usklajen z začetkom uporabe novega ZLet-1);
3. Pravilnik o vzdrževanju objektov, opreme in instalacij, pomembnih za varnost zračne plovbe na letališču (Uradni list SFRJ, št. 9/84 in Uradni list RS, št. 18/01 – ZLet), ki mu je že prenehala veljavnost z dnem 25. 6. 1991, vendar se je na podlagi prvega odstavka 201. člena Zakona o letalstvu (ZLet) (Uradni list RS, št. 81/10 – uradno prečiščeno besedilo, 46/16, 47/19 in 18/23 – ZDU-10) podaljšala njegova uporaba do sprejetja predpisov na podlagi ZLet.

K 72. členu (začetek veljavnosti in uporabe)

Določa se običajni začetek veljavnosti predpisa, in sicer petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije. Začetek uporabe predpisa je določen na dan 5. 10. 2025, s čimer je začetek uporabe tega predpisa usklajen z začetkom uporabe novega Zakona o letalstvu (ZLet-1) (Uradni list RS, št. 85/24).